s drošības auls

chnika uzbrucēja rsanai

vietā tikai pēc garākām dis-ām, paklausot ASV aizrādiju-. Šis augstākais štābs atradī-ašingtonā un pakļauts 12 kara-tru veidotajai aizsardzības pa-. Aizsardzības padome savā-ā, sevišķi tās politiskajā daļā, vadās no pakta valstu ārlietu tru padomes norādījumiem. rajā komisijā tikai 10 locekļu, nde un Luksemburga tajā nav vētas. Šī organizācijas shēma, visai komplicēta, bet nedrīkst st, ka Atlantika pakts ir eks-ents, kam pasaules vēsturē vēl arauga. Visai iespējams, ka n, kad tas būs praktiski iedar-atrod iespēju arī zināmai ršošanai.

tuvākiem uzdevumiem Eiro-zsardzības organizēšanā Parī-Mönde sprież: „Militārās ko-un stratēģiskās trijotnes nā-uzdevumi aplūkojami viscie-akarībā ar ASV kongresā pie-likumu par Eiropas aizsar-veicināšanu. No atvēlētā mil-dolaru pagaidām faktiski at-zlietot tikai 100 milj., pārējo ai nepieciešama prezidenta na īpaša atļauja, kuru piepra-unnodibinātajiem pakta aiz-as organiem jāuzrāda attie-āni un aprēķini.

notiek ar to, ka eventuālajam kam mazākais tuvākajos divi būs neapstrīdams pārākums zemes, Atlantika pakta milit-ētpratēji vispirms nodomājuši par īpašu vienību dibināša-nieka pirmo uzbrukumu aiz-ai. Šādas triecienu vienības visās pakta valstīs saskaņā ai paredzētajiem speciāliem niem, saskaņā ar tās ģeogra-āvokli un pašreizējo apbru-. Tā, piemēram, Francijai tas deviņas motorizētas divi-ovietošanai Ziemeļafrikā un franču joslā. Angliem būs ivīzijas, trīs Vācijā, bet di-britānijā. Pēdējām jābūt tā-vības stāvoklī, ka kuru katru ar dotiesuz kontinentu. Arī beļģi un holandieši kopā uz-divīzijas. Kopā ar ameri-Atlantika pakta valstīm Rie-ā šādā kārtā jau tuvākā s 22 kustīgas un labi apbru-vīzijas.

triecienvienību dibināša-vistuvākā nākotnē projek-citi aizsardzības darbi. Pa-s frontes aizmugurē izbūvēs eroču tīklu un zenītartilerijas . Paredzēta arī īpašu aizsar-bu dibināšana, kuru dalīb-pmācīs cīņai ar pretinieka santiem un satiksmes sabo-Franču raksta autors uz-visos šinīs plānos tomēr ne-minēta atombumba, kaut tās pielietošanu kaŗā Eiro-ārās aprindās daudz disku-pēdējās nedēļās. Bet neesot s noslēpums, ka amerikāņi vējuši tiesību pacelt šo jau-rīdi, kad apstākļi iedomā-tē to prasītu.

ršals Montgomerijs, Bene-alstu aizsardzības štāba ks sakarā ar šīm aktuāla-unām par Eiropas militāro arī atradis par vajadzīgu t, ka vairāki svarīgi kopē-dzības priekšdarbi jau sek-eigti. Standartizēti dažādu i un saskaņoti militārās reglamenti. „Mēs tomēr n vienmēr raudzīties tikai antijas okeanam," teica „Mums jārīkojās vispirms d mums palīdzēs arī mūsu iropas aizsardzības visva-t nozīmējami vislabākie atbrīvojot viņus no vi-nālām saistībām, lai viņi rētu koncentrēties Eiropas s uzdevumam.

plakātu Ober-gauas ciešanu spēlēm

s dienās no Frankfurtes nes uz visām pasaules ītīs 32.000 Oberamergauas ēļu plakātus. Jau tagad nentos ļoti dzīva interese umu, kas pēc 16 gadu na sāksies 1950. g. 28. aizjūras vien Oberamer-smes birojā ik mēnesi ie-ērā 600 vietu un pajum-jumi. Kāda italiešu-ame-a satiksmes sabiedrība spēļu laikā iekārtot īpa-es dienestu starp Romu ergauu, tā dodot iespēju aizbraukt, noskatīties as uzvedumu un atgries-

LATVIA
Latvian Newspaper
Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Valdemārs Lambergs, Eßlingen/N., Breite Str. 6—8. Printer: Ungeheuer & Ulmer. Ludwigsburg, Körnerstr. 16. Published twice weekly. Circulation 11.000.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 101 (325)
Trešd., 1949. g. 19. oktobrī.
Iznāk trešdienās un sestdienās. Izdevējs: Latviešu Centrālā Komiteja. Galvenais redaktors: V. Lambergs; galvenā redaktora vietnieks: M. Culītis. Redaktori: A. Bolšteins, Fr. Igals, J. Jēkabsons, B. Ķiselis, H. Mindenbergs, E. Raisters, L. Švarcs. Redakcijas adrese: Esslingen/N., Breite Str. 6—5, telefons 17339.

Vienotība, spēks un izturība pavērs mums ceļu uz dzimteni

AMERIKĀŅU JOSLAS TAUTIEŠI SVEIC SŪTNI K. ZARIŅU

IRO direktors saruna ar sūtni ieteic latviešiem izšķirties par emigrāciju

Brauciena turpinājumā amerikāņu joslā, sūtnis K. Zariņš ar kundzi, LNP, LCP un LCK pārstāvju pavadībā apmeklēja darba rotas Hanavā, tautiešus Vircburgā, Karlsrūē un Eslingenā un latviešu vienīgo darba rotu Cufenhauzenā pie Štutgartes. Oficiālā vizītē sūtnis K. Zariņš ieradās pie amerikāņu augstā komisāra Frankfurtē Mekloja un IRO galvenajā štābā Bad Kisingenā. Ziedu klēpjiem un dziesmām sagaidīts un aizvadīts, apsveikumos un runās cildināts, Latvijas valsts augstākais representants visur varēja just to uzticību un paļāvību, ar kādu trimdinieku saime Vācijā stāv aiz sūtņa. Noskaņu, kādā aizritēja pirmās apmeklējuma dienas, vislabāk raksturo ilggadīgā Latvijas preses biedrības priekšnieka J. Druvas Vircburgā teiktie vārdi: „Jūs mums atvedāt Latviju, Jūsu ierašanās stiprināš trimdinieku pagurušās sirdis."

Mūsu valsts pirmais pilsonis ne mirkli nav šaubījies, ka reiz pienāks brīvības un atgriešanās diena. Šo nesalaužamo ticību gaišākai nākotnei pauda visas sūtņa K. Zariņa runas. Vairākkārt sūtnis tautiešiem apliecināja, ka jau pavasarī pēc viesošanās angļu joslā viņš Londonā atgriezies jauna cīņas spara iedvesmots. Un arī tagad amerikāņu joslā sāktais brauciens, tikšanās ar seno dienu līdzgaitniekiem, draugiem un tautiešiem, dos viņam spēku un izturību palikt brīvības cīnītāju pirmajās rindās. Sūtnis nemitīgi aicināja trimdinieku saimi vienotībā un sīkstā latviešu izturībā pārvarēt grūtības, saglabāt nacionālo kultūru, valodu un latviskos tikumus, jo tikai tad mēs kā tauta nepazudīsim.

Otrā apmeklējuma dienā sūtnis K. Zariņš ar LCK priekšsēdi H. Klarku un vicepriekšsēdi V. Lambergu ieradās oficiālā vizītē amerikāņu joslas IRO galvenajā štābā Bad Kisingenā. Vairāk nekā divi stundas mūsu pārstāvji sarunā ar IRO direktoru Raienu ún aprūpes dalas vadītāju Braudiju ' apsprieda visus jautājumus, kas saistās ar emigrāciju, palikšanu Vācijā, gādību par slimajiem, darba nespējīgiem un vecajiem ļaudīm. Sūtnis IRO direktoram nodeva visu latviešu bēgļu pateicību par to palīdzības darbu, ko visus šos gadus IRO veikusi latviešu labā. Direktors Raiens izteica prieku, ka sūtnis tagad varēs apmeklēt latviešu nometnes un pats iepazīties ar latviešu dzīvi Vācijā un nodomiem tālākās nākotnes veidošanā. IRO direktors lūdza sūtni apmeklējumos nometnēs vēlreiz atgādināt tautiešiem, ka IRO palidzība tuvojas beigām, un ja arī izveidosies kāda organizācija, kas turpinās rūpēties par bēgļiem, tad tomēr jau tagad ir galīgi izlemts, ka nometņu nebūs. Tādēļ katram DP ir jāizšķiras, jo IRO nav organizācija ilgstošai aprūpei, bet gan DP izvietošanai, kādēļ tagad arī notiek rosīga skubināšana izceļot.

No Bad Kisingenas sūtnis K. Zariņš devās atpakaļ uz Hanavu, lai arī otro vakaru amerikāņu joslā pavadītu darba vīru saimē. Uzrunā sūtnis K. Zariņš uzsvēra, ka valdības mainās un režīmi sabrūk, bet tautas nepazūd, ja tikai tās nezaudē savu nacionālo pašapziņu. „No jūsu sejām un brašajiem stāviem dveš spēks un izturība," teica sūtnis, „un tās ir īpašības, kas mums visvairāk vajadzīgas."

Sarīkojuma zālē bija arī daudzi igauņu darba vīri, un tos sūtnis uzrunāja igauņu valodā, beigās uzsaucot mūsu kaimiņtautai Elagu Eesti! Ar sevišķu gandarījumu sūtnis K. Zariņš dzirdēja novietojuma amerikāņu komandanta ltn. P. H. Nolana uzslavu. „Es Jūs apsveicu kā amerikāņu armijas pārstāvis," teica P. H. Nolans, „un varu, ekselence, apliecināt, ka Jūsu vīri sevi pierādījuši par cienīgiem veikt katru uzdevumu un nest atbildību katrā gadījumā. Ar savu darbu un stāju latviešu darba vīri ir darījuši godu visai jūsu tautai."

Rotas komandieris kapt. K. Blete, pateicoties sūtnim par apmeklējumu, teica: „Sirdis mums visiem ir tīras, un tās karsti pukst dzimtenei." Pie darba vīru bagātīgi klātajiem azaidu galdiem sūtnis pārrunās ar amerikāņu virsniekiem un rotas latviešu vadītājiem pavadīja vairākas stundas un tad devās atpakaļ uz Frankfurti, kur pārnakšņoja amerikāņu militārās valdības viesnīcā.

Ciemos pie tautiešiem Vircburgā, Karlsrūē un latviešu sardžu vīriem

Trešajā apmeklējuma dienā kā pirmajā latviešu nometnē amerikāņu joslā sūtnis K. Zariņš ar kundzi un pavadoņiem ieradās Vircburgā. Vircburgas nometnes tapšana un izveidošana vislabāk raksturo latviešu rosmi, uzņēmību un centību trimdā.

Sūtņa Zariņa kundze noliek ziedus uz mirušo tautiešu piemiņas plāksnes Eslingenas kapsētā, kur svētdien, piedaloties sūtnim ar kundzi, archibīskaps prof. Dr. T. Grīnbergs iesvētīja mirušo latviešu urnu kapliču.

Sūtnis K. Zariņš ar kundzi Vircburgas nometnes apciemojuma laikā mazo apsveicēju vidū

No 3500 latviešiem, kas pirms 4 gadiem sāka iekārtoties Vircburgas drupās, tagad ir palikusi vairs nepilna puse. Nometnes laukumā zem plīvojoša Latvijas karoga sūtni uzrunāja nometnes komitejas priekšsēdis J. Bormanis, īsos vārdos raksturojot mūsu tieksmi arī trimdā rosināt gara dzīvi, kas pierādījies dziesmās, teātŗu uzvedumos, gleznu skatēs, skolās utt. Pirmos sūtnis K. Zariņš apsveica Lavijas nākošos cēlājus — Vircburgas vismazākos iemītniekus. Pēc īsas uzrunas sasveicinājies ar vairākiem jaunības dienu draugiem un pirmo brīvības cīņu līdzgaitniekiem J. Goldmani, L. Alberingu, J. Zankēviču un citiem, sūtnis devās uz sarīkojumu zāli. Ceļā viņš vēl uzkavējās pie kara invalida E. Vaļuka, kas jau vairākus gadus pavadījis amputēto ratiņos, bet tomēr nav dzīves sparā un ticībā Latvijai salauzts.

Svinīgo sanāksmi atklāja nometnes komandants H. Klarks, uzrunā uzsverot, ka visus šos gadus latvieši uz sūtni K. Zariņu raudzījušies kā uz mūsu valsts un brīvās nākotnes simbolu. Sārtas rozes sūtņa kundzei un sūtnim, ilgstoši aplausi, apsveikumi, un tad tautieši Vircburgā dzird sūtņa spara un ticības apdvestos vārdus. Raksturojis starptautisko stāvokli, mūsu izredzes, īsumā pateicis savus uzskatus par emigrāciju, sūtnis K. Zariņš piemin, ka dažkārt viņš Londonā saņemot pesimistiskas vēstules, kuŗās tautieši rakstot, ka nav vērts dzīvot. „Nē, ir vērts, mums ir izredzes uz patstāvību un brīvību," šim pagurušajām sirdīm atbild sūtnis K. Zariņš. „Ja agrāk mūsu vājā balss skanēja vientuļi, tad tagad pēc taisnības jau brēc pus pasaules. Jūs, protams, man tūlīt prasīsit, kad pienāks brīvības stunda. Es varu vienīgi atbildēt, kā kādreiz dziesminieks kādā dzejā — jel nevaicā, bet tici."

Par atmiņu no apmeklējuma Vircburgas tautieši K. Zariņam pasniedza nometnes iemītnieka Stepana Berca asējumu Latvju ozols.

Stundas rit ātri, tautieši citās nometnēs gaida, un lai cik labprāt sūtnis vēl ilgāk pakavētos viesmīlīgo vircburģiešu saimē, jādodas atkal ceļā. No Mosbachas līdz Heidelbergai un tad tālāk līdz Karlsrūei vakarkrēslā automašīnām šācinās ar īstu Londonas miglu, un Karlsrūē mazie sagaidītāji goda sardzē jau ir krietni nosaluši, kad beidzot ierodas ilgi gaidītais viesis. Pie nometnes vārtiem sūtni apsveic LCK pārstāvis Virtembergas-Bādenes apgabalā V. Skaistlauks un nometnes komitejas priekšnieks Līdums. Svinīgo sarīkojumu karlrūieši ievada, iodziedot Dievs Kungs ir mūsu stipra pils. Seko apsveikumi, sūtņa runa un svinīgā akta nobeigumā atskan Dievs, svētī Latviju. Grozinvakarā sūtnis gūst ieskatu Karlsrūes nometnes mākslas dzīvē, noklausoties kora dziesmas un solo priekšnesumus. Atkal apsveikumi. Metropolita Augustīna vārdā sūtni sirsnīgi sveic pareizticīgo baznīcas administrātors L. Ladinskis. Nemanot atkal pienākusi pusnakts stunda un sūtnis, kaut arī labprāt vēl pakavētos pārrunās, spiests tomēr doties pie miera, jo otrā dienā ceļš ved tālāk pie sardžu viriem Cufenhauzenā un tautiešiem mūsu lielākajā nometnē Eslingenā, kur plašā programma aizņem sūtnim katru stundu. No rīta, kaut pavadoņu mudināts, sūtnis no Karlsrūes tomēr nevar aizbraukt, neiegriezies nometnes skolā, kur mazie zēni un meitenes viņu saņem ar skanīgām tautasdziesmām, ziediem un solījumu augt lieliem Latvijai.

Sardžu virī Cufenhauzenā sūtni K. Zariņu sagaidīja ar militāru godu. Kad pie rotas novietnes pieripo sūtņa mašīna, atskan fanfāras. Dežūrvirsnieks ltn. E. Elferts nodod ziņojumu, un tad rotas komandieris kapt. J. Lielkājis iepazīstina sūtni un viņa kundzi ar amerikāņu armijas pārstāvjiem plkv. Reiersonu un ltn. A. Nolanu. Novietnes pagalmā sardžu vīri nostājušies parādes ierindā. Atkal skan fanfaras, sveicienam liecas karogs, un sūtnis ar amerikāņu virsniekiem un pavadoņiem apstaigā ierindu. Uz sūtņa apsveikumu tēraudaini nodimd: „Esat sveiksi" un tikpat stiegri, spara un enerģijas pie-

(Turpin. 3. lpp.)

Amerikāņu augstais komisārs ielūdz sūtni Kārli Zariņu otrreizējam apmeklējumam

. Sūtni K. Zariņu LCK priekšsēža H. Klarka un vicepriekšsēža V. Lamberga pavadībā 17. oktobrī Frankfurtē pieņēma amerikāņu augstais komisārs Vācijā Džons Meklojs, uzklausot sūtņa un LCK priekšsēža H. Klarka ziņojumus par visiem mūsu trimdas dives svarīgākajiem jautājumiem. Augstais komisārs izrādīja lielu interesi un mūsu viedokļa izpratni. Pēc plašāka lietu iztirzājuma augstais komisārs lūdza sūtni K. Zariņu un LCK priekšsēdi H. Klarku, apmeklējot nometnes, jo sīki iepazīties ar visām problēmām un atpakaļceļā uz Londonu vēlreiz viņu apmeklēt. Starplaikā augstais komisārs Meklojs par speciāliem mūsu pārstāvju ierosinātajiem jautājumiem būs apspriedies ar saviem padomdevējiem.

Pēc tam latviešu pārstāvji apmeklēja augstā komisāra ārlietu un DP nodaļu, kur vēl sīkāk apsprieda mūs interesējošos jautājumus.

Pirmdien sūtnis K. Zariņš Frankfurtē apmeklēja arī Amerikas savienoto valstu DP komisijas koordinātora A. Skvadrilli štābu, kur pārrunāja latviešu emigrāciju uz ASV un ar to saistītās problēmas.

APVIENOTAJĀS NĀCIJAS RUNĀ PAR LATVIJU

Nujorka (D). — Apvienoto nāciju juridiskajā komisijā sestdien debatēja par cilvēka tiesībām aiz dzelzs aizkara. Darba kārtībā bija jautājums par Ungārijas, Rumānijas un Bulgārijas nodošanu starptautiskajai tiesai Hāgā. Pirms lēmuma pieņemšanas pie vārda pieteicās Polijas delegāts. Tautas demokratiju parastajā stilā viņš cilvēku verdzināšanā un strādnieku izsūkšanā apvainoja rietumus un runas beigās ierosināja šo jautājumu noņemt no darba kārtības. Tad cēlās Anglijas delegāte Barbara Kastle un ļoti asā runā apvainoja Padomju savienību un satelītus cilvēku tiesību pārkāpšanā. „Mēs esam saņēmuši ziņas," teica delegāte, „ka NKVD uzsākusi masu deportācijas Kaukāzā. Krievi spaidu kārtā uz Sibiriju izsūta grieķus, armēņus, arābus un žīdus. NKVD metodes pasauli vairs nepārsteidz. Tad, kad 1940. gadā Padomju savienība anektēja 3 mazās valstis — Latviju, Lietuvu un Igauniju — uz Sibiriju izsūtīja simtus tūkstošus cilvēku." Runas turpinājumā delegāte ar faktiem pierādīja, ka Padomju savienība iznīcinājusi Baltijas valstu intelliģenci un zemniekus. Viņa krievu rīcību Baltijas valstīs nosauca par organizētu tautu slepkavību.

Latviešu lasītāju šī ziņa nevar pārsteigt, jo mēs zinām, ka deportācijas no Baltijas valstīm turpinās arī tagad. Mūs var iepriecināt vienīgi tas apstāklis, ka arī pasaules forumā — Apvienotajās nācijās tagad cilvēkiem ir drosme saukt lietas viņu īstos vārdos. Vēl pirms 3 gadiem tikai retais uzdrošinājās pieminēt Baltijas valstu traģisko stāvokli. Ja tagad par notikumiem Latvijā, Lietuvā un Igaunijā lielvalstu delegāti runā pasaules tautu forumā, tad tas nozīmē, ka mēs arvien vēl varam cerēt uz taisnības uzvaru.

IRO vēlas turpināt darbību

Ženēva (NZ). — IRO ģenerāldirektors Donalds Kingslejs iestājies par IRO darbības turpināšanu pēc 1950. gada 30. jūnija sešu vai deviņu mēnešu laikā. Apvienotajām nācijām iesniegts papildbudžets 55 miljonu dolaru apmērā. IRO darbības turpināšana atkarīga no tā, vai Apvienoto nāciju vairākums šos izdevumus akceptēs.

Attēlā no kreisās Luterāņu pasaules federācijas pārstāvis W. H. Lazareths, kas Latvijas ārkārtējam pilnvarotajam pasniedza LWF atzinības nozīmi, archibīskaps T. Grīnbergs, sūtnis K. Zariņš un Esliegenas kolonijas padomes priekšsēdis K. Kalniņš.

Jauno DP likumu šogad neapspriedīs

Vašingtona (BBC). — ASV senāts sestdien ar 36 pret 30 balsīm nolēma tautas pārstāvju nama jau pieņemtu likumprojektu par Amerikā ielaižāmo DP skaita paaugstināšanu nodot jaunai pārbaudei īpašā komisijā. Tas nozīmē, ka likumprojekta apspriešana šogad vairs nenotiks. Ja komisija likumprojekta tālāko apspriešanu atradīs par vēlamu, to uzņems janvāŗa sesijas darba kārtībā.

LATVIJA
LATVIEŠU AVĪZE

Nr. 101 (325) 1949. g. 19. oktobrī.
Ar autora parakstu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas

LNP reorganizācija

Pēdējā LCP sesijā radās nopietnas debates par trūkumiem līdzšinējā LNP uzbūvē un darbībā. Tagad arī pats LNP prezidijs atzinis darbības pārkārtojumu un jaunu statūtu nepieciešamību un iecēlis statutu pārstrādāšanas komisiju.

Apstāklis, ka pie LNP pārveidošanas jākeras jau tik ātri pēc pirmo statūtu pieņemšanas, liecina, ka LNP statūti radušies lielā steigā un bijis pārāk maz laika visu pamatīgi apsvērt un izvērtēt. Gala rezultātā šī organizācija praktiski izvērtās par jaunu, paralēlu Vācijā dzīvojošo bēgļu organizāciju, blakus jau pastāvošai LCP, lai gan jau toreiz LNP bija domāta kā visu brīvajā pasaulē dzīvojošo latviešu aptvērēja politiska organizācija. Tāpēc ne bez pamata no citām zemēm atskanēja balsis — no LNP darbības mēs neko nejūtam.

Ja tagad šai organizācijai jādod jauni statūti, radot īstu mūsu trimdas dzīves satversmi, tad ne tikai statūtu komisijas vien, bet katra trimdinieka pienākums ir nākt ar saviem ierosinājumiem, kas lieti varētu noderēt, radot jaunu LNP statūtu. Pašsaprotama lieta, ka trimdas preses vidūtājība šajā domu izmaiņā ļoti svarīga un nepieciešama.

Jauno statūtu izstrādāšanā galvenā vērība veltījama organizācijas uzbūvei. Tā izveidojama tāda, lai organizācija varētu sekmīgi realizēt spraustos mērķus, jo par pašiem mērķiem domstarpību nav, un tie pietiekami skaidri formulēti arī līdzšinējos statūtos.

Organizācijas uzbūves galvenais jautājums ir sastāvs. Pilnīgi atmetams līdzšinējais princips, ka lielāko locekļu skaitu LNP deleģēja dažādas organizācijas. Lielākā tiesa šo organizāciju ir dibinātas pirms daudziem gadiem, to locekļi izklīduši, un praktiski šīs organizācijas nerāda nekādu darbību. Otrkārt, pēdējā LNP sesija rādīja, ka, paturot šo principu, vienmēr rodas jauni mandatu tirkotāji, dibinot dažādas organizācijas, par kuru darbību nevienam nekas nav zināms. Treškārt, noteicot mandatu skaitu atsevišķām organizācijām vai piešķirot mandatus vienas organizācijas mērogā, ne katru reizi pietiek ar vajadzīgo objektivitāti un lietišķību, bet kādreiz vadās arī no citiem apsvērumiem, piem., strīdus par veco strēlnieku pastāvēšanu uc.

Organizāciju principa vietā turpmāk liekams vienīgi zemju princips. Jaunos statūtos paredzams, ka visas zemes, kurās latvieši dzīvo, LNP sūta zināmu delegātu skaitu, proporcionāli katrā zemē dzīvojošam latviešu skaitam. Lai ar pilntiesīgiem delegātiem pēc iespējas būtu pārstāvētas vairākas zemes, minimālais iedzīvotāju skaits, kas nepieciešams, lai zināmā zeme būtu pārstāvēta, nosakāms pēc iespējas mazs. Tas varētu būt 100, līdzšinējā 1000 vietā. Tālākais delegātu skaits varētu būt noteikts pa 1 uz katriem 2000. Tādā gadījumā LNP sastāvētu no 60—70 locekļiem, jo brīvajā pasaulē atrodas apm. 130.000 latviešu.

Atsevišķo zemju delegāti izraugāmi vispārēju vēlēšanu ceļā. Vēlēšanas varētu izdarīt pēc pastāvošiem LCP vēlēšanu noteikumiem, nosakot, ka katra zeme ir viens vēlēšanu apgabals. Vēlēšanu tiesības bauda tikai tie, kas ar mieru LNP labā nest arī zināmus materiālus upurus trimdas kopības nodevas veidā vai taml. Tāpat balsstiesības bauda tie, kas no nodevu maksāšanas atbrīvoti noteikumos paredzētā kārtībā. Pašas vēlēšanas, ievērojot izkliedētību, kādā tautieši dzīvo, izdarāmas arī pa pastu. Lai vēlēšanas pārāk bieži neatkārtotos, delegāti ievēlami uz 2—3 gadiem.

Ievērojot lielos dažādo zemju atstatumus, lielas grūtības būs pilnsapulces sanākšanai. Tāpēc paredzams, ka delegāti pilnsapulcei var iesniegt priekšlikumus, ieteikt kandidātus un arī pašu nobalsošanu izdarīt pa pastu, cik tas techniski iespējams. Tā paša iemesla dēļ plašas pilnvaras dodamas prezidijam. Prezidija locekļu skaits noteicams nelielu. Tā ka trimdinieku lielākā daļa, vismaz vēl tuvākos gados, atradīsies Eiropā (Anglijā ap 25.000, Vācijā arī ap 20.000—30.000), paredzams, ka prezidija vairākums ievēlams no Eiropā dzīvojošiem latviešiem. Šādi konstruēts prezidijs, ja tā locekļu vairākums nāktu arī no dažādām Eiropas zemēm, vienmēr būs darba spējīgs, jo attālumi nav lieli. Ideālākais prezidija sēdeklis būtu Londona, kur atrodas arī valdības ārkārtējais pilnvarotais un kas arī turpmāk būs svarīgs Eiropas un visas pasaules politiskās dzīves centrs.

LNP mērķu realizēšanai atsevišķās zemēs radāmas LNP pārstāvības. Zemēs, kuras dod vairākus delegātus, pārstāvība var būt kolēģiāls organs, bet zemēs, kuras dod 1—2 delegātus — vienpersoniģs. Pārstāvības uzturētu ciešu kontaktu ar LNP prezidiju, saņemtu tā norādījumus un iesniegtu tam dažādus ierosinājumus.

Šī skicējuma mērķis ir vienīgi ierosināt zināmas pārdomas LNP reorganizācijas projekta izstrādātājos un nākošās LNP pilnsapulces dalībniekos, kuriem būs LNP uzbūve jāpārveido tā, lai tā spētu veikt savus nacionālpolitiskos uzdevumus.

Mag. iur. O. Siktars.

PASAULES JŪRĀS VĒL BRAUC 10 LATVIJAS KUĢU

Gandrīz visi latviešu jūrnieki strādā savā arodā

Aiz kalniem ir tas laiks, kad Latvijas karogs plīvoja visās pasaules jūrās. Latvijas tirdzniecības flotes postīšanas darbu pasāka boļševiku okupanti, un krietnus upurus prasīja arī otrā pasaules kara bumbas un torpēdas. Pagājušā gada beigās Francijas ūdeņos, Sēnas grīvā, avarēja tvaikonis Ķegums, kas pēdējais visu laiku bija palicis uzticīgs Latvijas karogam. Ķegums bija pazīstamās kapteiņa Fr. Grauda rēderejas kuģis, un šī sava laika lielākā Latvijas rēdereja tagad ir vienīgā, kas savu darbu vēl turpina. Pašu rēderi Fr. Graudu 1941. g. deportēja boļševiki, bet viņa dēls, kas 1939. g. veikalnieciskā darījumu kārtošanai bija nokļuvis ASV un tur palika, tagad sekmīgi turpina tēva uzņēmumu. Tvaikoņi Everaque un Everton ir vienīgie, kas Graudam junioram palikuši no tēva lielās flotiles. Everaque tagad brauc ar ASV krāsām, bet Evertonam jaunais rēderis mastā kāris Hondurasas karogu. Kapteiņa Bola vadītais 7000 t. lielais Evertons jūnijā atstāja Brēmenes ostu, kur tam izdarīja kapitālremontu, izlabojot gaisa uzbrukumā gūtos bojājumus.

Pēc Latvijas kuģu jautājuma labvēlīgas izkārtošanas ar Anglijas valdību ar tās karogu latviešu kapteiņu vadībā jūras šķērso vēl astoņi Latvijas kuģi, kam visiem latviešu apkalpes un latviski nosaukumi. Šie „pēdējie mohikāņi" ir: kapt. Millera vadītā Elizabete, Kuldīga ar kapt. Libertu, agrākais rēdera Jaunzema tvaik. Sports kapt. Virša vadībā, rēdera Danenberga Spīdola ar kapt. Nicmani, kapt. Slejas vadītā Venta, kapt. Stāla Ogre, Rāmava ar kapteini Šmitu un Kaupo ar kapt. Ķirmušku. Kuģu apkalpēs līdzās piedzīvojušiem jūrniekiem uz klāja kāpuši arī viri, kam zināšanas devusi Flensburgas DP jūrskola un kas tikai trimdā pievērsušies jūrnieka arodam. Liktenim bija paticies, ka latviešu kuģi un jūrnieki savas emigrantu mītnes bija atraduši Vācijas ziemeļos Šlezvigas-Holšteinas ostās un Flensburgas un Ķiles nometnēs. No šejienes un arī Lībekas un Hamburgas savos pirmajos braucienos devās Rīgas un Liepājas kuģi, uzvelkot pirmo reizi mastos draudzīgās Lielbritanijas karogu.

Par kuģu apkalpotāju komplektēšanu kapteiņi lielu pateicību parādā Flensburgas jūrskolas vadītājam kapt. P. Neimanim, kas darbā uz latviešu kuģiem novietojis 150 jūrnieku. To vidū ir arī veci jūras vilki, kas navigācijas gudrības mācījušies Krišjāņa Valdemāra jūrskolā Rīgā. Arī paši kapteiņi izrādījuši ievērojamu pretimnākšanu, dažkārt uzņemdamies pat risku, aicinot savā komandā sauszemes ļaudis. Bijušā Valsts kuģu pārvaldes tvaikoņa Venta kapt. Sleja, sastādīdams apkalpi pilnīgi no Mirvikas nometnes iemītniekiem, jaunākā matroža vietu deva nometnes grāmatu tirgotājam Miķelsonam, bet par kuģa stjuartu pieņēma kādreizējo jūrniecības departamenta dir. G. Krūmiņu. Līdzīgi gadījumi bija arī citu kuģu apkalpes sastādot. Veco jūrnieku vidū jaunie drīz aklimatizējās, un latviešu jūrnieku vārds savu labo skaņu nav zaudējis arī tagad.

Pēc Mangaļu, Ainažu un Krišjāņa Valdemāra jūrskolām trimdas posmā latviešu jūrnieku skološanās saistās ar Flensburgas vārdu. Trijos gados igauņu administratora Kaura un kapt. Neimaņa vadīto Flensburgas jūrskolu apmeklējuši vairāki simti jūras zinību alcēji DP. Šogad, kad trimdas dzīvē daudz kas iet uz beigām, savas durvis slēdza arī jūrskola, jūnijā pēdējā izlaidumā izsniegdama diplomus 4 pirmajiem, 10 otrajiem un 4 trešajiem mechaniķiem. Latviešu jūrnieki, kas, īpaši angļu joslā, gandrīz visi dabūjuši darbu savā arodā, kopā ar piederīgajiem samērā ātri izkļuvuši no DP stāvokļa un Eiropas kontinenta. Amerikānu joslā gan vēl dzīvo viens otrs jūras braucējs, jo viņiem pāreju ostām tuvākos apgabalos liedz sarežģītie noteikumi.

Latviešu kapteiņi Anglijā paspējuši nodibināt stabilu saimniecisko dzīvi un vairāki jau iegādājušies īpašumus, jo arī latviešu apkalpēm algas ir tādas pašas kā angļu jūrniekiem; kapteinis, piemēram, saņem 500 (!) angļu mārciņas mēnesī ar brīvu uzturu.

Ne zem Latvijas karoga, bet ar Latvijas kuģu klāju zem kājām savu tautiešu vidū arī šodien latviešu jūrnieks, apzinīgi veikdams savu darbu, šķērso jūras un okeanus, līdz tam brīdim, kad stūre būs jāpagriež uz Dzintarjūras krastu pusi Labu ceļa vēju! Vdn.

346 saiņi tautiešiem Vācijā

Latvijas sarkanais krusts Beļģijā 19. septembrī nosūtījis uz Vāciju 346 saziedotus dāvanu saiņus, septembrī piedalījies IRO rīkotajā bēgļu mākslas un daiļamatniecības izstādē Briselē ar tautisku izstrādājumu klāstu, IRO Briseles delegācijas vadītājam iesniegts saraksts par 59 ogļračiem, kas vēlas izceļot uz Kanādu un paši spēj samaksāt ceļa izdevumus. IRO apsolījusi viņiem sagādāt darba līgumus un kārtot iecelošanas atļauju sagādi.

Turpinot ziedojumu vākšanu Beļģijā mirušo latviešu karavīru kapu apkopšanai, septembrī ieņemts 2520 franku, un kopā ar agrākajiem ziedojumiem LSKB rīcībā šim mērķim pašreiz ir 7180 fr.

Dienvidāfrikas unija paziņojusi, ka uzņem visu aroju amatniekus, arī no DP vidus, bet ceļa izdevumus, apm. 14.000 fr. par pieaugušu cilvēku, jāmaksā pašiem. Lauksaimniekiem šajā Afrikas valstī izredzes ir tikai tad, ja emigranti vēlas paši iegādāties farmas un tās apsaimniekot.

„Trīsistabu dzīvoklis"

Kāds iecelotājs Austrālijā Sidnejā, saņēmis no radinieka padomju okupētajā Igaunijā, šāda satura vēstuli:

„...Mums visiem klājas ļoti labi. Nesūti mums nedz pārtikas sainīšus, nedz vēstules, jo mēs nekā negribam saņemt no kapitālistiskās pasaules, mūsu dzīve ir pavisam citāda kā pirms gadiem. Mums ir istaba, un mana alga ir pietiekama, lai nopirktu kas vajadzīgs. Juku un Manni klājas labāk par visiem. Viņiem ir labi kopā ar māti. Viņiem ir trīsistabu dzīvoklis, ko tu arī varētu lietot, ja tu atgrieztos mājā. Atgriezies katrā ziņā!"

Juku un Manni ir vēstules saņēmēja bērni, kas, tāpat kā viņu māte, mirusi pirms kara. Viņu trīs istabas ir trīs kapi.

Arī padomju cenzoram paslīd garām patiesas ziņas no padomju aizrobežas. (in)

Segu dēļ kavējas izcelošana

Kā zināms, izceļojot ikvienam DP jānodod transitnometnē 3 gultas segas. Šī noteikuma dēļ britu joslas transitnometnēs vairākiem tautiešiem nokavējusies izceļošana, jo viņi nav varējuši pieprasītās gultas segas nodot. Jāpiezīmē, ka ne visi minētās segas ir tiešām saņēmuši, tāpat ne visiem ir līdzekļi, lai nodošanai tās nopirktu tirgū.

Vēl lielāku izbrīnu nupat Dedelstorfas nometnē radīja IRO rīkojums ierakstīt visu DP apģērbu kartītēs 3 gultas segas. neatkarīgi no tā, vai tie segas būtu saņēmuši vai nē. Pie tam paraksta vietā likta atzīme: atsacījies parakstīt. Divainā rīkojuma noskaidrošanai Dedelstorfas nometnes komiteja lūgusi latviešu apgabala pārstāvniecības intervenciju.

Oš.

UZ AUSTRĀLIJU VISVAIRĀK IZCEĻO POĻI

No Zēdorfas transitnometnes laikā no 16. jūnija līdz 31. augustam uz Austrāliju izcelojuši 1088 latvieši, bet uz Braziliju tajā pašā laikā devušies 59 latvieši un uz Čili 8. Izceļotāju vidū uz Austrāliju minētajā laika posmā sevišķi daudz bijis poļu (1754), jugoslavu un Polijas ukraiņu, bet samazinājies lietuviešu skaits. Uz Braziliju lielāko tiesu devušies Polijas ukraiņi un poļi, uz Čili visvairāk poļu un Polijas ukraiņu.

Argentina pavērs vārtus plašāk...

Iecelotāju skaits Argentīnā arvien pieaug. Jau tagad tur iecelojot ap 10.000 eiropiešu mēnesī, bet drīzumā šis skaits pieaugšot līdz 20.000 vai pat 30.000 mēnesī, plašākā ziņojumā par iecelošanu šai valstī apgalvo „Niederdeutsche Zeitung".

Argentīnas prezidents Perons septembrī esot atklājis pieminekli „iecelotājam" Buenos Airesas ostā. Svarīgāks par šo aktu bijis rīkojums iecelt pulkvedi Gozalesu par iecelošanas lietu nacionālo direktoru ar plašām pilnvarām.

Visiem svarīgākiem Argentīnas ģenerālkonsuliem Eiropā pēc vācu laikraksta informācijas jau paziņots, ka tie var izdot iecelošanas vīzas bez iepriekšējas sazināšanās ar ārlietu ministriju. Maksa par braucienu no Eiropas uz Argenitīnu esot ievērojami pazemināta un bez tam izceļotāju pārvešanai norīkota vesela rinda modernu, jaunu kuģu, kas līdz šim brauca uz citām līnijām. Uz katra kuģa atradīsoties speciālists ar uzdevumu rūpēties par iecelotājiem.

Blakus tam pulkvedis Gonzalesa tomēr atlicinājis laiku arī asiem uzbrukumiem IRO, kas „nepiekrītot vēlamai izlasei". Viņš paskaidrojis presei arī, ka Argentīna „nevēlas kļūt par cilvēces atkritumu kasti". Vispirms Argentīna nevēloties komunistus, bet bez tam tai nevēlamas esot arī „kuģu kravas, kas piepildītas ar darbam nespējīgu cilvēku, speciālām nastām." Argentīnai, pulkveža Gonzalesa vārdiem runājot „vajadzīgi tikai cilvēki, kas fiziski pilnīgi nevainojami un prot strādāt".

Par spīti šiem pārmetumiem, tuvākā laikā tomēr esot paredzams, ka liela daļa iecelotāju Argentīnā nākšot no DP nometnēm, turpina vācu laikraksts, piebilstot, ka DP iecelotāju kontroli ievērojami pastiprinā šot. Blakus DP argentīnieši cenšoties piesaistīt arī visāda veida techniķus, kas atbēguši no zemēm vinpus dzelzs aizkara, jo pastāvot uzskats, ka iecelotāji asimilizēšoties ātrāk, ja apzināšoties, ka tiem nav izredžu atgriezties savā zemē. Trešo lielāko iecelotāju kontingentu dodot Itālija. Pēc tam kad speciālās komisijas būšot izkārtojušas vairāk simtstūkstošu itaļu uzņemšanu, apsvēršot iespējas ielaist Argentīnā jepānus, strīešus, libaniešus un turkus. Ievadītas sarunas arī ar Holandi un Beļģiju. Visubeidzot kāda komisija, kas jau ieradusies Eiropā, apsvēršot arī iespējas uzņemt vācu iecelotājus.

Šķiet, ka tad, ja mūsu vidū vēl būtu daudz tādu, kam Argentīna liekas „apsolītā zeme, kur nevienu neasimilēs", derētu drusku pārdomāt pulkv. Gonzalesa izteicienus.

—pa.

Speciālistu izvietošana veicas lēni

Pēc Margaretas Baknalas raidījuma BBC „Aismirstā izlase" vairāki klausītāji Anglijā patiešām ieinteresējušies par speciālistiem DP vidū un vēstulēs IRO izteikuši vēlēšanos šiem cilvēkiem palīdzēt. Kāda ģimene pieprasījusi sev mājskolotāju, kāda cita vēlas pianistu, kas iespēlējis raidījuma pavadmūziku, citi piedāvājuši financiālu atbalstu, bet daudzi vēlas speciālistiem DP nometnēs sūtīt sainīšus. Raidījumu BBC aizjūrai atkārtos 7. novembrī pl. 9, 9. nov. pl. 17.30 un 12. nov. plkst. 2.

No Beļģijas saņemta ziņa, ka tur izdevies novietot piemērotā darbā 30 DP speciālistu; vairāki inženieri, viens ķīmiķis un viens veterinārārsts atraduši darbu Beļģijas Kongo, viens ķīmiķis, viens advokāts un viens profesors izceļojuši uz darba vietām Kanādā, daži profesori devušies savā darbā uz ASV, vairāki studenti uz Šveici, Kanādu un Holandi, bet kāds rakstnieks un kāds ārsts atraduši piemērotu darbu Francijā. No Holandes izdevies izvietot pavisam 37 DP speciālistus, to vidū vairākus katoļu garīdzniekus, kas devušies uz Kanādu, dažus rabīnus uz Izraēlu un ASV.

Starp neparastiem speciālistiem, kas devušies savā darbā no DP nometnēm Vācijā, IRO Ženēvas štāba informācijas biletens min kādu futbola treneri, kas devies uz Dienvidafriku. Kvīnas universitāte Kanādā pieprasījusi speciālistu spektrografiskā analīze. Tāds arī DP vidū atrasts un dati par viņu nosūtīti uz Kanādu. —pa.

Nometņu dzīve

UZ AUSTRĀLIJU bēgļi varēs izceļot arī no Šveices, uz kurieni pēc darbības izbeigšanas Dānijā, devusies Austrālijas imigrācijas komisija. Dānijā pieņemtie izceļotāji uz Austrāliju dosies divi grupās — 20. oktobrī un ap 1950. g. maiju.

VIRCBURGAS centrālajā nometnē, kas tagad pārvērsta par transitnometni ar raibu tautību sastāvu, latviešu vēl palicis ap 900, kas tomēr īsti kupli apmeklē savus sarīkojumus: Eslingenas teātra Brīnumzālītes izrādē lielā zāle bija pilna līdz pēdējai vietai un labi apmeklēts bija arī Vircburgas latviešu studentu biedrības rīkotais Latvijas universitātes 30 gadu atceres brīdis. Varēja vienīgi vēlēties, lai intelligence, kas galvenokārt bija šā sarīkojuma apmeklētāja, pēc tā būtu mazāk parādījusi savas balss spējas, pudeles tukšojot.

NO AUSTRIJAS UZ ASV septembrī izceļojuši pavisam 1673 DP, sasniedzot jaunu izceļotāju skaita mēneša rekordu.

BAD AIBLINGAS mazpulka dalībnieki savu darba veiksmi lauciņos un telpās rādīja ražojumu skatē Pļaujas svētku dienā 2. oktobrī, reizē nododot svinīgo solījumu. Pēc svinīgā solījuma un dalībnieku godalgošanas notika mazpulka mandolīnu orķestra koncerts.

LATVIEŠU APADĒMIĶU APVIENĪBA DĀNIJĀ 28. septembrī Jonstrupē Latvijas universitātes 30 gadu dibināšanas atceri. Sanāksmē runāja mag. iur. A. Tīcmanis un cand. rer. merc. P. Jaunkalvis. Sveicienus bija sūtījis Latvijas universitātes goda biedrs un kādreizējais izglītības ministrs Dr. K. Kasparsons.

VIENS LATVIETIS, VIENS IGAUNIS, VIENS LIETUVIETIS

IRO štābs Ženēvā ziņo, ka, kopš atklāta regulāra repatriantu satiksme ar tiešiem vilcieniem no angļu joslas Vācijā uz Baltijas valstīm un Padomju savienību, šo izdevību izmantojis viens latvietis, viens igaunis, viens lietuvietis un viens ukrainis.

VĒSTULES REDAKCIJAI

NE VĀRDI, BET DARBI

Nav svarīgi minēt viņa vārdu, ne aprakstīt tuvāk izskatu. Viņš ir gluži viens, bez tuviniekiem, pazudējis visu, bet tā sirdij vienmēr vēl pieder Latvija. Savu 102 DM lielo mēnešalgu, tāpat ienākumus par dažaretām viņš rūpīgi un sīksti noglabā mākā, kaut dažbrīd arī viņu kārdina apkārt virmojošā dzīve. Tad šo savādais sīkstulis atceras tos laikus, kad arī viņam savā dzimtajā pagastā nepietrūka ne skalas balss, ne jautru izdarību.

Tas laiks ir pagājis un vēl nav atgriezies, bet to viņš gaida. Viņa pieredze un visas tautas kopējais posts viņu ir bruņojis ar pacietību, viņš kļuvis sīksts un zina, kādēi tāds ir. Viņš izgudrojis līdzekli, kā nevien pats ar savu sīkstumu, bet arī citi vaļīgākie raksturi atbalsta to pašu mērķi. Bieži viņa kolēģas šķendējas par trimdas kopības nodokiem un sūta komitejas pie deviņiem velniem, bet šis vīrs tad tikai pasmaida un klusē. Viņš zina, ka šie paši zēni, kam feniņš pats ripo no maka laukā, samaksās nevien tiešās nodevas, bet savu artavu sniedz arī ārējās informācijas fondam, lai Latvijas balss nerimtu saukt un prasīt taisno tiesu.

No sava personīgā krājuma šis vīrs šim nolūkam jau ir ziedojis DM 50, bet no saviem draugiem—zēniem, kam dažkārt no savas algas tikko pietiek, lai reizi mēnesī iepriecinātu vācu krodzinieku, viņš savācis jau pāri simtam un to iemaksājis pēc piedrības. Pēc katrām 10 markām, ko pagīru mocītais aiznemas, šis „augļotājs" mēnesī aprēķina 50 feniņus, un tā krājas artavas ārējās informācijas fondam.

Varbūt morālizētāji te mēģinās arī ko iebilst, bet, ja kas prot vēl labāk, lai dara.

Va.-Pe—, britu joslā.

LICENCE PAVER DARBA IESPĒJAS

L. Krazovskis Latvijas 1. oktobra numurā vēstulē redakcijai vaicā, vai IRO nevarētu palīdzēt pārvietotajām personām rast iespēju strādāt amerikāņu armijas darbos. Ir taisnība, ka amerikāņu okupācijas karaspēks Vācijā paliks vēl ilgāku laiku un ka IRO varētu palīdzēt dabūt darbu bēgļu dibinātajiem uzņēmumiem, tomēr pirms pasūtinājumu meklēšanas labāk ieteicams apgādāties ar vācu iestāžu izdotu licenci. Visās zemēs priekšroku dod pārbaudītām un reģistrētām firmām, un tā tas ir arī Vācijā. Ne vienmēr ir taisnība apgalvojumam, ka licenci iegūt ir grūti, jo ne visas vācu iestādes ir „strupas" pret ārzemniekiem, bet bieži vien izšķīrēja ir atteicīga pieeja. Licence nodrošinātu lielākas iespējas rast eksistenci arī pēc varbūtējas okupācijas spēku aiziešanas no Vācijas—ja arī tad mums vēl būtu še jādzīvo.

Eriks Miesnieks, Neištatē.

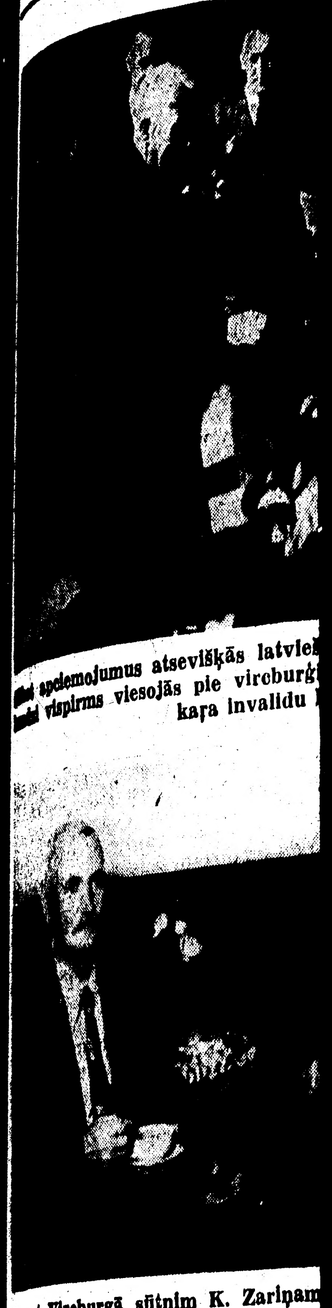

Viņai apsēmojumus atsevišķās latviešu [illegible] vispirms viesojās pie vircburg[illegible] kara invalīdu [illegible]

Virzot Vircburgā sūtnim K. Zariņam [illegible] domīgās sarunās ar seno dienu līdzg[illegible] sl) un Jūlij[illegible]

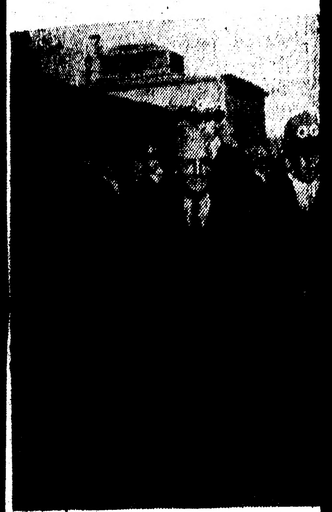

Tālāk viesu ceļš veda uz Cufenhauze[illegible] to Viesturs. Attēlā sūtnis K. Zariņš [illegible] tuves apgabalā V. Skaistlauku un rot[illegible] mulgā sardžu vīru ierindu; aiz viņie[illegible] vežleitn. Reiersonu [illegible]

Iepazīšanās Eslingenas nometnē, sūtni[illegible] padomes priekšsēdis K. Kalniņš (pa [illegible] (pa labi) un administrā[illegible]

Eslingenas nometnē sūtnis vispirm[illegible] Dr. K. Grīnbergu viņa dzīvoklī, [illegible] viešu sveicien[illegible]

plasāk . . .

rnu, jaunu kuģu, kas
a uz citām līnijām. Uz
adīšoties speciālists ar
stīties par iecelotājiem.
pulkvedis Gonzalesa
is laiku arī astem uz-
RO, kas „nepiekrītot
". Viņš paskaidrojis
Arģentīna „nevēlas
es atkritumu kasti",
ātiņa nevēloties ko-
ez tam tai nevēlamas
kravas, kas piepildī-
nespējīgu cilvēku sa-
". Arģentīnai, pulk-
sa vārdiem runājot
i cilvēki, kas fiziski
jami un prot strādāt",
m pārmetumiem, tu-
ēr esot paredzams, ka
otāju Arģentīnā nāk-
netnēm, turpina vācu
ilstot, ka DP iecelo-
evērojami pastiprinā-
argentīnieši ceuko-
rī visāda veida tech-
guši no zemēm vin-
kara, jo pastāvot uz-
otāji asimilizēšoties
šoties, ka tiem nav
es gavā zemē. Trešo
u kontingentu dodot
m kad speciālās ko-
izkārtojušas vairāk
taju uzņemšanu, ap-
ielaist Arģentīnā ja-
libaniešus un turkus
s arī ar Holandi un
idzot kāda komisija,
es Eiropā, apvērot
ņemt vācu iecelo-

ja mūsu vidū vēl
kam Arģentīna je-
me, kur nevienu ne-
u drusku pārdomāt
a izteicienus.

—ga

VĒSTULES REDAKCIJAI

. BET DARBI

inēt viņa vārdu, ne
izskatu. Viņš ir glu-
viniekiem, pazaudē-
sirdij vienmēr vēl
Savu 102 DM lielo
ienākumus par ci-
ligi un alkatī noglabā
rīd arī viņu kārdi-
jošā dzīve. Tad ik
atcerēs tos laikus,
avā dzimtajā paga-
e skaļas balss, no

agājis un vēl nav
viņā gaida. Viņa
s tautas kopējais
ņojis ar pacietību,
s un zina, kādēļ
udrojis līdzekļi, kā
avu sīkstumu, bet
raksturi atbalsta
Bieži viņa kolēģas
rimdas kopības no-
komitejas pie devi-
t šis virs tad tikai
ē. Viņš zina, ka lie
niņš pats ripo no
aksās nevien tie-
savu artavu ziedos
ācijas fondam, lai
ierimtu saukt un
u.

nīgā krājuma šis
jau ir ziedojis DM
draugiem—zēniem,
savas algas tikko
nēnesī iepriecinātu
viņš savācis jau
o ļemaksājis pēc
trām 10 markām,
is aizņemas, šis
ī aprēķina 50 te-
as artavas ārējās
m.

ētāji te mēģinās
, ja kas prot vēl

Po—, britu joslā.

VER DARBA
ĒJAS

atvijas 1. oktobra
dakcijai vaicā, vai
ldzēt pārvietota-
iespēju strādāt
darbos. Ir tais-
u okupācijas ka-
liks vēl ilgāku
arētu palīdzēt da-
ibinātajiem uzņē-
irms pasūtināju-
āk ieteicams ap-
ieštāžu izdotu lī-
priekšroku dod
ģistrētām firmām,
icijā. Ne vienmēr
jumam, ka licen-
o ne visas vācu
" pret ārzemnie-
n izšķīrēja ir at-
ence nodrošinātu
st eksistenci arī
ācijas spēku aiz-
-ja arī tad mums

nieks, Neištatē.

Sākot apciemojumus atsevišķās latviešu nometnēs, sūtnis K. Zariņš ar kundzi vispirms viesojās pie vircburģiešiem. Attēlā sūtnis sarunā ar kara invalīdu E. Vaļuku.

Turpat Vircburgā sūtnim K. Zariņam bija izdevība tikties un pakavēties sirsnīgās sarunās ar seno dienu līdzgaitniekiem Jāni Goldmani (pa kreisi) un Jūliju Druvu.

Tālāk viesu ceļš veda uz Cufenhauzenu, pie vienīgās latviešu sardžu rotas Viesturs. Attēlā sūtnis K. Zariņš ar LCK pārstāvi Virtembergas-Badenes apgabalā V. Skaistlauku un rotas komandieri kapt. J. Lielkāji apstaigā sardžu vīru ierindu; aiz viņiem sūtņa kundze ar amerikāņu pulkvežleitn. Reiersonu un leitn. Nolānu.

Ierodoties Eslingenas nometnē, sūtni K. Zariņu pirmie sveica nometnes padomes priekšsēdis K. Kalniņš (pa kreisi), administrātors J. Aperāns (pa labi) un administrātora vietnieks A. Ūdris.

Eslingenas nometnē sūtnis vispirms apciemoja sirmo archibīskapu prof. Dr. K. Grīnbergu viņa dzīvoklī, nododot prāv. Berga un Anglijas latviešu sveicienus un dievpalīgu.

Vienotība, spēks un . . .

ESLINGENĀ SŪTNI K. ZARIŅU SVEIC KĀ LATVIJAS SUVERĒNĀS VALSTS PĀRSTĀVI

(Turpinājums no 1. lpp.).

sātināti šķiet latviešu sardžu vīru stāvi. Īsā uzrunā sūtnis sardžu vīriem apliecina, ka latviešu lielā stunda reiz nāks un tad būs vajadzīgi vīri, kas gatavi tēvzemei un brīvībai upurēt visu.

Rotas komandieris atminai sūtnim pasniedz pašu rotas vīru darinātu vairogu uzrunā norādot, ka rota nes virsaiša Viestura vārdu un karogā rakstītie vārdi Tēvzemei un brīvībai ir kalti arī katrā sardžu vira sirdi.

Precīzi paredzētā laikā sūtņa mašīna pieripo pie Eslingenas latviešu nometnes blokmājām. Sūtni sagaida nometnes padomes priekšsēdis K. Kalniņš, administrātors J. Aperāns, organizāciju pārstāvji un īsti kuplā skaitā tautieši. Sūtnis ar kundzi saņem sārtas rozes. Nometnes administrātors J. Aperāns, apsveicot sūtni, uzsver, ka brīdis tautiešiem Eslingenā ir dziļi nozīmīgs. „Mēs Jūsu personā varam sveikt ne tikai mīļu viesi, bet arī Latvijas suverēnās valsts pārstāvi. Jūsu pilnvaru un tiesību atzīšanā mēs saskatām arī Latvijas valsts atzīšanu. Fakts, ka Jūs, ministra kungs, kaut arī pēc daudz gadiem, esat varējuši ierasties pie mums oficiālā kārtā, apliecina, ka mūsu lietas ir gājušas uz labo pusi, un tas stiprina ticībā lielās dienas atnākšanai. Jums būs iespējams vērot mūsu dzīvi un garu, uzklausīt mūsu vēlējumus, mēs varēsim saņemt Jūsu vadītājus norādījumus, un būsim priecīgi, ja Jūs, ministra kungs, Eslingenā pavadītajās stundās jutīsities labi savu tautiešu saimē."

Pēc apsveikumiem sūtnis mazā apskates gājienā gar nometnes blokmājām vispirms devās apciemot archibīskapu T. Grīnbergu, nododot viņam prāvesta Berga un visu Anglijas latviešu sveicienus.

Soli pa solim tuvojamies ilgu piepildījumam

Nozīmīgs sarīkojums sūtņa K. Zariņa apmeklējumā pie Eslingenas tautiešiem bija plašā sanāksme pilsētas ev. lut. draudzes namā, kur pulcējās apm. 1000 mūsu vēl arvien lielākās kolonijas iedzīvotāju, lai noklausītos Latvijas valsts augstākā reprezentanta norādījumus. Sanāksmē ieradās arī archibīskaps prof. Dr. T. Grīnbergs, LNP, LCP un LCK pārstāvji, nometnes vadība, organizāciju un dažādo kolonijas pasēkumu delegāti, skauti, gaidas un skolu jaunatne. Pāri rudenīgiem ziediem un lauru kokiem rotātai zāles skatuvei pacēlās liels nacionālais karogs un Latvijas valsts ģērbonis.

Ierodoties sūtnim ar kundzi un pavadoņiem, pārpildītā zāle saviļņojās ilgos aplausos. Tad runātāju tribīnē devās Eslingenas latviešu kolonijas padomes priekšsēdis K. Kalniņš, lai visu kolonijas tautiešu vārdā sirsnīgiem vārdiem apsveiktu augsto viesi. Padomes priekšsēdis īsumā raksturoja arī zīmīgākās parādības Eslingenas latviešu dzīvē, norādot, ka tieši šinīs dienās paiet 4 gadi kopš kolonijas dibināšanas. Runātājs uzsvēra, ka Eslingenas latviešu vienotību sevišķi parādījuši tādi spilgti momenti kā kopīgā atteikšanās piedalīties otrreizējā UNRRAS skrīningā, bada streiks sakarā ar Maskavas konferenci un 15. maija protesta demonstrācija Cufenhauzenā.

Sūtnis K. Zariņš, uzrunājot sanāksmes dalībniekus, starp citu norādīja: „Visā līdzšinējā braucienā esmu pārliecinājies, ka latviešu lietas Vācijā vadītas un aizstāvētas lielā vienprātībā. Tā tas ir arī šeit Eslingenā. Vēl šodien ar sevišķu prieku vēroju mūsu sardžu dienesta vīrus Cufenhauzenā. Sirds saviļņojās priekā, redzot šos brašos zēnus un to stāju. Tieši jaunatnē taču ir mūsu nākotne. Nebaidīsimies par to, ka mūsu ciešanas ir lielas, ka mūsu kapi izkaisīti visās pasaules malās. Arī mūsu šūpuļus kaŗ visās pasaules malās, un veco paaudzi nomaina jaunā.

Atskatoties uz aizgājušajiem trimdas gadiem, varam būt lepni par veikto darbu mūsu kultūras uzturēšanai un tālākai izveidošanai. Blakus citiem latviešu trimdas rakstniekiem, mākslinieku un zinātnieku sasniegumiem atsevišķi gribu izcelt prof. Spekkes un prof. Starca sarakstītos darbus, kam sagaidāma liela nozīme cittautu lasītāju iepazīstināšanā ar Latvijas un latviešu problēmām. Šī mūsu intelligences garīgā aktīvitāte rāda, ka trimdā pavaditais laiks nav bijis veltīgs.

Daudzus trimdiniekus vēl arvien nodarbina jautājums: kurp doties? Šai ziņā mūsu stāvoklis līdzinās kuģim vētrā, kas pagaidām vēl nevar sasniegt savu īsto ceļa mērķi. Kapteinim un komandai tādēļ kopīgiem spēkiem jādodas uz kādu citu ostu, lai tur drošībā sagaidītu vētras norimšanu un tad varētu braucienu turpināt. Nav varbūt tik svarīgi, kuŗā ostā kuģis pagaidām nonāk, galvenais ir — drošība."

Runas turpinājumā augstais viesis pieskārās pašreizējā starptautiskā stāvokļa attīstībai, uzsverot, ka mūsu situācija nepārprotami uzlabojas. „Daudzas pazīmes rāda," teica sūtnis, „ka stāvam dzimtenei tuvāk nekā vēl pirms pāris gadiem. Par mūsu stāvokļa stabilizēšanos liecina arī fakts, ka varēju savu ārkārtējo pilnvaru ietvaros brīvi izraudzīt kandidātu nozīmīgajam lietveža postenim Savienotajās valstīs nelaikā sūtņa A. Bīlmaņa vietā. Jāpiezīmē, ka lietvedis resp. chargé d'affaires ir būtībā tikpat pilntiesīgs diplomātiskā korpusa loceklis kā vēstnieks vai ministrs. Starpība ir vienīgi formālas dabas ranga kārtībā."

Sūtnis tālāk norādīja, ka ap viņa ārkārtējām pilnvarām bieži sacelti nevajadzīgi putekļi. „Nekad neesmu izlietojis šīs pilnvaras nelietīgi, un mūsu iekšējās lietās tās arī nav svarīgas. Svarīga ir vienīgi latviešu tautas vienotība, sadarbība un kopīgais mērķis — atgūt dzimteni. Šī mērķa sasniegšanai nepieciešama arī apdomība, bet tas nenozīmē, ka mēs nevarētu pacelt savu balsi, protestējot pret nodarītām netaisnībām. Esmu vienmēr teicis angļu valdības locekļiem: es esmu jūsu draugs, bet reizē esmu arī latvju tautas kalps, kas bijis uzticīgs savas tautas ideāliem kopš agras jaunības, — tādēļ nevaru nerunāt par austrumu briesmām, kas apdraud ne tikai Balijas valstis, bet visu civilizēto pasauli. Ja kaŗa laikā un pirmajos pēckaŗa gados neviens šādus vārdus negribēja labprāt uzklausīt, tad tagad stāvoklis stipri mainījies, un esmu atradis daudzas dzirdīgas ausis nozīmīgās angļu aprindās. Arī spēcīgākā pasaules zeme — ASV spraudusi sev par mērķi panākt Eiropas valstu neatkarību un drošību. Pagaidām priekšplānā stāv gan Rietumeiropa, jo anglosakšu zemes rīkojas pēc parunas First things first, — bet neapšaubāmi reiz pienāks arī mūsu kārta. Tādēļ mums jābūt sagatavotiem brīdim, kad varēsim atgriezties savā mīļajā dzimtenē kā vienota, saimnieciski un kultūrāli stipra tauta. Tad augšā celsies atkal mūsu gaismas pils, un Dievs svētīs Latviju."

Pēc kopīgi nodziedātās Latvijas valsts himnas sūtnis līdz ar pārējiem sanāksmes dalībniekiem noklausījās vairākas dziesmas Ksenijas Brantes, prof. Paula Saksa un pianistes Veltas Barvikas priekšnesumā.

Neatkarību mums neviens nedāvinās, bet tā ir jāizcīna

Pēc svinīgā sarīkojuma sūtnis uz brīdi iegriezās arī Kalna novietnē, lai tiktos ar kaŗa invalidiem un vairākiem gados vecākajiem tautiešiem. Sevišķi aizkustināts sūtnis bija par bērnu dārza audzēkņu skanīgi nodziedāto Saulīt tecēj, tecēdama. Uzrunājot invalidus, sūtnis uzsvēra, ka mēs neesam vienīgie, kas cieš un tā ir mūsu laime. No Kalna novietnes sūtnis devās uz Eslingenas kapiem, kur tobrīd notika jauniekārtotās mirušo latviešu urnu kapličas iesvētīšana. Sūtņa kundze pie piemiņas plāksnes nolika sārti baltu neļķu un sūtnis baltu krizantēmu pušķi.

Vakarā sūtnis K. Zariņš ar kundzi ieradās organizāciju pārstāvju sanāksmē. Kolonijas vecākais J. Aperāns pasniedza K. Zariņa kundzei sudrabkaļa L. Upenieka meistarīgi darinātu tautisku aproci, izsakot cerību, ka šī rota ne tikai atgādinās Eslingenas tautiešu vidū pavaditās stundas, bet stāstīs arī svešniekiem par latviešu kultūru un darbu. Sūtnim paredzētā velte — uzņēmumu albums, kas aptver visu Eslingenas kolonijas dzīvi, tiks pasniegts vēlāk, jo tanī nedrīkst trūkt arī uzņēmumi par izcilo notikumu kolonijas dzīvē — sūtņa K. Zariņa apciemojumu.

Luterāņu pasaules federācijas pārstāvis Mr. W. H. Lazareths vispirms apliecināja savas organizācijas simpatiju mūsu tautai, kas ar lielu ticības spēku panes trimdas dzīves grūtības. LWF cenšas palīdzēt saviem ticības brāļiem, sagādājot galvojumus iecelošanai ASV, bet cer, ka tiem būs paliekama nozīme arī garīgā plāksnē caur savu liecību par to, ka Kristus mācība arī mūsu laikos ir neizsmeļams avots dvēseles stiprumam, ticībai un mīlestībai uz savu tuvāko. Sūtni K. Zariņu Mr. W. H. Lazareths raksturoja par īstu savu tautiešu vadītāju, jo viņš savas tiesības un autoritāti izlieto ar lielu prasmi, bet pazemīgi, kā tas īstam kristietim pienākas. Apliecinot savu prieku sadarboties ar sūtni, LWF piešķīrusi K. Zariņam atzinības nozīmi, kas līdz šim pasniegta tikai nedaudziem.

Baltijas sieviešu padomes un YMCAs vārdā viesus sveica T. Erdmane-Endziņa. Plkv. Galindoms Veco Strēlnieku, Daugavas Vanagu un Studentu korporāciju vārdā pateicās sūtnim par ierašanos trimdinieku

Pēc Brīnumzālītes izrādes Eslingenas latviešu teātrī sūtnis K. Zariņš sajūsmā devās uz skatuvi, lai, spiežot katram roku, pateiktos mākslinieciem par viņu sniegumu. Latviešu teātŗa mākslas baudījums sūtnim bijis jāpiecieš jau ilgus gadus. Attēlā sūtnis K. Zariņš sarunā ar Līliju Štengeli.

vidū. „Deportēto un noslepkavoto balsis sauc pēc atmaksas," teica plkv. Galindoms un apliecināja, ka daudz ir to, kas gatavi cīnīties līdz pēdējam elpas vilcienam par to pašu, par ko cinījušies Veco strēlnieki, kalpakieši un tie, kas palikuši dzīvi no šī pēdējā kaŗa.

Sekoja studenšu prezidija konventa, amerikāņu joslas YMCAs un Eslingenas skautu un gaidu organizācijas pārstāvju runas: izklīstošās tautas atmiņā sūtņa apmeklējums paliks kā skaista vienotāja diena. Šīs organizācijas rūpēsies, lai arī tā latviešu paaudze, kas Latviju maz pazīst, tomēr neklūst tai sveša. Eslingenas YWCAs pārstāve novēlēja sūtnim „stāvēt sardzē par mums un Latviju, kamēr Dievs atļaus mums atgriezties dzimtenē."

Jaunās paaudzes solījumu darboties līdz neatkarības atgūšanai apliecināja arī Tautas apvienības pārstāvis T. Tērauds, lūdzot sūtni vēl vairāk aktīvizēt cīņu par Latvijas atgūšanu, veicinot vienību tautiešu vidū un piesaistot darbā jaunatni. Arī Kristīgās nacionālās apvienības padomes pārstāvis A. Ozols novēlēja sūtnim saglabāt mūsu nākotnei nepieciešamo mantu: saticību un vienotību.

Pēdējais viesus apsveica archibīskaps prof. Dr. T. Grīnbergs: „Mēs esam sīki pilieni pasaules ļaužu jūrā, un varam krist tāpat kā ūdens lāses, uz dažādiem priekšmetiem. Nekritīsim uz ļaunuma, nesaticības, skaudības karsto dzelzi, jo tā mūs iznīcinās, bet būsim kā rasa, no kuŗas zāle aug. Kalpojot saviem tuvākajiem, paši mirdzēsim saulē. No šiem ūdens pilieniem var rasties straume ar lielu spēku, ar spēcīgu vienotu varu. Ja to panāksim, tad piedzīvosim dienu, kad Dievs mūs vedīs mājās!"

Atbildot organizāciju pārstāvjiem, sūtnis K. Zariņš vispirms griezās pie LWF pārstāvja. Pasaulē cīnās divas varas: kristietība ar ļauno spēku varā nokļuvušajiem. Mums jābūt vienotiem ar visas pasaules luterāņiem, jo tikai vienotībā iespējama labo spēku uzvara. Latviešu tautai jācenšas arī pēc savas iekšējās vienotības un saticības, lai tad vēlāk ar paceltu galvu varētu atgriezties dzimtenē. Lielvalstu pārstāvji sūtnim bieži teikuši: ja trimdinieki saskaldīsies un katrs nāks ar savām pretenzijām, tad svešnieka radīsies iespaids, ka šī tauta, kļuvusi neatkarīga, nevarēs pati vienoties un saprasties un nepratīs savu brīvību pareizi izlietot. Viesis izteica prieku, ka atradis trimdinekus spirgtus un veselus. Visos ir doma — nepadoties pesimismam, bet visiem spēkiem cīnīties pret melancholiju un grūtībām. Ja arī tagad izklīstam, tad centrālajām organizācijām jāgādā, lai nekādas jūras mūs nespētu šķirt un pārī tām paliktu mūsu kopīgais mērķis. „Uz sudraba paplātes neviens mums mūsu neatkarību nepasniegs," teica sūtnis K. Zariņš. „To varēs izcīnīt tikai ar vienprātīgu cīņu un visiem līdzi darbojoties."

H. M.

NO MANČESTERAS KVĒPIEM TEKSASAS SVELMĒ

VĒSTULE LATVIJAI

Latviešu trimdiniekam tagad no Anglijas izceļot uz ASV daudz grūtāk nekā no Vācijas, jo uz Angliju atbraukušie jau skaitās izvietoti, uz tiem neattiecas jaunie imigrācijas likumi, un ne IRO, ne citas organizācijas tiem nepalīdz tikt pāri. Visi ceļa izdevumi jāmaksā pašam. Bet ja arī iekrāta ceļa nauda, lielākais šķēršlis ir ASV viza. Uz kārtējām kvotas vizām jāgaida gadiem ilgi, bet bezkvotas vizas piešķir vienīgi pirmās pakāpes radiniekiem, garīdzniekiem un universitāšu mācības spēkiem. Sevišķos izņēmuma gadījumos bezkvotas vizas vēl dod izciliem speciālistiem tādās nozarēs, kur amerikāņiem pašiem tāda lietpratēja nebūtu. Ja nu arī viza un ceļa nauda ir, tad arī ar to vēl visas grūtības nav novērstas, jo kuģu vietas allaž aizņemtas mēnešiem uz priekšu, sevišķi lētākās. Šo rindu autoram taisni pēdējā problēma radīja vislielākās grūtības. Tās bija iespējams pārvarēt tikai ar tuvinieku un draugu nesavtīgu atbalstu, par ko viņiem palikšu parādnieks vienmēr.

Bet kad nu viss tas pārvarēts, tagad, kad esam galā, vasam teikt: tāds „nedīpliša" ceļojums ir brīniškīgs piedzīvojums, un uz kuģa pavadītās dienas paliks labākā atmiņā. 81.273 t lielais „Queen Mary", kas nepilnās 5 dienās šķērsoja okeanu un izsēdināja mūs Ņujorkā, vispār ir viens no lielākiem kuģiem pasaulē, britu kuģu būvniecības meistardarbs. Pirmās klases salonu kāršņums ir neaprakstāms, bet arī lētākās, t. s. tūristu klases pasažieru tīrās, vēdinātās kabīnes, ēdamsaloni un atpūtas telpas ir lieliskas. Sports saulē un vējā uz klāja, lieliskās maltītes, pilnīgā bezrūpība un izklaidēšanās iespējas šādu ceļojumu padara par labāko atpūtu, kādu vien var vēlēties. Mazāki viļņi lielo kuģi nespēj iešūpot, un arī vidēji nemierīgā jūrā retais slimo ar jūras slimību. Ja man tagad jautātu — kāds labākais preventīvais līdzeklis pret to, tad no savas pieredzes varu apgalvot — ēšana, arī tad, ja šķiet, ka nekas negaršos.

Tad kādu rītu agri mūsu priekšā iznira vēl apgaismotie Ņujorkas debesskrāpju silueti, kas atstāj varenu iespaidu, un slavenā Brīvības statuja pret tiem šķiet niecīga. Ņujorka ar saviem debesskrāpju smailu mežiem tiešām ir pavisam kas cits nekā kāda no lielajām Eiropas metropolēm. Un tomēr, grūti saprast tos, kas šo karsto, nemierīgo sablīvējumu izvēlējusies par savu pastāvīgo dzīves vietu. Nebeidzamās automašīnu rindas izdveš neaptveramus gāzu daudzumus, kas maitā gaisu, lai gan ogļu putekļu tur mazāk nekā, piem., Mančesteras gaisā.

Tālākais ceļš mūs ved uz Teksasu, milzīgo valsti ASV dienvidos. Divi dienas ilgais brauciens cauri daudziem štatiem, lai arī tie būtu vienīgi iespaidi caur vagona logu, deva zināmu nojēgu par šīs pasaules vismarenākās un bagātākās valsts seju. Bagāti naftas un zemes gāzu avoti, rūdas, ogles, milzīgas augļīgu prēriju platības ir pamats vismodernākai un lielākai rūpniecībai. Lauku ainavā visur jaužama pārpilnība, plašums, līdz ar to zināma nevērība lauku kopšanā, un tikai reti redz rūpīgi koptu dārziņu pie mājas. Mājām mazākās pilsētās un laukos Teksasā uc. redzētos štatos nav nekādas līdzības ar Anglijas vai Francijas celtnēm, bet tās atgādina mūsu vasarnīcas Rīgas Jūrmalā allaž gaiši krāsotas koka ēkas ar slēgtām vai vaļējām verandām.

Kad esam galā, nemaz nav tādas sajūtas, it kā būtu atstāta Eiropa. Kad reiz no Vācijas nokļuvu Anglijā, likās, ka tur ir pavisam īpatnēja pasaule, un svešuma sajūta ar laiku vēl pastiprinājās. Šeit atbraucot, sajūta ir tāda, it kā būtu nevis attālinājušies, bet tuvojušies mājām. Mūs nospiež vienīgi Teksasas saules karstums, bet mīļi silda teksasiešu sirsnība un gādība. Liela daļa šejieniešu ir imigranti no Vācijas, kas vairākās paaudzēs šeit ieceļojuši pirms 50—100 gadiem un tagad kļuvuši īsti amerikāņi, bet daudzi runā arī vāciski, pat lepojas ar to. Mūsu situāciju te saprot daudz labāk nekā angļi Anglijā, lai gan pastāv arī diezgan maz pamatotās cerības par Padomijas ierobežošanu vai pat paliznīcināšanu bez kara. Kā visur Amerikā, tā arī šeit kājām neviens nekur nestaigā, un mašīnas ir arī „trūcīgajiem"; pagaidām tie laipni vizina mūs savās mašīnās. Visur pasniedz ar ledu dzesinātu ūdeni, tēju vai kafiju, un saldējumus patērē milzu daudzumos. Sabiedriskās telpās, baznīcās uc. lieli vēdekļu spārni maisa gaisu, tā radot veldzētāju vēsmu. Labi, ka ūdens apgāde te nokārtota priekšzīmīgi, lai gan arī pelde nedod īstu veldzi, jo ūdensvada ūdens ir krietni silts. Vaļējie logi visur aizklāti smalkiem stiepuļu režģiem, kas ielaiž telpās gaisu, bet pasargā no insektiem. Vakarā sisina visāda kalibra sienāži un circeņi, lido milzu tauriņi, vaboles un bezdelīgām līdzīgi putni. Sakaltušās zālītes smarža ir tomēr tāda pati kā Latvijas pļavās, un arī sienāžu dziesma tā pati vien ir.

Teksasā, septembrī. **Dr. J-s.**

Saules un ēnas puses

Pēc pagaidu novietojuma farmā tagad esmu pilsētnieks Pilsētiņā 1300 iedzīvotāju; 3 baznīcas, tautskola un vidusskola, avīze, pasts, slimnīca, banka, kino, divas kukurūzas konservu fabrikas, dažādas mazākas darbnīcas, dzelzceļa stacija un kāds pussimts veikalu, kur var dabūt visu to pašu ko lielpilsētā, sākot ar kniepadatu un beidzot ar jaunākā izlaiduma limuzīnu. Ir arī krogus, bet neesmu redzējis no tā iznākam kādu „dūšā". Uz dzērājiem te skatas kā uz laundabīgi sasirgušiem. Pilsētiņas iedzīvotāji galvenokārt zviedri, kas gan savu tautību sevišķi neuzsver. Visumā tie noslēgušies sevī, bet sirsnības un izpalīdzības ziņā pārspēj pārējās tautības.

Mans jaunais dzīvoklītis maksā 25 dolarus mēnesī. Ir divas mazas guļamistabas, dzīvojamā istaba, virtuve un vannas istaba. Par to pašu maksu drīkst lietot arī daļu pagraba, veļas mazgājamo mašīnu, vistu kūti, sīvēna būdu un sakņu dārzu. Dzīvoklis bija pilnīgi tukšs, bet labie ļaudis to pārvērta patikamā mājoklī. Viss nepieciešamais, sākot ar gultām, galdiem, krēsliem, grāmatu plauktu, parasto ledus skapi, līdz pēdējam sīkumam, ir dāvināts. Šajā ziņā, liekas, būsim piedzīvojuši īstu „rekordu", jo mūs apdāvinājušas līdz šim pavisam 146 ģimenes. Kad dau dzajiem dāvinātājiem — zviedru luterāņu draudzes piederīgajiem — norādījām, ka mums visa kā jau pietiek, saņēmām atbildi: „Nerunājiet, mums tas ir sīkums, bet jūs taču esat pazaudējuši visu." Šīs atbildes labi raksturo ļaudis, kuŗu vidū tagad dzīvojam.

Tad sākās darbs kukurūzas konservu fabrikā. Tas bija sezonas darbs un ilga 3 nedēļas. Šajā laikā fabrikā darbs ritēja divās maiņās, dienu un nakti, pie kam darba laiks katrai maiņai bija 10—12 stundas. Kukurūzas sezonas sākums līdzinās svētkiem. Par to raksta laikrakstā, ievieto foto uzņēmumus. Uz darbu fabrikā savos limuzīnos ierodas pat tādas dāmas, kuŗām vajadzība nespiež strādāt, jo sevišķi šādu melnu darbu nē. Arī vairāki farmeri strādāja nakts maiņās, lai „ierautu" kabatas naudu. Te atkal pierādījās, ka amerikānis, lai arī tas būtu turīgs vai intelligents, neatsakās ne no kāda darba, ja vien var labi nopelnīt. Un izpelņa šajās 3 nedēļās bija laba. Par 10 darba stundām varēja nopelnīt 7,5 daloru, bet par 12 stundām 9 dolarus un pat vairāk dienā. Darba laikā ieskaita arī brokastu un launaga pārtraukumu.

Fabrikas kantīnē, kur var dabūt sviestmaizes, smalkmaizītes, kūkas utt., kafiju ar pienu un cukuru var dzert bez maksas. Turpat dabūjamas arī lētas pusdienas — krietna šķīvja galas, kartupeļu biezenis, mērce, saknes (40 c.) un saldais (10 c.). Arī pie pusdienam uz galda gurķu salāti, maize, sviests, kafija ar pienu un cukuru, cik tikas, par brīvu.

Attieksmes ar priekšstrādniekiem, meistariem, pat direktoru biedriskas. Nevienu neliek manīt, ka ir darbā pāraks par otru. Pirmajā dienā, kā jau svešinieki, jutāmies diezgan neērti. Bet kad strādnieki uzzināja, ka esam bijušie DP, bijām atkal uzmanības centrā. Sirsnība, izpalīdzība ik uz soļa.

Pēc kukurūzas sezonas beigām strādāju labības ražas novākšanā, kur darbs līdz pēdējai iespējai mēchanizēts. Patlaban arī šie darbi izbeigušies un strādāšanas iespējas palikušas retas. Skaitos patlaban bezdarbnieks, un mani jaunie draugi „lauza galvas", kur varētu man sameklēt darbu vismaz vēl pāris mēnešiem. Tad, gribot negribot, jāliekas „ziemas guļā" līdz pavasarim, jo ziemas laikā šai apkārtnē nav nekādu izredžu atrast darbu, ne mazajā pilsētiņā, ne farmās. Lielais vairums šejieniešu vasarās „ierauj", bet ziemā atpūšas. Mana darbā vasara šogad bijusi ļoti īsa, tādēļ arī piespiestā „atpūta" nebūs visai patikama.

Kokēto, septembrī. **R. Apenītis.**

Mendelsona koncerts un peldkostīmu parāde

Dīvainības Kanadas baznīcu dzīve

Ticību Kanādā ir daudz un dažādas, un tām ir gan lielas, gan mazas baznīcas. Ir arī ticības bez baznīcām, un to dievkalpojumi notiek uz ielu stūŗiem, bet tiem nav sevišķas piekrišanas. Arī Jehovas liecinieku sekte ir bez baznīcas, un tās dievkalpojumi notiek sanāksmju veidā mājās gan pie viena, gan otra sektes locekļa. Tur izskaidro bībeles tekstu. Bet šī sekte, kā liekas, nav sevišķi iecienīta. Sevišķi katoļi ir lieli tās pretinieki, un Kvebekā, kur katoļticīgie pārsvarā, abu starpā notikušas pat sadursmes.

Kādu dienu atklājās, ka arī mana daiļā kaimiņiene ir šīs sektes locekle. Kaut gan mums ar valodu gāja kā pa celmiem, taču viņa man lasīja priekšā gaŗus gabalus no bībeles un savām grāmatām. Uzzinājusi, ka protu vāciski, viņa kādu dienu vairāku dāmu sabiedrībā man pasniedza grāmatu Der Gott bleibt wahrhaftig. Lai viņas pārliecinātos, ka patiesi zinu vācu valodu, man bija jālasa un lasītais jāpārtulko angliski. Dāmām rokā bija tā pati grāmata angļu valodā. Vājo valodas zināšanu dēļ ņēmu palīgā gan rokas, gan kājas: velnu tēloju ar niknu seju un ragiem pierē, enģeļu spārnu vēdas rādīju, lēni vicinot rokas utt. Bez šaubām, tas sagādāja lielu jautrību, bet kad sāku tēlot pastardienu, stāstīdama, ka tad būs jāietinas baltā palagā, vēroju, ka apkārtējās sejās jautrība izzūd. Izrādījās, ka šī sekte jau 1914. gadā gaidījusi pastardienu, bet nesagaidījusi un tic, ka tā tomēr reiz nāks. Tad parādījās vēl kāda grāmata, kuŗā bija rakstīts, kādās zemēs sekte darbojusies. Sameklēju burtu L, bet par lielu nepatiku visiem izlasījām, ka mūsu valsts prezidents šai sektei aizliedzis Latvijā darboties. Jehovas liecinieki neatzīst nekādas citas valdības vai valstis, kā vienīgi Dieva valstību un arī karaklausību tā noraida

Kaimiņiene mani mocija vēl labu laiku, kamēr atzina, ka gandrīz nekā nesaprotu no grūtās bībeles valodas. Viņa to ļoti nožēloja. Tad pēc pāris dienām, noslēpumaini smaidīdama, viņa teicās braukt uz Toronto. Aizbrauca un atgriezās ar veselu grāmatu kaudzi. Izmeklējusi lielu, biezu, melnu grāmatu, viņa to nolika man priekšā. Nesaprašanā atvēru to un lasīju — skaidrā latviešu valodā: Bihbele. Wezahs un Jaunahs Deribas Swehtee Raksti. No Britanijas un Ahrsemes Bihbeles Beedrības isdoti. Leipzigā Drukati pee Poeschela un Treptes. 1911. g. Jā, tā bija bībele latviešu valodā. Pārsteigums bija liels. Nejauši atšķīru Zalamana sakāmus vārdus un lasīju: „Vīns ir zobgalis, stipris dzēriens, trakgalvis; kas no tā streipelē, nav gudrs." Kaut valoda diezgan veca, biju no sirds priecīga par jauko dāvanu.

Lai piemērotos šīs zemes paražām, uz baznīcu jāiet puslīdz katru svētdienu, un daudzi to arī dara. Pie visām baznīcām darbojas vairāki dāmu pulciņi, kas jaunatnācējus laipni apsveic un mēģina dabūt katrs savā pusē. Vasarā šie dāmu pulciņi rīko izbraukumus: salasās ap 30 iesirmu dāmu — jaunās pa dienu aizņemtas darbā —, labi frizētas, košos vasaras tērpos un, līdzi paņēmušas ēdamo, autobusā dodas uz kādu vasarnīcu pie ezera. Tur tad laukā klāj galdu, noskaita gaŗāku lūgšanu un sāk mieloties. Reiz šādā izbraucienā biju paņēmusi līdzi pašas ceptus speķa pīrādziņus. Dāmas sākumā brīnījās, kas tie tādi, bet kad nogaršoja, pīrāgi viens un divi pazuda no šķīvja. Kad viss noēsts, sākas spēles ar godalgām. Piedalās visas 40—70 gadu vecās dāmas, un man lieli brīnumi, kur viņās tik daudz bērnīšķības un dzīves prieka. Spēles šādas: divas dāmas nostājas blakus ,viņām sasien kopā kājas, vienai labo, otrai kreiso, un tad abām jāskrien. Dāmas klūp, ceļas un skrien atkal, un kuŗš pāris pirmais pie mērķa, dabū godalgu — sālstrauciņu, ziepju gabaliņu vai kādu citu nieku.

Reiz bez manis šādā izbraukumā piedalījās arī kāda igauniete. Mūs sāka iztaujāt 3 kanādietes, un sarunā nonācām arī pie mūsu tautas bēdu stāsta. Divām tas likās par skumju tik jaukā saulainā dienā, un viņas aizgāja. Trešā nopūtās un tad apmierināta iesaucās: „Ja, mūs šeit gan vēl nekādi jaunumi nav piemeklējuši: nedz plūdi, nedz tornado pāri gājis." Mums nebija vairs ko teikt, un mēs apklusām.

Reiz baznīcas blakuszālē notika teātris, citreiz modes parāde ar tēju, kuŗā demonstrēja ļoti skaistus peldkostīmus. Tad kādreiz baznīcā bija

ARĪ ASV ORGANIZĀCIJAS ATBALSTĪS DP INTELLIGENCES IZVIETOŠANU

AND ziņo no Ņujorkas, ka šeit ASV vadītājas profesionālās organizācijas — ASV jaunieceļojušo ārstu izvietošanas komiteja, Ņujorkas advokātu apvienība, ASV fizikālais institūts, ASV slimo kopēju apvienība, Mūsu skolu līga un Slimo kopēju un publiskā dienesta organizācija — nolēmušas sadarboties ar jaundibināto DP speciālistu izvietošanas pārvaldi, lai palīdzētu Savienotajās valstīs atrast darbu Eiropas DP nometnēs dzīvojošai intelligencei.

koncerts. Uzstājās šejienes mūzikas skolas audzēkņi, kas dziedāja un spēlēja gan laicīgas, gan garīgas melodijas. Beigās bija ērģeļu koncerts. Sēdējām klusi un svinīgi krēslainajā baznīcā un klausījāmies Bachu un Mendelsonu, bet liels bija pārsteigums, kad pēc skaisti nospēlētas kompozīcijas atskanēja aplausi. Biju vēl nepatīkamāk pārsteigta, kad arī pēc Mūsu Tēvs, ko dziedāja pašās beigās, atkal sekoja skaļi aplausi.

Kādu vakaru, nākot mājās no pastaigas, ievēroju, ka katoļu baznīcas lielie pagraba logi apgaismoti. Paskatoties iekšā, ieraudzīju, ka apgaŗiem galdiem sēž daudz ļaužu, arī sirmgalvji, un visi aizrautīgi skatās sev priekšā, it kā grāmatā. Te pa atvērtajiem logiem izdzirdu balsi, kas izsauca numurus un tuvāk ieskatoties, redzēju, ka visi citīgi spēlē bingo — spēli, kas līdzīga loto. Pārnākot mājās, iemīnējos par to meitenei, kas arī katoļticīga. „Ak," viņa teica, „lai spēlē vecāki ļaudis, man tas par garlaicīgu. Reiz gan laimēju 40 dolāru. Būtu šovakar tur dejošana, tad jau gan būtu gājusi." Tāpat kā šādas lietas, sākumā likās dīvaina arī vecu drēbju un mantu izpārdošana baznīcu pagrabos. Bet vai svešinieks mūsu zemē arī nesaskatīja dīvainības? Varbūt viņš brīnījās jau par to vien, ka mums šādu un citādu paražu nav.

Kanādā, oktobrī. **E. Irbīte.**

Spānijā latviešiem maz izredžu

MŪSU LĪDZSTRĀDNIEK KA VĒSTULE LATVIJAI

Latviešu izceļošanas iespējas uz Spāniju ir dažādas, tur ir gan labvēlīgi, gan nelabvēlīgi apstākļi. Nekādas priekšrocības politiskajā ziņā nevienam jaunieceļotājam nedod. Ieceļotājus uzrauga un novēro, un lai Dievs žēlīgs tam, uz kuŗu krīt aizdomas par piederību komūnistu partijai vai brīvmūrnieku organizācijai.

Jau pirms spāņu pilsoņu kaŗa nekvalificētais strādnieks pelnīja ļoti maz, tomēr dzīvoja samērā labi, jo uzturs maksāja tikai sīku daļu no izpeļņas. Algas tagad paaugstinātas, un sociālajā laukā ģen. Franko daudz darījis — precētie un neprecētie strādnieki Spānijā saņem ģimenes piemaksas, dzīves dārdzības piemaksu, zināmu daļu no uzņēmuma tīrās peļņas, samaksātu svētdienu, apdrošināšanu slimības vai nelaimes gadījumos, vecuma pensiju un t. s. 13. mēnesi gratifikācijas. Bez tam, ja uzņēmums atrodas ārpus pilsētas, strādniekus uz darbu un no darba pārved autobusos uz darba devēja rēķina. Un tomēr spāņu strādnieks var samaksāt tikai vāju uzturu, nerunājot nemaz par ģimenes locekļu uzturēšanu.

Spānija pašreiz atrodas smagas saimnieciskas depresijas stāvoklī, ko radījusi gan saražēģītā ārpolitiskā situācija, gan gadiem ilgi nepiedzīvotais sausums. Ģenerālis Franko pārējās lielvalstis uzskata par „persona non grata", tāpēc iekšpolitiski tiek pausta ideja: „Pasaule mūs nevēlas — mēs iztiksim bez tās!" Visam tam klāt vēl nāk katastrofālais karstums. Spānijas samērā plato upju dēļ te izbūvētas tikai lielas elektriskas spēkstacijas, kuŗām nepieciešams ļoti liels ūdens daudzums, bet ūdens trūkst. Aktuāls ir jēdziens „restricciones" — ierobežojumi. Lielākā daļa no fabrikām un uzņēmumiem stāv dīkā vai arī strādā tikai divas pus dienas nedēļā. Totiež strādniekiem algas obligāti jāizmaksā par 7 dienām nedēļā. Saprotams, ka šādos apstākļos rūpniecība nevar zelt un mazākie uzņēmumi spiesti slēgt savus vārtus. Stāvokli vēl vairāk sarežģī tas, ka bankas, pēc valdības pavēles,pēkšņi pārtraukušas kreditus, iepriekš par to nepaziņojot.

Ar fizisku darbu šeit nevar izpelnīt uzturam nepieciešamo, bet citādi Spāniju var saukt par ārzemnieku paradīzi. Katrs ieceļotājs, kas šeit nokļuvis legāli, var brīvi ceļot, pirkt zemi, atvērt tirdzniecības uzņēmumus, dibināt rūpniecības pasākumus. Ja kāds vēlas, var brīvi savā dzīvoklī ražot daiļamatniecības priekšmetus un bez ierobežojumiem laist tirgū. Tāpat ļoti labi te var pelnīt šuvējas. Protams, ārstiem un zobārstiem jāatjauno derīgums saviem gradiem ļoti sarežģītā veidā, tāpat architektiem un advokātiem. Toties pēc tiesību iegūšanas Spānijā viņiem atvērtas durvis gandrīz uz visām Dienvidamerikas valstīm.

Ar nelielu ricības kapitālu var nodibināt tirdzniecības vai rūpniecības pasākumus, tur nav nekādu grūtību, bet grūtības gan sagādā valoda, jo spānieši ļoti retos gadījumos pārvalda kādu citu valodu, kā arī dzīvokļu jautājums, sevišķi lielākajās pilsētās. Vissmagākais tomēr ir uztura jautājums, jo par uzturu jāizdod lielākā daļa nopelnītās algas.

Lai iegūtu ieceļošanas atļauju, vajadzīgi divu spāņu pilsoņu paraksti, bet tos ļoti grūti dabūt, jo pēc šejienes likumiem garants saistās arī ar financiāliem pienākumiem. Ja iebraucējs neizrādās godīga un strādīga persona, garantam jārūpējas par viņa uzturēšanu. Sliktākā gadījumā valsts pieprasa no garantiem, lai tie nogādā ieceļotāju atpakaļ pāri robežai, kas ne vienmēr viegli izdarāms. Ka kādam ieceļotājam ir lielāka ģimene, tad nepieciešami līdzekļi vismaz 4 mēnešu uzturam, neatkarīgi no kapitāla, kas domāts kādam pasākumam.

Lablem aroda pratējiem arvien ir lielas izredzes gūt labāk atalgotu darbu. Piemēri tomēr liecina, ka spānieši atsakās saukt arī tādus speciālistus, kas viņiem patiesi būtu vajadzīgi. Iemesls ir tas, ka spāniešus atbaidījuši ļauni piemēri. Tas attiecas uz vāciešiem, kas Spānijā arvien tikuši celti goda vietā, sevišķi technisko zināšanu dēļ. Bet pēc otra pasaules kaŗa vācieši pārpludinājuši Spāniju ar pieteikuma vēstulēm, kuŗās tie sevi izslavējuši par dažādu technisko arodu pratējiem. Pēc atbraukšanas Spānijā tomēr izrādījās, ka tie vienīgi vēlējušies izkļūt no Vācijas un savu neesošo zināšanu pierādīšanai lietojuši viltotas dokumentu kopijas. Tādēļ pašlaik spāņu rūpniecības uzņēmumi ļoti skeptiski skatās uz katru jauniebraucēju ārzemnieku.

Par latviešiem pastāv doma, ka viņiem visiem katrā ziņā jābūt komūnistiski noskaņotiem. Tā, kad kādā Spānijas ostā nesen iebrauca latviešu kuģis ar angļu kaŗogu, jūrniekiem nedeva atļauju izkāpt krastā, norādot, ka nebūtu ieteicams nākt kontaktā ar „politiski citādi domājošām personām". Tāpat vēl šodien latviešu jūrniekiem bieži aizliedz izkāp Portugalē, vai vismaz rada grūtības. Kādu liepājnieku, kas bija izkāpis mazā ostiņā Valensijas tuvumā un nokavējis kuģi, ievietoja cietumā Madridē, kur viņš pavadīja divarpus gadus; Spānijā, lūk, neesot Latvijas konsula, kas varētu aplecināt personību, jo jauneklim nebija klāt nekādu dokumentu. Tā ka viņu kuģis piederēja kādai britu rēderejai, beidzot, ar angļu konsula gādību viņam izdevās izkļūt no cietuma.

Personīgā brīvība Spānijā arī ir relatīva. Tā, kāds Latvijas pilsonis pavadīja 6 mēnešus cietumā nepatiesas denunciācijas dēļ. Visā apcietinājuma laikā viņam nepaziņoja apcietināšanas iemeslu, bet pēc atbrīvošanas no cietuma izsniedza papīrīti, kuŗu kaŗa tiesneša uzdevumā parakstījis kāds kareivis. Zīmītē teikts, ka apcietināto laikam kāds denuncējis personīga naida dēļ.

Spānijā, septembrī.

Dr. Keits.

IZNĀCIS
ROMĀNS
Ilonas Leimanes
Mātes cilts
Cena DM 5.50.
Pasūtināms LCK grāmatu apgādā „LATVIJA"
(14a) Esslingen/N., Breitestr. 6.

TEV

Kesbere

TIK TIE

Nu ir tik grūti,
Nu bēdas dzeļ,
Spiež akmens krūti
Un sirdi šķeļ.

Lai ir! Lai moka!
Lai nava žēl!
Pie krusta koka
Lai velk mūs vēl!

No sveķu prieku
Mums sevī just!
Par spoku nieku
Mums nepazust!

Ne lipt kur klātu,
Ne prieka alkt;
Ar likumu prātu
Mums ciest un salkt!

Lai piemīts kājām
Kaps dažam tiek,
— Uz īstām mājām
Reiz! — likums liek.

Tik nāves baismu
Kas uzvarēs,
Latvijas gaismu
Tie redzēt spēs.

Pēclaika varonība

Kāds vācu laikrakstā Die Welt rakstīja, ka teātri stāvot tukši, jo dzejnieki kļuvuši gļēvi. „Viņiem nav vairs Voltēra drosmes, kas ļāva sevi ieslodzīt, apcietināt un izraidīt trimdā, bet nemitējās pātagot režīma apsūdzības," turpina raksta autors. Varbūt šodien vēl nav vai arī vairs nav rakstnieka, kuŗa poētiskā autoritāte un cilvēciskā cieņa taptu tik augstu vērtēta. Patiesu kritiku par viņu tikumiem saka tikai tie, kas dzīvo ārpus varasvīru ietekmes sfēras, vai arī tie, kam nav jāmīrst bada, ja tie runā patiesību." Līdzīgs spriedums saklausīts arī mūsu sabiedrībā pat presē.

Vārdi ir pārāk atklāti un divkārt bīstami, lai tiem vienaldzīgi paietu garām. Tomēr uzmācas jautājums, vai šādām mūsu laikmets palicis pārāk pieviešīgam, kas būtu aicinātī neļaut mūsu vājības, bet arī rādīt ceļu laukā no pēckaŗa ideju haosa? Tāpat jājautā, vai mēs esam līdzvainīgi pie Eiropas garīgā nabadzīguma? Tiesa, vecie bauslības principi ir sasisti. Cilvēcības vārdā ir radīts tik daudz necilvēcības un nedzirdēta liesmas ir kūrušas sārtā brīvības un taisnības mocekļiem. Dažkārt patiešām uzmācas šaubas par mūsu cīņas un upuŗu mokām vērtību. Un tomēr visus nevar aplaimot ar vienu mēru un tiesāt pie tā paša galda. Atzīstot vācu autora vainīgumu, jāsaka, ka nekādā ziņā Eiropa nav bez lielām personībām. Pēc pēdējā kaŗa cildenu varonības un bruņinieciskuma piemēru, tikai mēs vēl nevarējam pārāk tuvu lielajai traģēdijai, neesam no tās atguvušies. Istenībā šodien pat trūkst vēl vēsturiskā attāluma, lai saredzētu lietas un neīstos varoņus un vienu paaugstinātu, bet otrus aizmirstu.

Tomēr, pār visām lietām, mēs esam cīņas trokšņu nogurdināti, nemiņu sirēnu pārāk apmulsināti. Mūsu ausis alkst maigākas, ikdienišķākas mūzikas, mūsu sirdis patiešam īstenībā vēlas nevis jaunus varoņa brāžienus, bet saulgozi ar zaļām pļavām un idillisku pieticību. Tas nav nekas neparasts. Cilvēka nervi nespēj ilgi izturēt alkatainā cīņas vai atriebības satraukuma. Tāpēdēļ jāsaka tiem, kas sūrojas par latviešu rakstniekiem, ka neesot varoņa mudinātāju vārdu mūsu pašreizējiem tautiešiem: šis ir starplaiks starp divām vētrām, kas vēlas tikmēr darbus un klusu varonību, bet no cīņas trauksmi. Latviešu trimdiniekam vairāk nekā jebkuŗam citam eiropietim nepieciešama maza patīga atelpa tādēļ vien, ka cīņa nav galā un nebeigsies. Vienalga, vai tanīja zaudēta vai uzvarēta, kaŗavīriem vajadzīga atpūta, lai viņi varētu veikt turpmākos uzdevumus. Kapdēļ šo priekšrocību mums liegt nebaga trimdiniekam, kam gribas svaigāka gaisa skarbajos vējos atrast tādu klusāku vietiņu, kaut arī tas būtu aizjūras kontinentā, lai sakārtotu savas domas un atziņas?

Latviešu zemnieks vienmēr vasaras galā atskatījās, vai vaga taisni ecēta. Vai mūsu pienākums nav darīt to pašu? Ar cīņas saucieniem jāzūd uzmanīgiem. Tie tāpat kā ieroči jāsteļā tikai īstā vietā un laikā. Cilvēki tie zaudē mērāko spēku. Nacionālās jūtas ir svēta lieta, bet ar šim jūtām nedrīkst rotaļāties, nedrīkst tās jūtas barot ar aplamām cerībām, kā tas dažkārt pēdējos gados darīts. Nevar prasīt no latviešu rakstniekiem cīņas evaņģēliju, kad cīnītāji atrodas Sobrīd, liekas, jāizvērtē mūsu kā kādas, jāapzina mūsu spēka reserves, nevis jāaicina sabiedrība mi-

TĒVZEMEI UN BRĪVĪBAI

Elza Kezbere

TIK TIE

Nu ir tik grūti,
Nu bēdas dzeļ,
Spiež akmens krūti
Un sirdi šķeļ.

Lai ir! Lai moka!
Lai nava žēl!
Pie krusta koka
Lai velk mūs vēl!

Ne svešu prieku
Mums sevī just!
Par spožu nieku
Mums nepazust!

Ne lipt kur klātu,
Ne prieka alkt;
Ar liksmu prātu
Mums ciest un salkt!

Lai piemīts kājām
Kaps dažam tiek,
— Uz īstām mājām
Reiz! — Ilkums liek.

Tik nāves baismu
Kas uzvarēs,
Latvijas gaismu
Tie redzēt spēs.

Trimdinieka bibliotēka

Mūsu Vācijas nometņu dzīves laiks strauji tuvojas beigām. Vēl straujāk nekā mūsu izklīšana notiek visu mūsu kultūras dzīves institūtu nomontēšana. Esmu pārliecināts, ka praktiski jau līdz šī gada beigām būs likvidējušies gandrīz visi latviešu grāmatu apgādi Vācijā. Bet mēs zinām, ka, atskaitot Zviedriju, nekur citur latviešu grāmatas netiek iespiestas, un nav arī paredzams, ka tas tuvākajā nākotnē varētu notikt. Un ja arī Zviedrijā vai citur kur turpinās iespiest pa kādai latviešu grāmatai, tad viens ir skaidrs: ja Vācijas laikā esam paspējuši atjaunot galveno daļu no latviešu literatūras, tad otrreiz šī atjaunošana nekādā ziņā nav vairs gaidāma. Tāpēc tagad lai ar lielāku nopietnību pavērojam savu grāmatu plauktu, lai pārliecināmies, vai tur kaut kā netrūkst, kas nepieciešams, pošoties uz citu zemi, lai pārdomājam arī to, kas ņemams līdzi un kas pametams kā nevajadzīgs bagāžas apgrūtinājums. Cik zināms, tad Vācijā četru gadu laikā iznākušas ap 1200 latviešu grāmatu, bet latviešu kultūrai no tām bija nepieciešamas vislielākais divi trešdaļas. Kā arvien, tā arī trimdas laikā nav trūcis kultūras dzīves marodieru, kas no lasītāju kabatas izvilinājuši naudu ar mazvērtīgu lektīru.

Tātad vēlreiz: Jautājums par mūsu personiskās bibliotēkas plašumu un saturu tālākajās trimdas gaitās ir ārkārtīgi svarīgs. Te lai atceramies, ka toreiz, pirms pieciem gadiem, bēgot no dzimtenes, mēs varējām, ja vien gribējām, paņemt līdzi daudz vairāk grāmatu. Ja šo liktenīgo kļūdu var attaisnot ar saprotamo bēgšanas steigu, tad tagad tāda kļūda vairs nedrīkst atkārtoties.

Piemēŗ, uz Austrāliju, Ameriku, Kanādu vai citu kādu zemi nevaram paņemt līdzi ne savas skolas, ne nopietnas teātŗa izrādes, ne koncertus. Esmu skeptisks pat par latviešu dievkalpojumiem: tie būs reti, un dažādu iemeslu dēļ tiem nebūs jūtamākas nozīmes mūsu nacionālās cīņas frontē. Tātad grāmata aizstās visu, un to visu var aizstāt tikai tās grāmatas, kas atradīsies trimdinieka personiskajā bibliotēkā. LNP plānotajam sabiedrisko bibliotēku tīklam, kā to nesen aizrādījis Franku novada komitejas preses referents Rumaks, nevar būt plašākas nozīmes: tās taču atradīsies tikai atsevišķos centros, bet kā lai līdz šiem centriem nokļūst tie daudzie latvieši, kas strādās Austrālijas džungļos, Amerikas farmās, Kanādas mežos?

Ja kāda īpašumā pašreiz atrodas vairāki simti grāmatu un viņš spēj visas tās paņemt līdzi tālākajā emigrācijā, tad tas būs laimīgs cilvēks. Bet mums jārunā par trimdinieku masām, kas nedz gribēs, nedz arī varēs savā tālākās emigrācijas bibliotēkā savākt simtiem sējumu. Te nu lieti der labs padoms. Šādā sakarā šī gada maijā LNP prezidija priekšsēdis J. Celms bija griezies pie Bavārijas baltu filologu kopas, lai tā dzejnieces Zinaīdas Lazdas vadībā izstrādātu tādu grāmatu sarakstus, kas katrā ziņā ietelcamas trimdinieku personiskajām bibliotēkām. Šādi saraksti tad arī ir izstrādāti.

Vispirms te ir tā saucamo pamatgrāmatu saraksts, tas nozīmē — tādas grāmatas, kas nepieciešamas katram latviešu trimdiniekam resp. katrai ģimenei. Šajā sarakstā ietelp ābece, Latvijas vēsture, Latvijas ģeografija, Latvju dainu izlase, Latviešu literatūras vēsture, Latviešu pareizrakstības vārdnīca, Latviešu gramatika; L. Bērziņa tautas melodiju krājums ar nosaukumu Tēvu dziesma, beidzot— no latviešu daiļliterātūras — Kaudzīšu Mērnieku laiki, Virzas Straumēni un Blaumaņa Indrāni. Nav sevišķas vajadzības plaši motivēt, kāpēc taisni nule minētās grāmatas atzītas par trimdinieka bibliotēkas obligāto pamatsastāvu. Neatkarīgi no profesijas, katra individuālajām interesēm un izglītības augstumam mums visiem jābūt pa rokai grāmatām, kas katru brīdi var informēt par Latvijas vēsturi, ģeografiju un to ļoti svarīgo nacionālās gara dzīves novadu, kas izteicies literatūrā. Jābūt pa rokai arī tādām grāmatām, kas palīdz saglabāt mūsu valodu tās kuplumā un pareizumā. Ja nebeidzam daudzināt dainas un autas melodijas kā latviešu tautas ģenija krāšņāko veidojumu, tad rūpēsimies, lai tās arī ietu līdzi katram latvietim, vienalga, kur viņš atrastos. Nav noliedzams, ka Mērnieku laiki, Straumēni un Blaumaņa Indrāni ir mūsu nacionālās literatūras pamatdarbi ar ļoti lielu ideoloģisku nozīmi. Katram jābūt gatavam iemācīt vai nu paša vai citu tautiešu bērnus arī latviski lasīt un rakstīt, pastāstīt par Latvijas vēsturi un ģeografiju. Tāpēc tad arī lai nebrīnāmies, ja pamatgrāmatu sarakstā minēta ābece un dažas citas skolas darbā nepieciešamas grāmatas. Ir skaisti, ja kāda īpašumā atrodas lielā Spekes Latvijas vēsture, bet ja nav, var samierināties ar Zāliša vēsturi. Būtu plaši jo plaši jāpropagandē Kadiļa apgādā izdotā Kr. Barona Latvju dainu izlase, bet ja kādam ir jau Strēlertes Māras laiva vai arī, piemēram, Vācijā par jaunu izdotā Skalbes dainu izlase un viņam nav naudas, ar ko nopirkt Barona izlasi, tad tāpat var samierināties ar mazumu.

Filologs vēl latviešu valodas skolotājs nedrīkstētu doties tālāk bez Endzelīna Latviešu valodas skaņām un formām, literātūrvēsturniekiem vinmēr noderēs Trimdas rakstnieku autobiografiju krājums, tehnisko profesiju pārstāvjiem aroda literātūra, juristiem — Latvijas civillikums utt. Bet arī šajā gadījumā lai esam tālredzīgi. Īpaši katram kaut cik izglītotam latvietim jāgatavojas būt nevien par skolotāju, bet vispār par latviešu gara misionāru starp savā apkārtnē dzīvojošiem tautiešiem. Tāpēc katrs, kas kaut ar vienu pirkstu prot spēlēt klavieres vai kaut cik pārzina citu instrumentu, lai paņem līdzi kādu nošu grāmatu ar latviešu kora dziesmām, jo — kas var zināt! — varbūt viņam vajadzēs būt „dirigentam". Katrs, kam bijis kāds sakars ar teātri, lai iesaiņo starp līdzi ņemamām grāmatām vismaz trīs četras latviešu lugas: Varbūt viņam kādreiz vajadzēs būt vai nu režisoram vai aktierim. Varam būt pārliecināti, ka mūsu Mērbekas teātrī, stīgu kvartetu, kādreizējo Zuikas vai Lietiņa kori nākotnē aizstās tikai pašdarbības

(Turpinājums 6. lpp.)

Pēclaika varoniba

Nesen vācu laikrakstā Die Welt lasīju, ka teātri stāvot tukši, jo dzejnieki kļuvuši glēvi. „Viņiem nav vairs Voltēra drosmes, kas ļāva sevi piekaut, apcietināt un izraidīt trimdā, bet nemitējās pātagot režīma aplamības," turpina raksta autors. „Mums šobrīd vēl nav vai arī vairs nav rakstnieka, kuŗa poētiskā autoritāte un cilvēciskā cieņa taptu tik augstu vērtēta. Patiesu kritiku par mūsu tikumiem saka tikai tie, kas atrodas ārpus varasvīru ietekmes loka, vai arī tie, kam nav jāmirst badā, ja tie runā patiesību." Līdzīgs uzskats saklausīts arī mūsu sabiedrībā, pat presē.

Vārdi ir pārāk atklāti un divkārt zīmīgi, lai tiem vienaldzīgi paietu garām. Tomēr uzmācas jautājums, vai tiešām mūsu laikmets palicis bez praviešiem, kas būtu aicināti nevien šaust mūsu vājības, bet arī rādīt ceļu laukā no pēckaŗa idejiskā stalgnāja. Tāpat jājautā, vai mēs esam līdzvainīgi pie Eiropas garīgā paguruma? Tiesa, vecie bauslības galdiņi ir sasisti. Cilvēcības vārdā ir nodarīts tik daudz necilvēcības un nacionālisma liesmas ir kūrušas sārtus brīvības un taisnības mocekļiem. Dažkārt patiešām uzmācas šaubas par mūsu cīņas un upuŗu morālo jēgu. Un tomēr visus nevar mērot ar vienu mēru un tiesāt pie tā paša galda. Atzīstot vācu autora atklātību, jāsaka, ka nekādā ziņā Eiropa nav bez lielām personībām. Ir gana cildenu varonības un bruņnieciskuma piemēru, tikai mēs vēl dzīvojam pārāk tuvu lielajai traģēdijai, neesam no tās atguvušies. Istenībā šodien pat trūkst vēl vēsturiska vērtēšanas attāluma, lai saredzētu īstos un neīstos varoņus un vienus paaugstinātu, bet otrus aizmirstu.

Tomēr, pār visām lietām, mēs esam cīņas trokšņu nogurdināti, nelaimju sirēnu pārāk apmulsināti. Mūsu ausis alkst maigākas, ikdienišķākas mūzikas, mūsu sirdis patlaban īstenībā vēlas nevis jaunus vētras brāzienus, bet saulgozi ar zaļām plavām un idilisku pieticību. Tas nav nekas neparasts. Cilvēka nervi nespēj ilgi izturēt alkatainā cīņas vai atriebības satraukuma. Tamdēļ jāsaka tiem, kas sūrojas par latviešu rakstniekiem, ka neesot vairs mudinātāju vārdu mūsu pagurušajiem tautiešiem: šis ir starplaiks starp divām vētrām, kas vēlas klusus darbus un klusu varonību, bet ne cīņas trauksmi. Latviešu trimdiniekam vairāk nekā jebkuram citam eiropietim nepieciešama maza gariga atelpa tādēļ vien, ka cīņa nav galā un nebeigsies. Vienalga, vai kauja zaudēta vai uzvarēta, karavīriem vajadzīga atpūta, lai viņi varētu veikt turpmākos uzdevumus. Kamdēļ šo priekšrocību mums liegt nabaga trimdiniekam, kam gribas svešniecības skarbajos vējos atrast kādu klusāku vietiņu, kaut arī tas būtu aizjūras kontinentā, lai sakārtotu savas domas un atziņas?

Latviešu zemnieks vienmēr vagas galā atskatījās, vai vaga taisni arta. Vai mūsu pienākums nav darīt to pašu? Ar cīņas saucieniem jābūt uzmanīgiem. Tie tāpat kā ieroči jālietā tikai īstā vietā un laikā. Citādi tie zaudē morālo spēku. Nacionālās jūtas ir svēta lieta, bet ar šīm jūtām nedrīkst rotaļāties, nedrīkst šīs jūtas barot ar aplamām cerībām, kā tas dažkārt pēdējos gados darīts.

Nevar prasīt no latviešu rakstnieka cīņas evaņģēliju, kad cīnītāji atpūšas. Šobrīd, liekas, jāizvērtē mūsu kļūdas, jāapzina mūsu spēka rezerves, nevis jāaicina sabiedrība miglainiem solījumiem celties kājās, kad paši aicinātāji nezina vēl ceļa, nezina vismaz ielejas pa kuŗu ceļš vīsies atpakaļ uz dzimteni.

Mums ir gana cildenu varonības piemēru mūsu nesenajās cīņās un ciešanās, bet mums ir samērā maz gudras atturības un augstasinīgas nogaidīšanas paraugu, ar kādiem var lepoties lielās un vecās tautas. Būtu labi, ja mēs no savas nelaimes būtu mācījušies vairāk klausities savā sirds balsī un mazāk paļauties uz dažādiem neaicinātiem praviešiem, kas mums solījuši un šo baltu dienu vēl sola aizvest mūs uz apsolīto zemi, ejot sausām kājām pāri jūrai. Apzināsimies, ka katru tautu citi vērtē pēc tā, kā tā prot izvērtēt savu zaudējumu vai guvumu. Mēs vēl neesam šajā ziņā pierādījuši savu pilngadību, mēs vēl neesam pārvērtuši savu nelaimi par laimi, savu zaudējumu par guvumu. Tādēļ būtu svētīgi, ja kādu brīdi pakavētos klusos darbos un klusās pārdomās pie sevis un savām lietām, lai būtu miesīgi un garīgi atspirguši veikt lielos darbus, kas mūs gaida un kas mums nepaies secen, jo nekad nav bijis tā, ka kāda tauta otrai uzdāvinā brīvību un neatkarību bez asiņu maksas.

Jaunais laiks, kas nāks, kuŗa rītausmas pirmie sārtie lāsmojumi jau jaužami pie apvārsņa, norītēs zem citas zvaigznes nekā mūsu līdzšinējās cīņas. Kāda būs šī zvaigzne, to mēs nezinām, tamdēļ arī mēs nedrīkstam pārāk plaši atrotīt savu karogu, lai to naidnieks neaptraipītu.

Protams, pēdējo vārdu teiks mūsu laime un mūsu griba. Raiņa vārdi arvien vēl ir spēkā — mēs būsim tik lieli, cik mūsu griba. Kaldināsim un rūdīsim savu gribu, rūdīsim lēni un pamatīgi, bez skaļiem vārdiem. Neba bungu dārdoņa arvien ir varas un uzvaras zīme. Liels spēks dažkārt ir kluss. Vai mums šī spēka trūktu? Mēs neesam pasaulē, lai tiesātu, bet lai prasītu savas tiesības, savu pirmdzimtības tiesu. Eiropā netrūkst varoņu, bet varoņu stunda vēl nav situsi. Pacietīgi gaidīt un nezaudēt cerību arī ir varoniba.

Pēteris Aigars.

Jānis Klidzējs

Brālis parnaca

(Beigas)

„Klusu!" nošņācās Eriks. „Norij mēli, bet cieties, jo kas zina . . ."

Viņš bija vecāks. Viņam bija jau sešpadsmit un viņš bija mācījies visādā paciešanā. Izidoram bija vēl tikai četrpadsmit un viņš drebinājās no aukstuma kā nocirpts jērs.

„Pavingro, sasildies," teica Eriks un pats locījās līdz zemei, lai aizdzītu vēsuma drebuļus. Šinīs lietās viņiem bija pieredze, jo, jau nevienu vien nakti bija pavadījuši mežos kopā ar viriem.

„Nu?" vaicāja Eriks.

„Kas — nu?"

„Vai nebija vērts, ka paklausījamies? Es teicu, ka te brauks lielie zilie un runās šo un to."

Izidors drebinājās arvien un no bikšu kabatas izvilcis apbružātu maizes gabalu sāka to ēst lieliem kodieniem.

„Jaunu bēdu dzirdējām — vedīs atkal," viņš atteica ēzdams.

Tas, ko viņi rudzos gulēdami bija dzirdējuši, viņus ne pārāk uztrauca, ne nobaidīja. Tagad te tās bija ļoti parastas lietas. Drīzāk viņi abi bija nikna lepnuma pilni, ka viņi abi bija tie, kas to pirmie zināja. Viņi bija pildījuši zvērestu un darījuši, kas jādara tiem Latvijas zēniem, kas bija solījušies cīnīties pret visiem velniem. Viņi bija Latvijas Krusta Puikas.

„Soreiz tiem sarkanajiem un zilajiem ļaužu ķeršana un aizvešana neies tik viegli. Mūsu Meža Pulkvedis to dabūs zināt jau šodien. Vēl nedēļa laika! Sagatavosies. Būs ne tāda vien šaušanās kā citām reizēm! teica Ēriks un viņa čukstoņa bija gandrīz jautra.

Tad viņš pārdomāja un nokāra galvu: jā, tēvs, māte, mazās māsas... Ja aizved, ja notver? Būs vienam jāpaliek un jāklīst pa mežiem, gaudojot kā vilkam no sāpēm un naida.

Ērika seja vilkās asuma vaibstos un jau tanī pašā brīdī viņš izskatījās daudz vecāks. Tā vairs nebija zēna seja. Tur gulēja vīra naids, bargums un nelaime. Asaras sasprāga viņa acīs, un viņš nobtenējās kā pārāk smagu nastu plecos paceldams un, nošņākdamies,runāja sevī:

„Vai, kā jūs visi sarkanie un zilie, maksāsiet rēķinus! Nenoslēpsaties ne Urālos, ne Sibirijā, ne Mandžūrijā — visur atradīsim!"

„Ko tu teici?" pacēla galvu Izidors.

Ēriks satrūkās. Viņš bija aizdomājies projām no pienākuma, kas veicāms tūlīt.

„Es? Neko . . . Tāpat vien . . ." viņš atrūca. „Neapēd visu maizi, atstāj man arī."

Viņš ātri apēda maizes drusku, ko pasniedza draugs un satvēra Izidora plecu:

„Tagad skriesim. Es pie Meža Pulkveža, bet tu uz Strodiem. Jancāniem, Kupriškiem un Mežkaktiem. Saki, ka tā lieta var iet vaļā pēc nedēļas. Visiem latviešiem jābēg mežos! Uz tālākiem ciemiem lai nes ziņu citi mūsu Krusti. Saprati? Nebūs baiļes?"

Izidora acīs pēkšņi iegailējās aizvainojums un dusmas. Viņš pagrūda nost Ērika roku no sava pleca.

„Bailes . . . Vai es kāds lēlis? — Varbūt tev pašam bailes?"

„Nesabozies. Es jau tikai tā pa jokam. Piedod."

„Būs labi! Varam iet," teica Izidors un pār viņa pieri atkal mirdzēja draudzības un uzticības gaisma. Viņi nostājās viens pret otru un katrs pret savām krūtīm pacēla krustā pārliktus rādītāju pirkstus. Tas bija Latvijas Krusta Pulku sveiciens.

Tad viņi pagriezās katrs uz savu pusi un iegāja dziļāk mežā.

Kūkoja dzeguze.

Būtu labāk klusējusi, domāja Izidors.

Mežkaktu un Kuprišku ciemi bija tālu. Viņš sāka skriet. Asiņu pulss viņa galvā dunēja vienus un tos pašus vārdus:

„Visiem — latviešiem — jābēg — mežos! — Visiem — latviešiem — jābēg — mežos! —"

Viņš skrējās ar laiku, jo arī laika te bija tapis par ienaidnieku. Vai Meža pulkvedis nebija teicis, ka Krusta Puikām jābūt ātrākiem par sekundēm? Te sekundes nokauj desmitus un sekundes glābj simtus.

Izidors bija pirmā meža malā un apstājās. Līdz nākošajai priedainei bija savi divi simti soļu jāskrien pa akmeņainu, paeglēm noaugušu pieskalni.

Kaut kur rūca. Vai šauj? Izidors centās elpot lēnāk un klausījās un vilka gaisu plaušās kā ostīdams.

Nē, tas bija negaisa mākonis, kas rīta saules apspīdēts cēlās un auga kā tumši zils, bargs kalns no apvārsņa pret debesu augstumu. Zibeņu svītras cirtās no debesīm pret zemi.

Puika stāvēja un vēroja brīdi šo debesu uguns spēli un viņa skrējienā sakarsušā piere karsa vēl vairāk alkatīgās ieceres: kaut varējis tapt par tādu uguni, kāda bija zibenim, un par tādu balsi, kādā pār pasauli kliedza pērkons šorīt! Nē, ne tik viegli . . . Lai par kaut ko tādu taptu, vispirms bija jānomirst, tur tā lieta. Ne gultā, bet ugunī un dzelzī jānomirst. Par šām lietām Izidors vēl nesen bija lasījis grāmatās, kas tagad bija aizliegtas. Īsajā atelpas brīdī viņa fantāzija plauka kā rakešu gaisma, kas izšauta nakts debesīs un puikas domas bija visās sāpēs, visos spēkos, visās cīņās, ko tagad te Dievs ar velnu izcīnīja ik dienu, ik nakti. Viņam bija bezgala žēl šinī brīdī, ka viņš vēl nav pieaudzis vīrs.

Atkal no debesīm caur visu mākoņa kalnu cirta garš, spožs zibens līdz zemei un pērkons norūca tā, ka Izidora papēži juta zemi sadrebam. Nu pēkšņi Izidoram likās skaidra lieta par šo uguni un rūkoņu: Vai pagājušā naktī brāļu Silānu — Staņislava un Augusta dvēseles nebija pārvērtušās par visu to, kas tagad no debesīm cirta uguni un kliedza pār visu pasauli, kā vēl nav kliegts un saukts!

Bija, bija!

Un nu — būs pagrieziens! Velniem sāks pakaušļi kūpēt un nagi svilt!

Vēl pērkona spēriens. Jau tuvāk, aiz meža.

Izidors satrūkās: Vai nebija tā, it kā Augusts būtu saucis: Skrien ātrāk! — un Staņislavs piešķiedis ar dzīvu uguni visu to pusi, Mežkaktu un Kuprišku ciemi?

Izidors sāka skriet atkal un viņa soļi bija ātrāki par sekundēm. Savā četrpadsmit gadu dzīvē šodien pirmo reizi visā īstenībā viņš juta to, ko skolā, baznīcā un grāmatās bija klausījies par garu. Kādas uguns piešķiests vējš viņu bija satvēris un nesa, un viņš bija tik laimīgs un nejuta ne smaguma, ne noguruma, ne baiļu, viņa domas un lēmumi bija skaidri katrai rīcībai. Viņa jaunie muskuļi un dvēsele kliedza vienā balsī: es zinu, kā man jādzīvo!

No meža krēslas ap viņu cēlās un auga gaisma un zēniskais prāts vaicāja ziņkāres pilns: no kurienes tagad tā nāk — vai no tās dzīves, kurā pagājušā naktī aizgāja Staņislavs un Augusts, vai no tās, kurā vēl esmu es pats, abi mazie brāļi, māte, tēvs un . . . tā meitene— tā Aina ar apaļo pieri, kas vēl vakar uz strauta teica:

„Izik, vai tu dulns? Nešūpo laipu tik traki, iekritīsim abi divi!"

Jā, tā viņa teica, un nolalzīja lūpu.

Viņš skrēja un jaunos sapņos tik ļoti mīlēja visu, kas viņam vēl nebija atņemts, ka viņš būtu gatavs ik brīdi nomirt to visu aizstāvot.

Vai, varbūt, būs arī jāmirst?

Kā negribētos šodien mirt! Tāda gaisma mežā, tāds pērkons, tādi zibeņi!

Nē, nē — nebūs jāmirst, jo — pagrieziens ir sācies! Pat negaisam nākot putni dzied pa visu mežu.

LATVIEŠU KULTŪRĀLĀ ROSĪBA KANADĀ

No Kanādas, kur latviešu salīdzinot ar citām aizjūras zemēm, laikam vismazāk un tie dzīvo vairāk izkliedēti, reizi mēnesī par turienes tautiešu dzīvi atnes vēstis Montrealas Ziņotājs, latviešu palīdz. biedrības rotēts izdevums, ko rediģē arch. A. Klinklāvs. Tajā lasām, ka sen pasāktais darbs — M. Ziverta „Kīnas vāzes" iestudējums tagad pa-

veikts, un šinīs dienās notiks pirmizrāde, kam gan, diemžēl, atkārtojums nav paredzēts. „Režisore—Irma Graudiņa, dekorātors — Viktors Laiviņš" — tā, gluži kā vecos labos laikos mūsu lielo teātŗu uzvedumos, pieteikti šī lielā, pašuzupurēšanās pilnā darba vadītāji. Izrādi ievadīs Montrealas latviešu mākslinieku darbu skate, kuŗā piedalās gleznotāji J. Tīdemanis, A. Kalniņš, V. Laiviņš, A. Brūvelis, skulptors L. Kalniņš, daiļamatnieki M. Romans, Z. Jurševskis un sudrabkalis O. Vīndedzis.

Montrealā ieradušies arī pirmie DP studenti — stipendiāti no Eiropas, viņu vidū 5 latvieši, no kuŗiem tikai viens — stud. phil. J. Bilkins paliks Montreālā, lai turpinātu studijas šejienes franču universitātē. Montreālas akademiskā sabiedrība veltījusi šiem studentiem lielu uzmanību.

Tajā pašā laikā centrālās YWCAs bibliotēkā iekārtota latviešu grāmatu nodaļa, bet par vienu no lielākiem tuvās nākotnes notikumiem sola izvērsties Londonas karaliskā Sadlers Wells baleta viesošanās, kuŗā, kā zināms, darbojas arī Latvijas nacionālās operas baletmeistars Harijs Plūcis. Pēc viesizrādēm Nujorkā, baletu sagaida Toronto 24. novembrī, bet no 6. līdz 11. decembrim tas viesosies Montrealā. Nule Montrealā noticis Irmas Graudiņas un Līnas Karlsones deklamāciju un dziesmu vakars, kas izplnījies visai sirsnīgu atsaucību.

nu parāde

dzīve

kamēr atzina, ka gandrīz nekā rotu no grūtās bibeles valodas. to ļoti nožēloja. Tad pēc pāris m, noslēpumaini smaidīdama, teicās braukt uz Toronto. Aizca un atgriezās ar veselu grākaudzi. Izmeklējusi lielu, bielnelnu grāmatu, viņa to nolika priekšā. Nesaprašanā atvēru to siju — skaidrā latviešu valodā: le. Wezahs un Jaunahs Derihrsemes Bihbeles Beedribas izLeipzigā Drukati pee Poeschela reptes. 1911. g. Jā, tā bija bilatviešu valodā. Pārsteigums liels. Nejauši atšķiru Zalamakāmus vārdus un lasīju: „Viņs galis, stipris dzēriens, trakgalas no tā streipelē, nav gudrs." valoda diezgan veca, biju no priecīga par jauko dāvanu.

piemērotos šīs zemes paruz baznīcu jāiet puslīdz katru enu, un daudzi to arī dara. šām baznīcām darbojas vaāmu pulciņi, kas jaunatnācēdpni apsveic un mēģina dabūt savā pusē. Vasarā šie dāmu rīko izbraukumus: salasās iesirmu dāmu — jaunās pa aizņemtas darbā —, labi frizēlos vasaras tērpos un, līdzušas šķamo, autobusā dodas uz vasarnīcu pie ezera. Tur tad kļāj galdu, noskaita garāku un sāk mieloties. Reiz šādā cienā biju papēmusi līdzi paotus speķa piradziņus. Dāmas brīnījās, kas tie tādi, bet garšoja, pīrāgi viens un divi no šķivja. Kad viss noēsts, spēles ar godalgām. Piedalās 40—70 gadu vecās dāmas, un ieli brīnumi, kur viņās tik bērnišķības un dzīves prieka. šādas: divas dāmas nostājas ,viņām sasien kopā kājas, labo, otrai kreiso, un tad šķrien. Dāmas klūp, ceļas un atkal, un kuŗš pāris pirmais ēršķa, dabū godalgu — sāla, ziepju gabaliņu vai kādu eku.

bez manis šādā izbraukumā ās arī kāda īgauniete. Mūs taujāt 3 kanādietes, un sakonācām arī pie mūsu tautas tāsta. Divām tas likās par tik jaukā saulainā dienā, s aizgāja. Trešā nopūtās un mierināta iesaucās: „Ja, mūs n vēl nekādi jaunumi nav ējuši: nedz plūdi, nedz torarī gājis." Mums nebija vairs , un mēs apklusām.

baznīcas blakuszālē notika citreiz modes parāde ar tēju, monstrēja ļoti skaistus peldis. Tad kādreiz baznīcā bija

ASV ORGANIZĀCIJAS STĪS DP INTELLIĢENCES IZVIETOŠANU

ziņo no Ņujorkas, ka šejas ditājas profesionālās orga — ASV jauniecejojušo ārtošanas komiteja, Ņujorkas u apvienība, ASV fizikālais , ASV slimo kopēju apvieu skolu līga un Slimo kopubliskā dienesta organinolēmušas sadarboties ar nāto DP speciālistu izvietoārvaldi, lai palīdzētu Sās valstīs atrast darbu Ei-P nometnēs dzīvojošai inel.

Uzstājās šejienes mūzikas udzēkņi, kas dziedāja un gan laicīgas, gan garīgas . Beigās bija ērģeļu kondējām klusi un svinīgi krēsbaznīcā un klausījāmies Bamendelsonu, bet liels bija ms, kad pēc skaisti nospēmpozīcijas atskanēja apiju vēl nepatīkamāk pārtad arī pēc Mūsu Tēvs, ko pašās beigās, atkal sekoja ausi.

vakaru, nākot mājās no paevēroju, ka katoļu bazniepagraba logi apgaismoti. es iekšā, ieraudzīju, ka ap ldiem sēž daudz ļaužu, arī , un visi aizrautīgi skatās šā, it kā grāmatā. Te pa m logiem izdzirdu balsi, uca numurus un tuvāk , redzēju, ka visi cītīgi o — spēlē, kas līdzīga loto. mājās, ieminējos par to kas arī katoļticīga. „Ak," , „lai spēlē vecāki ļaudis, par garlaicīgu. Reiz gan dolāru. Būtu šovakar tur tad jau gan būtu gājusi." šādas lietas, sākumā likās ī vecu drēbju un mantu a baznīcu pagrabos. Bet ieks mūsu zemē arī nesainības? Varbūt viņš brpar to vien, ka mums šādu paražu nav.

oktobrī. E. Irbīte.

Klāra Zāle

TAURENĪTIM

Pāri norai lidinās
Taurenītis balts,
It kā smalka bērza tāss —
Atspīduma malds.

Lido! Lido, taurenīt!
Vasara — tavs mūžs.
Kaut to nevar pasacīt,
Zust kam pirmam būs.

Varbūt šajā zaļumā
Skan man bēru zvans,
Bet tu klīsti tālumā
Saulē mirdzēdams — — —

Alfrēds Bērziņš piecdesmitgadnieks

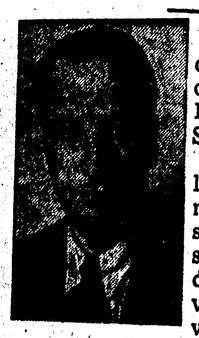

Alfrēds Bērziņš dzimis 1899. g. 21. oktobrī Jeru pag. Liesumu mājās. Sabiedriskā darba dotības viņam, liekas, nāk līdzi no vecātēva, kurš sabijis par pagasta vecāko 35 gadi un miris 93 g. vecumā. Pie gaviļnieka vectēva savā laikā kalpojis kādreizējais tieslietu ministrs Hermanis Apsītis par darbveža palīgu.

Bērziņu ģimenes saknes dzimtajā novadā sniedzas atpakaļ pagātnē ap 250 gadi.

Sabiedriskā darbā Bērziņš „iekrīt" sēžot uz skolas sola. Valkas reālskolnieki, strēlnieku cīņu iedvesmēti pirmā pasaules kara laikā, dibina nelegālu nacionālu organizāciju. Bērziņš ir tās vadītājs. Vadot vēlāk Valkā nacionālu jaunatnes biedrību, 1918. gadā Bērziņš nāk sadursmē ar boļševikiem. Viņu apcietina un iemet Valkas valsts bankas nodaļas pagrabā, no kurienes viņš pēc trīs dienām izbēg un kļūst par partizānu. Tas ir cīņas sākums, kura vēl nav nobeigta. No partizāņu vienības B. nokļūst Valmieras pulka ierindā un no pulka Latvijas karaskolā. Karaskolas pirmā izlaiduma dalībnieki patiesībā savu kara mākslu studē nevis klasē, bet ierakumos pie Rīgas tiltiem, Bermonta uzbrukuma laikā un atbrīvojot Latgali.

Tomēr virsnieka karjēra nav Bērziņa aicinājums. Viņam sirds sauc pēc sabiedriska darba, pēc avīžniecības.

Demobilizējies, kādu laiku viņš ir žurnālists „Brīvās Zemes" redakcijā, tad pievēršas praktiskai politikai. 1925. gadā viņš jau vada Zemnieku savienības vēlēšanu kampaņu Alūksnes novadā, bet 1931. gadā jau pats top šīs partijas deputāts saeimā. Līdztekus politiskam darbam Bērziņš nepārtraukti darbojas aizsargu štābā. Turpmākos gados viņa darbība notiek visas sabiedrības priekšā, sevišķi pēc 1934. gada, kad Alfreds Bērziņš kļūst sabiedrisko lietu ministrs K. Ulmaņa vadībā.

Pēc boļševiku ienākšanas Bērziņš ir vienīgais no visa ministru kabineta, kam izdodas izbēgt čekas vajāšanām. Bet bēgot no krievu lāča, viņš krīt vācu vilka ķetnās. Bērziņš nokļūst Sachsenhausenas koncentrācijas nometnē, kur pavada 33 mēnešus. Viņa ģimene top deportēta uz Sibiriju, viņu pašu vācieši tura apcietinājumā un nesaka par ko apvaino. Tie smagi sitieni, bet Vidzemes dēls iztura. Koncentrācijas nometnē Bērziņš nodibina draudzību ar ukraiņu brīvības cīnītājiem, ar kuriem viņš vēl šodien sadarbojas pretboļševistiskās organizācijās, cīnīdamies par Latvijas brīvību.

Pretboļševiku ligā viņš veic lielu darbu, bet savā istabā Blombergā raksta grāmatas. Pēdējos gados sarakstītas: „Es redzēju Višinski boļševizējam Latviju" (angļu valodā), „Posta gadi" un „Atmiņu grāmata par Kārli Ulmani", kas visādrīzumā iznāks Stokholmā.

Tādi ir šī vīra mūža meti. No darba un atbildības viņš nav vairījies, bet to nav arī meklējis par katru cenu, ja apstākļi nav nobrieduši. Un tomēr Bērziņš tik dziļi ielejpojis politisko gaisu, ka bez tā nevar dzīvot.

Lai nākošie gadi paver viņa zināšanām un pieredzei plašu darba lauku.

P. Aigars.

KULTŪRAS CHRONIKA

Rakstniece Ruta Skujiņa pārcēlusies uz dzīvi Dillingenas nometnē un gatavojas izceļot uz Pensilvāniju ASV par mājkalpotāju.

Čellists Valdis Zaķis, kas jau vairākkārt koncertējis Hamburgas raidītājā, šinīs dienās iespēlējis magnetofona lentā Dohnanija sonati čellam un klavierēm. Sonates raidījums paredzams decembrī.

Skaņu dzejnieka un patriota mūžs

Šopēna 100. nāves dienas atcerei

1849. g. 17. okt. Parīzē nomira Frederiks Šopēns. Gadi un dienas ir īstenībā tikai astronomiski un kalendāriski jēdzieni, kuriem nav nekāda būtiska sakara ar aizgājēja mūžu. Bet tādai atcerei gan ir dziļš sakars ar dzīvajiem, tādās reizēs atcerāmies to, kas mums no aizgājēja palicis, reizē ar vienkārši cilvēcisko, par ko parasti nedomājam. Šai dienā Šopēna mūzika atskanēs katrā raidītājā un vairāk koncertzālēs nekā parasti, bet — vai gan ir kāda diena, kad viņa mūzika kaut kur neskanētu?

Šopēns dzimis Varšavas apkaimē 1810. g. 22. febr.; tēvs francūzis, māte poļu aristokrāte; apvienodams sevī divu lepnāko un nemierīgāko nāciju asinis, Šopēns ir nemiera laikmeta bērns un arī upuris. Par viņa skolotājiem — čechu Adalbertu Zivniju klavierēs un Varšavas konservatorijas rektoru Elsneru kompozicijā — ir zināms tikai tik daudz, bet tas ir svarīgi, ka nebūdami nekādi slavenie mūziķi, viņi izturējušies pret trauslā un dzīvīgā zēna talantu ļoti uzmanīgi, neuzspiezdami viņam rigorozi skolas metodes, ļaudami viņam iet diezgan brīvi savu ceļu. Jau 8 gadu vecumā Frederiks uzstājas publiskā koncertā, saistīdams poļu aristokrātijas uzmanību un izpelnīdamies pavārdu „otrais Mocarts", apzīmējums, kādi parasti kļūst nāvētāji brīnumbērniem; taču šai gadījumā nekļuva „otrais Mocarts", bet vienīgais Šopēns. Varbūt skolotāju valīgi palaisto grožu ietekmē zēnam agri attīstījās tieksme improvizēt. Pēc laika biedru liecībām viņš nelabprāt spēlējis citu komponistu darbus, juzdamies to technikā nedross, un viņa kompoziciju lielā burvība daļēji meklējama it kā improvizātoriskajā rakstura, kaut gan maldīgi domāt, ka tās būtu improvizācijas. Gluži otrādi: līdzīgi Bēthovenam viņš savas kompozicijas ļoti uzmanīgi slīpējis, meklēdams jaunas harmonijas un jaunus tehniskus paņēmienus un — pēc tolaiku uzskatiem, lauzdams, kā klasiskās formas, tā technikas tradīcijas.

20 gadu vecumā viņš dodas uz Austriju un Vāciju koncertceļojumā. Atsaucība dažāda, kā allaž pret kaut ko jaunu, taču Šūmanis, kas ir nevien komponists, bet arī pravietīgs kritiķis, raksta: „Cepuri nost, kungi! Lūk, ģēnijs!" Spožo panākumu virkni, kas gan nekā sevišķa nedod materiālā ziņā, pārtrauc politika. Polijā ir sacelšanās pret Krieviju, Štutgartē Šopēns saņem ziņu par Varšavas krišanu. Pēc nostāstiem šīs ziņas ietekmē radusies pazīstamā „revolūcijas etīde" op. 10 Nr. 12. Atšķirts no ģimenes, kas palikusi asiņainajā revolūcijas apspiešanas vērsmē, bez līdzekļiem, bez atsaucības, jo politisku apsvērumu dēļ vācu zemēs pret poļiem sāk izturēties vēsi, viņš kādu laiku klimst. Vīnē, tad dodas uz Parīzi.

Parīze — pasaules mākslas kalve — nav nejūtīga pret šo virtuozu un komponistu ar franču uzvārdu, kurā pukst poļa sirds. Tā ir internacionāla sabiedrība, kurā viņš atrod sev draugus un vērtētājus: itāļi Kerubini un Bellīni, Meijerbērs — žīds, un franču operas valdnieks, dumpīgais, neizprastais Berliozs, Francis Lists, dzejnieks Missē, šī spožā sabiedrība ar reizi novērtē nabaga izdzīteni. Koncerti Parīzē un Londonā, kur labprāt uzklausa, kas Parīzē atzīts, panākumi, suminājumi, viss tas dziedē emigranta sirdsēstus, kuros bez zaudētās dzimtenes ir sava tiesa mīlestībai pret kādu poļu dziedātāju. Viņš nokļūst arī slavenā klavieru virtuoza Kalkbrennera skolā, kuras panākumi vina īpatnējā spēlē gan apšaubāmi. Kāda nojauta arī teic viņam, ka suminātā klavieru virtuoza karjēra nav viņa dzīves uzdevums. Viņš komponē un atskaņo galvenā kārtā tikai savus darbus, kuriem rodas izdevēji. Tie ātri izplatās, tiek atdarināti—taču bez panākumiem, jo Šopēna īpatības stiga ir pārāk smalka. Tos apšauba, kritizē, tomēr apjūsmo. Virtuozs Mošeless saka: man reizēm derdzas viņa dīvainās pēkšņās modulācijas, viņa pasāžās man sapinas pirksti, bet tomēr tajos kaut kas ir... Šai laikā Šopēns apzināti rada savu stilu, viņš ir dzejnieks uz klavierēm, instrumenta, ko agrāk uzskatīja tikai par vāju orķestra atdarinājumu. No šī cietā, metalliskā „sitamā instrumenta" viņš izviļina nedzirdēti maigas nokrāsas, melodiku (ar savu tiesu Bellīni ietekmes), kas ir raksturīgi klavierniecīska. Pasāžas, kuras lielo meistaru darbos bija tikai technisks spožums, laika un ritma aizpildījums, viņš savērpj tik kruzuļainas, ka tās kļūst par pašvērtību, neatdarināmu ornamentu, pēc kuŗa var pazīt katru Šopēna takti. Jaunas harmonijas meklējumos savās prelīdēs viņš kļūst tā laika ausīm gandrīz nebaudāms, publikai, protāms, jo mūziķos viņa ietekme atbalsojas tālu: Listā, pat Vāgnerā, Debisi un Skrjabinā.

Ja pirms Bacha klavieru spēlētāji nemīlēja lietot īkšķi, spēlēdami tikai ar astoņiem pirkstiem, tad Šopēns technikas plāksnē iet vēl tālāk. Klavieru spēlētājiem interesanti tehniski „sīkumi": likt īkšķi zem mazā pirkstiņa un otrādi, gaŗākos pirkstus pāri par īsākiem, slīdēt ar vienu pirkstu pa diviem kauliņiem, ne tikvien no melnā uz balto, bet pat otrādi, vērst plaukstu aĉgārni, vārdu sakot — izmantot visas rokas nepilnības sevišķos nolūkos, pārvēršot vājumu par priekšrocību. Pie tam neizsmelamā fantāzijā: visiem viņa darbiem ar tik vienveidīgiem virsrakstiem — noktirnes, prelīdes, mazurkas, valši, etīdes, skerco—ir savs īpats saturs, it kā kādas dzejas atskaņošana bes sevišķa virsraksta, kurpretī Lista programmātiskie darbi ar poētiskiem virsrakstiem bieži ir tikai illustrātīvi. Šī „klavieru cilvēka" darbi (206 kompozicijas 74 opusos) apjomā — nedaudzi sējumi — aizņemsami vienā portfelī. Bet no tiem gandrīz nekas nav atmetams vēl šobaltdien.

Viņa dzīves gājumu Parīzē ietekmē pamazām virsroku gūstošā slimība (rīkles dilonis) un nelaimīgā kopdzīve ar rakstnieci Žoržu Zandi, kas, pēc kāda satīriķa sprieduma, esot krājusi vīriešu tipus kā tauriņu kollekciju saviem romāniem. Pēdējā dzīvības gadā viņš ir vientulis un slims. Koncertbrauciens uz Angliju sagādā maz peļņas, bet galīgi sagrauj veselību. Kā jaunībā viņu satriec poļu revolūcijas neveiksme, tā tagad viņu aizmirst pār Eiropu 1848. gadā veļošos revolūciju mutuļi. Apbēdīts Pēre La Chaise kapsētā blakus Bellini un Kerubīni; par viņa mirstīgajām atliekām šai gadsimtenī vēl ķildojās Francija un Polija, — pasaules mentalitātei raksturīgs strīds, — kamēr viņa darbi dzīvo pāri tautu robežām.

Kn. Lesiņš.

Trimdinieka bibliotēka...

(Turpinājums no 5. lpp.)

pulciņu diletantiskie pasākumi, bet šis diletantisms kļūs pilnīgi nepieciešams, tam var būt pat visai izšķirīga nozīme.

Pēc pamatsaraksta grāmatām pāriesim pie papildgrāmatu sarakstiem. Neaizmirsīsim sākumā teikto, proti, ka otrreiz mūsu literātūras atjaunošana vairs nebūs iespējama, tāpēc tas, kas veikts šeit, Vācijā, nedrīkst iznīkt, un mēs katrs par to esam atbildīgi. Būtu labi, ja katrs aizbraucējs bez pamatgrāmatām paņemtu līdzi vēl kādas 12—15 grāmatas no latviešu daiļliterātūras. Tas nozīmē, ka, piemēram, triju cilvēku ģimenes bibliotēkā varētu resp. vajadzētu atrasties vismaz 35—45 grāmatām un plus vēl pamatsaraksta grāmatām, tātad kopā ap 60.

Normālos apstākļos varētum pievienoties tiem, kas pārmetuši mūsu kultūras dzīves literārizēšanu. Ārkārtīgos apstākļos, turpretim, grūti iedomāties labāku līdzekli par daiļliterātūru, kas stiprina mūs cīņā par savu pastāvēšanu. Tāpēc mūsu nacionālās intereses prasa, lai līdzi aizbraucējiem dotos jo lielāks vairums latviešu rakstnieku darbu, — pasvītrosim—tieši latviešu rakstnieku darbu. Ar to skaidrs atzinājums, ka mūs var interesēt tikai pavisam reta tulkota grāmata.

Ir grūti dot padomu tieši par daiļliterātūras papildgrāmatām. Katram taču savi iemīļoti rakstnieki un grāmatas. Ja nu tomēr padoms vajadzīgs, tad jāmin rakstnieki un viņu darbi, par kuŗu vērtību kā nacionāli ideoloģiskā, tā arī tīri mākslinieciskā ziņā šaubu nav. Tā — vieninieki jaunieši varētu izvēlēties Grīna Dvēseļu puteni vai Triju jātnieku triloģiju, Brigaderes Kvēlošā lokā vai Princesi Gundegu, Akurātera Kalpa zēna vasaru, Poruka Pērļu zvejnieku, Raiņa Uguni un nakti vai Induli un Ariju, varbūt arī Raiņa dzejoļu izlasi Staru tilts, tālāk Jaunsudrabiņa Aijas triloģiju, Vēja ziedus vai Ūdeņus, Blaumaņa noveles, Plūdoņa Atraitnes dēlu, Andrieva Niedras Līduma dūmos, Kārļa Skalbes pasakas vai kādu dzejoļu grāmatu, Aspazijas dzejoļu izlasi Ilgu zeme, no mūsu jaunākajiem dzejniekiem — Zinaidas Lazdas Tālo dārzu vai Bēgli, Strēlertes Mēness upi vai izlasi Sudraba ūdeņus, no Andreja Eglīša Uz vairoga vai dzejoļu izlasi Ugunī vārdi.

Mazākas ģimenes šīm jaunietēm vienīnieku sarakstam varētu pievienot vispirms tādas grāmatas, kuŗas būtu nepieciešamas kā lasāmviela tiem bērniem, kas aug vai kādreiz augs šais ģimenēs, tātad piemēram — Valža Staburaga bērnus, Jaunsudrabiņa Balto grāmatu, Brigaderes triloģiju Dievs, Daba, Darbs, — Skarbos vējos,—Akmeņi sprostā. Tālāk varētu papildināt bibliotēku vēl ar kādiem mūsu klasiskās literātūras darbiem, kādi neapšaubāmi ir Deglava Rīga, Purapuķes Savs Kaktiņš, savs stūrītis zemes, Pumpura Lāčplēsis, Saulieša rakstu izlase, Raiņa Jāzeps un viņa brāļi, Janševska Dzimtene, kāds no Friča Bārdas dzejoļu krājumiem, tāpat Grīna mākslinieciski pats labākais romāns Nameja gredzens. Nekaitētu ģimeņu bibliotēkai arī kāda grāmata par latvju rakstiem resp. latviskiem rokdarbiem, tāpat kāda rokas grāmata jaunām mātēm.

Lielākas ģimenes pie visām iepriekšējām grāmatām varētu pievienot kādu Ezeriņa noveļu izlasi, Veseļa Tīruma ļaudis vai Latvju teiksmas, Ādamsona Smalkās kaites vai dzejoļu izlasi Asfodeles, kādu no Anšlava Eglīša grāmatām — Līgavu mednieki, Homo novus vai Maestro, Virzas Karali Nameiti, Švābes dzejoļu krājumu Bargā laikā, Raiņa Daugavu, Alfrēda Dziļuma Meža Andrievu vai Celmenieku un Rīta cēlienu, beidzot — no Latgales novada rakstniekiem — Klīdzēja Jauniešus vai Mīlētājus un nīdējus.

Beidzot pieminēsim nožēlojamo faktu, ka trimdas laikā gan izdotas ap 1200 grāmatas, bet starp tām trūkst vairāku tādu, kas trimdinieka bibliotēkai būtu nepieciešamas. Vēl arvien nav rasti līdzekļi, lai varētu iznākt LCK projektētā un manuskriptā jau sagatavotā Latviešu dzīves ziņa, nav mums plašākas Virzas un Skalbes dzejoļu izlases, nav vispār plašas un vispusīgi reprezentātīvas latviešu lirikas antoloģijas, kāda savā laikā bija Latvju lirika vai Strēlertes sakārtotie Likteņi. Vajadzētu kādas Aspazijas drāmas, piemēram, Vaidelotes, vajadzētu Raiņa Zelta zirga. Arī šai ziņā latviešu centrālajām iestādēm, cik zinu, ir iesniegti steidzami apspriežami ierosinājumi. Cerēsim, ka vēl pēdējā brīdī kaut kas tiks paveikts. Ieskatot, latviešu grāmatniecību tās pēdējā cēlienā vairs nedrīkstētu atstāt pašplūsmei, bet pakļaut mērķtiecīgai un plānveidīgai centrālizācijai, steidzami sasaucot lietpratēju apspriedi.

Ar visu, kas iepriekš teikts, saistās daži tīri praktiskas dabas jautājumi. Pirmais: grāmatu iegāde prasa diezgan jūtamus izdevumus.

Protams, līdzēt grūti, bet varbūt tomēr daudz ko dotu plaši izvērsta propaganda par grāmatu dāvināšanu. Dāvināsim grāmatas! Dāvināsim tās katrā gadījumā, kad saviem draugiem, paziņām, saviem bērniem, brāļiem, māsām; saviem vecākiem un skolniekiem vispār esam paraduši ko dāvināt. Pirksim un nosūtīsim kā dāvanu grāmatu tiem, kas jau Vāciju atstājuši. — Bet ir jau ne mazais skaits arī tādu, kas strādā un saņem gluži pieklājīgu atalgojumu. Vai viņi visi pērk grāmatas? — Atbilde zināma. Te nu atkal aicinājums visiem sabiedriskiem darbiniekiem kļūt par grāmatas propagandistiem savā nometnē. Jāorganizē priekšlasījumi, grāmatu nedēļas un loterejas. Kaut kādi panākumi tam visam tomēr būs, ja arī ne tik lieli, kā to vēlētos.

Otrs tīri praktiskas dabas jautājums: grāmatas ir ļoti smaga bagāža. Kā to dabūt līdzi, ja zināms, ka izceļojot vismaz oficiāli bagāžas svars ierobežots? — Vispirms, nezinu neviena, kas nebūtu ticis galā ar savu bagāžu, kaut tā arī dubulti pārsniegtu pieļautos apmērus. Otrkārt, daļu līdzi ņemamo grāmatu taču var uzticēt pazīstamiem, kas vēl pagaidām paliek Vācijā. Atstājot viņiem samērā nelielu naudas summu, viņi tās nosūtīs uz jauno dzīves vietu kā iespieddarbus, kuŗu pasta tarifs nav augsts. Katrā ziņā būtu grēks savu ērtību labad pamest grāmatas nometnē, lai tās ņem, kam tīk, vai arī vienkārši iemest atkritumu tvertnē. Tās visas ir pašas par sevi saprotamas lietas, diemžēl, atkal un atkal gadās redzēt, ka pēc kāda lielāka izceļotāju transporta uz transitnometni vējš dzenā un šķirsta pat dainu krājumus, Raiņa dzejoļu krājumus vai Blaumaņa noveles.

Bet runa ir par mūsu pastāvēšanu vai bojā eju, tāpēc lai darām katrs, ko vēl var darīt.

Jānis Rudzītis.

Atzīsim robežas

Atbilde
Martiņam Liepam

Lai gan laikraksta slejās nav īsti piemērota vieta quasi metafiziskām diskusijām, — M. Liepas Piezīmes pie mana raksta „Pārāk cilvēciska nelaime" (Latvija Nr. 84) ieskatīdams par pārpratumu, atļaujos bilst dažus vārdus.

Pašreizējā filozofisko atziņu stadijā nevienam vairs nav tik naivs, lai loloto ilūziju, ka ar prāta argumentiem kādu var pārliecināt, piem., par Dieva īru. Zinātne šā jautājuma priekšā ir godīgi atzinusi savu nelīcību. Un tā tam bija jābūt. Ja Dieva īru mēs spētu pierādīt tāpat kā Archimeda likumu, ar ko gan vēl atšķirtos reliģija no fizikas?! Intelektuālais godīgums taisni pastāv šajā: atzīt robežas, kuŗu pārkāpšana līdzinās garīgam bankrotam.

Metafizika nav zinātne vārda ikdienīškajā sajēgumā. Tā varētu būt reliģijas priekškambaris vai prāta reliģija, ja šis termiņš neslēptu sevī iekšēju pretrunu. Metafizika kā tīrā prāta disciplīna ir absurds, jo tās priekšmets ir būtiski vinpus prāta sniedzamības robežas. Eksakto zinātņu objektivitātes patoss te ir ja ne noziedzīgs, tad vismaz gluži lieks.

M. Liepa grib būt par prāta aizstāvi, bet savās Piezīmēs kļūst pretrunīgs. Prāts, kas tikai meklē argumentus jūtu un instinkta izlēcieniem, nav nekas vairāk kā nožēlojami iztapīgs rokas puisis, Deus ex machina. Dažreiz tas varot sadumpoties un sabiedroties ar citām (pasvītrojums mans) jūtām un instinktiem. Bet — kāpēc un kas ir šīs „citas" jūtas utt.?

Nekādā ziņā negribas ticēt, ka Staļins kā jauns mīlnieks visu savu valdīšanas laiku, kas ir nepārtraukta elles radīšana zemes virsū, atrastos tikai mežonīgu instinktu varā. Šīs neiedomājami rafinētās moku sistēmas konstruēšanai vajadzīga augsta intelligence, kas var slēpties arī zemā pierē. Idiots nevar būt 200 milj. izrīkotājs. Nav jādomā, ka prāts ir mūsu labākā daļa, ir jāzina tikai, ka tas var būt labākā, bet — arī sliktākā. Jau tas vien, ka prāts spēj attaisnot arī ģetikumu, rāda, cik bīstama ir šī instance mūsos. Ja prāts ir kungs, morālei ir sekundārā nozīme. Prāts ir vainojams visur tur, kur tas ticis par nekvalificētu valdnieku, piem., hitlerismā un komūnismā, kas abi ir ateismi, resp. racionālismi. Vai šajos katastrofu laikos, kā Liepa saka, prāts ir pietiekoši gaiša lāpa, to it gaiši redz katrs, kam ir prāts.

S. Kjerkegōrs, ko arī min Liepa, ir viskaislīgākais subjektīvisma apoloģēts. Tāpat Paskala cilvēcīgais, „būt vai nebūt" ir atkarā nevis no prāta, bet no „sirds" kategorijām. Un vai Augustīns nebija tas, kas teica: dilige et fac quod vis!

Roberts Mūks

Ticība ir redzēšana

Dažas piezīmes pie R. Mūka raksta „Pārāk cilvēciska nelaime" un M. Liepas „Vēstules Latvijai no Dānijas". Latvija 84. un 95. nr.

Ir tiesa M. Liepam, ka nebūs nonievāt prātu un vainot to tur, kur tas nav vainojams, un dzēst „šo lāpu, kas mums tik ļoti vajadzīga ceļa meklēšanai . . . tagadējos . . . laikos". Bet noteikti jāatzīst arī, ka mūsu pašu prāts — kaut arī tas būtu Spinozas vai Kanta — nebūt nav tik visspēcīgs, ka mēs varētu uz to vien balstīties cerībā atrisināt savas dzīves problēmas tagad vai arī nākotnē.

Ir vajadzīga arī ticība, kas, ka R. Mūks saka, „rezonē metafiziski", tikai tā vairs nedrīkst būt „akla ticība", kādu līdz šim prasījusi baznīca — tai jābūt redzīgai ticībai. Daudzi šo apgalvojumu uzskatīs par paradoksālu, bet ticības jēdziens ir plašāks, nekā to parasti domā. Ticībai ir savas pakāpes: 1) ticēšana tam, ko citi saka, kas piemērota bērnu un mas attīstītu cilvēku prātam, un 2) redzēšana, jo ticība savā augstākā un īstenākā būtībā ir spēja redzēt un atzīt patieso. Garīgā redzēšana ir gluži analoģiska fiziskajai redzēšanai: jābūt 1) garīgām acīm, kas ir cilvēkam Dieva dotais saprāts nevis tikai praktiskais prāts vien), 2) skatāmiem objektiem — tie ir dzīves fakti, problēmas, atziņas utt., un 3) garīgai gaismai — augstākām dievīškām patiesībām jeb pareizai mācībai, ko saprāts bez iebildumiem var atzīt par dievīšķu jeb pareizu. Šai gaismai jānāk no augstākas instances — debess, tāpat kā fiziskā gaisma nāk no saules, nevis no zemes, un bez tādas pat visasākais cilvēka prāts nespēs nekā saredzēt. Citiem vārdiem sakot, tai ir jābūt atklāsmei.

Šo gaismu cilvēks spēj atrast un uzņemt, tikai atverot savas iedomības slēgus, kas tam aizsedz garīgās Saules gaismu; bet viņš var arī vairīties no šīs gaismas un dzīvot savas pašgudrības sveces gaismā.

Reliģijai, resp. ticībai, nebūt nav jābūt irracionālai, ar prāta jeb loģikas prasībām nesaskanīgai, vai pretrunīgai īstiem dabas un matēmatikas likumiem, kas ir arī dievīški likumi eksistences zemākajā sfairā. Ir arī racionāla reliģija, kas, būdama tomēr Ista kristīga — evaņeliju reliģija, ir brīva no šiem trūkumiem, tikai — diemžēl — ir vēl ļoti maz tādu, kas to ieraudzījuši. Mūsu laiku devize, ko pasludinājis jauno laiku apustulis Emanuels Svedenborgs, ir: „Nunc licet intellectualiter intrare ir arcana fidei" (Tagad ir atļauts ar prātu ieiet ticības noslēpumos), jo Istām ticības patiesībām no loģikas un apgaismota prāta kritikas nav jābīstas, — drīzāk tā vēl ir vajadzīga, lai atšķirtu Isto no neīstā.

M. Liepa saka: „Savu Dievu mēs tik viegli nesameklēsim, kā to iedomājās mūsu tēvi." Te piezīmējams, ka mēs viņu nepavisam nesameklēsim, ejot pa nepareiziem ceļiem. Dieva atrašanai ir savi priekšnoteikumi, kas skaidri pateikti Svētajos Rakstos (5. Moz. 4,29; Jerem. 29,13; Mat. 5,8), un kamēr tie nav īstenoti, visa Dieva meklēšana ir velta. Ar to ir tāpat kā ar saules ieraudzīšanu: ja saules ķermenis pats nespīdētu un mums tādējādi neatklātos, tad mēs to pat ar vislabākajiem pētīšanas līdzekļiem nesameklētu. Dieva atrašana un patiesības atrašana ir identiski jēdzieni, bet īstu (ne šķietamu) patiesību var atrast tikai tas, kas to mīl pašas patiesības dēļ jeb tāpēc ka tā ir patiesa.

Abos rakstos minēti vairāki sīsveni un cienījami vārdi tiklab no senākiem, kā arī visjaunākiem laikiem. Lai būtu atļauts atgādināt jau minētā Em. Svedenborga vārdu, kas vienā personā apvienoja vienu no ievērojamākiem dabas zinātniekiem, filozofiem, teologiem, „Kunga Jēzus Kristus kalpu" un reizē arī vēl — redzētāju. Ja jau Gēte ir daudz mācījies un savos darbos pat aizņēmies no Svedenborga, tad vēl jo vairāk mēs no viņa varētu mācīties, proti apgaismotas, racionālas ticības principus.

Es ļoti priecātos, ja R. Mūkam, M. Liepam vai kādam citam patiktu turpināt debates par šiem svarīgajiem ticības un dzīves jautājumiem — korespondences ceļā. (rakstot uz DP Lettenlager, 1/126, (13b) Traunštein, Obb.). Nebīsimies skatīties arī garīgai patiesībai acīs, jo tikai patiesība — skaidri ar prātu redzama patiesība, kas rejzē ir arī „ticība" šī vārda īstākā nozīmē — spēs glābt pasauli no draudošā posta. „Nunc licet!"

R. Grava

Baltijas va... Eiropas centrāl...

...ģe valstu jautājums pieder ...asules politikas problēmām, ...ropeiskās konferences ar... ...ietās palet garām pēc ie... ...tiecībām. Tādēļ jo intere... ...ieņemties ar kādu projektu ...stāšana atdotu Baltijas val... ...ību un patstāvību, kaut arī ...ēnā ūnijā ar citām centrālās ...ām valstīm.

...centrālās ūnijas plānu iz... ...P. Jordāna grāmatā „Central ...d Europe" (Eiropas centrālā ...) 1944. gadā izdevis Ro... ...M. Mekbridža apgāds Nujor... ...Jordāna savā projektā paredz ...ūnijas izveidošanu Eiropas cen... ...ļedā no Somijas līča līdz ...ņemot armijām, 11 atšķirī... ...ūnijas vienībām nekad né... ...ļautu tādu protestīšu, kādas ...ūnas imperiālistisko centienu ...ūnā, kā federācija ar 115 ...ūnotājiem.

...11 valstīs Vācijas un Krievijas ...ūnā — Igaunija, Latvija, Lie... ...Polija, Čehoslovākija, Unga... ...Rumānija, Jugoslāvija, Bulgā... ...Albānija un Grieķija — savu ...ūnību un, kas sevišķi sva... ...ūnu darbā spēka rezervju dēļ ...ūnas darbā spēka rezervju dēļ ...ūnības poziciju un tādēļ uz... ...ūnas par pirmo mērķi jebkuras ...ūnības okupācijas ietvaros. ...ūnas prezidi Jordans piebilst, ka ...ūnas nodēļu pazīmju, kas liecinā... ...ūnas bijis noslēdzies tādu diktā... ...ūnas, kas grib pārvērst Eiro... ...ūnas jošu par cīņu lauku ...ūnas uz pasaules varu. Šis ...ūnas apgabals starp Baltijas ...ūnas jūru pamazām top par ...ūnas estrādi. Tur sākušies di... ...ūnas pasaules karī. Ja rodas ...ūnības un tas izplešas pla... ...ūnā, kurpat var sākties arī tre...

...ūnas pelnī P. Jordāna projekts ...ūnas Eiropā sešas reģionālas ...ūnas federācijas un nevis kopēju... ...ūnas projektu viņš pamato ar ...ūnas valstu vēsturiskām tradī... ...ūnas atšķirībām, bet galveno... ...ūnas valstu nevienlīdzīgajiem ap... ...ūnas, jo neviena tauta labprāt ne... ...ūnas ļa pārvalda kāda cita lie... ...ūnas šķiet pilnīgi pamatoti ap... ...ūnas, ka ieviešana Eiropas ūni... ...ūnas ideja ir pārāk grūta pasā... ...ūnas Jordana priekšlikuma jā... ...ūnas sešas valstu grupas: ...ūnas, kas jau eksistē kā fede... ...ūnas gan tikai kā šķietama ...ūnas). 2. Eiropas centrālā ...ūnas veidotu vienpadsmit valstu ...ūnas Vāciju un Krieviju, 3. ...ūnas federatīva valsts, 4. Skan...

...COPORE ierosina ...dināt IRO vietā ...u bēgļu aprūpes organizāciju

...ūnas politisko bēgļu ...ūnas komitejas (INCOPORE) ...ūnas, kurā LCK pārstāvēja vice... ...ūnas V. Lambergs, izstrādāja ...ūnas plašu iesniegumu IRO ...ūnas galvenajai padomei Ženēvā. Memoran... ...ūnas uz vīsām tām problē... ...ūnas un neskaidrībām, kādas paliks ...ūnas IRO darbības izbeigšanas 1950. ...ūnas gadā.

...ūnas COPORE, kas reprezentē 18 tau... ...ūnas centrālās komitejas, memo... ...ūnas, kas līdz pēc IRO likvidācijas ne... ...ūnas Vācijā nevienu DP, bet izvie... ...ūnas zemēs, kas panākams, ja ...ūnas atceļ vecumā ierobežoju... ...ūnas imigrācijas likumos; padom... ...ūnas komisiju darbā visos strī... ...ūnas jumos uzklausīt attiecīgās ...ūnas komitejas atsauksmi un ...ūnas IRO darbības uzdevu... ...ūnas nākšanai iecelt IRO galvena... ...ūnas Ženēvā pa vienam bēgļu ...ūnas cijas pārstāvim izvietoša... ...ūnas pēs, grūti izvietojamo un ...ūnas un politiskās aizsardzības ...ūnas; radīt sadarbībā ar na... ...ūnas komitejām sevišķus orga... ...ūnas pēc IRO likvidācijas kār... ...ūnas ot aizkrusās problēmas; paplar... ...ūnas bēgļu nacionālo komiteju sa... ...ūnas dienākumus pie IRO joslu ...ūnas jām mitnēm.

...ūnas memorandā izteikta patei... ...ūnas tīgajām valstīm, kas nodi... ...ūnas IRO un dod līdzekļus bēgļu ...ūnas un aizsardzībai un, beidzot, ...ūnas visas IRO uzturētājas valstis ...ūnas jautājumu par jaunas bēgļu ...ūnas organizācijas radīšanu, kā ...ūnas ar Rietumvācijas repub... ...ūnas dibināšanos, panākt konven... ...ūnas IRO un jaunās valsts val... ...ūnas regulētu bēgļu tiesisko un ...ūnas aizsardzību Vācijā. (in)

Baltijas valstis Eiropas centrālajā ūnijā

Baltijas valstu jautājums pieder tām pasaules politikas problēmām, kam starptautiskās konferences arvien vēl mēdz palet garām pēc iespējas klusuciešot. Tādēļ jo interesantāk iepazīties ar kādu projektu kura reālizēšana atdotu Baltijas valstīm brīvību un patstāvību, kaut arī federātivā ūnijā ar citām centrālās Eiropas valstīm.

Eiropas centrālās ūnijas plānu izstrādājis P. Jordāns grāmatā „Central Union of Europe" (Eiropas centrālā ūnija), ko 1944. gadā izdevis Roberts M. Mekbridža apgāds Ņujorkā. P. Jordāns savā projektā paredz federācijas izveidošanu Eiropas centrālajā joslā no Somijas līča līdz Vidusjūrai, kurā ietilptu 11 valstis, kas atrodas starp Vāciju un Krieviju. Autors apgalvo, ka mazo patstāvīgo valstu laikmets šķiet pagājis, jo šīs mazās valstiņas ar savām 11 atšķirīgām armijām, 11 atšķirīgām aviācijas vienībām nekad nespēj izrādīt tādu pretestību, kādas lielās varas imperiālistisko centienu atvairīšanā, kā federācija ar 115 milj. iedzīvotājiem.

Šīs 11 valstis Vācijas un Krievijas starpjoslā — Igaunija, Latvija, Lietuva, Polija, Čechoslovākija, Ungārija, Rumānija, Jugoslāvija, Bulgārija, Albānija un Grieķija — savu dabas bagātību un, kas sevišķi svarīgi, savu dzīvā spēka rezervju dēļ veido atslēgas poziciju un tādēļ uzskatāmas par pirmo mērķi jebkuras kontinentālās okupācijas ietvaros. Gluži pareizi Jordans piebilst, ka „nav nekādu pazīmju, kas liecinātu, ka būtu noslēdzies tādu diktatoru saraksts, kas grib pārvērst Eiropas centrālo joslu par cīņu lauku savā sojumā uz pasaules varu. Šis nelaimīgais apgabals starp Baltijas un Melno jūru pamazām top par jauna kara esterādi. Tur sākušies divi pēdējie pasaules kari. Ja rodas jauna konflikts un tas izplešas plašumā, tad turpat var sākties arī trešais."

Ievērību pelnī P. Jordāna projekts nodibināt Eiropā sešas reģionālas valstu federācijas un nevis kopēju ūniju. Savu projektu viņš pamato ar Eiropas valstu vēsturiskām tradicijām, valodu atšķirībām, bet galvenokārt šo valstu nevienlīdzīgajiem apmēriem, jo neviena tauta labprāt nevēlas, lai tō pārvalda kāda cita lielāka tauta. Viņš pilnīgi pamatoti apgalvo arī, ka kopīgas Eiropas ūnijas izveidošana ir pārāk grūts pasākums. Pēc Jordana priekšlikuma jāizveido šādas sešas valstu grupas: 1. Krievija, kas jau eksistē kā federācija (kaut gan tikai kā šķietama federācija), 2. Eiropas centrālā ūnija, ko veidotu vienpadsmit valstu grupa starp Vāciju un Krieviju, 3. Vācija kā federātīva valsts, 4. Skandinavija, 5. Latīņu ūnija, kur iekļautos Itālija, Spānija un Portugale, 6. Lielbritānijas federācija ar Franciju, Beļģiju un Holandi.

Bet notikumu norise pierādījusi, ka Eiropā nav pavērušās iespējas reālizēt šādu sagrupēšanos un ja pēc otrā pasaules kara kāda pārgrupēšanās notikusi, tad tā nav veidojusies reģionālā, bet gan ideoloģiskā plāksnē.

Ir interesanti tuvāk pakavēties pie tās P. Jordana grāmatas daļas, kur aplūkota Latvija un Igaunija (Lietuvas problēmas iztirzātas kopā ar Poliju). Autors konstatē, ka Latvijai un Igaunijai ir trīs iespējas: 1. pievienoties Somijai Skandināvijas ūnijas ietvaros, 2. pievienoties Eiropas centrālajai ūnijai, 3. pievienoties Padomju savienībai. Ceturto iespēju: turpināt neatkarīgu un izolētu eksistenci P. Jordans neuzskata par ticamu, jo tāda tā kā tā nevarot pastāvēt ilgāku laiku.

Iztirzājot pieminētās trīs iespējas, grāmatas autors atzīst, ka pirmā iespēja esot gan patikamāka, bet vēl neesot zināms, vai šādu apvienošanos gribēs Skandināvijas valstis. Aplūkojot otro iespēju, viņš norāda, ka centrālā ūnija varot pastāvēt arī bez Baltijas valstīm, bet tā noteikti neatstumtu Baltijas valstis, ja tās vēlētos pievienoties centrālajai ūnijai. Par trešo iespēju P. Jordans raksta, ka „esot pamats pieņemt, ka Padomju savienība nemoraidītu Igaunijas un Latvijas vēlēšanos tai pievienoties, kā to, varbūt, darītu Skandinavija." (To tiešām var arī ticēt, jo Padomju savienība okupējusi Baltijas valstis ar varu.)

Kādu iespēju izvēlētos Latvija un Igaunija, to grāmatas autors nepasaka. „Šis jautājums nav politiski vai saimnieciski sevišķi nozīmīgs, jo abas zemes ir mazas un tām nav sevišķu bagātību. Igaunija un Latvija savā nelielā iedzīvotāju skaita dēļ nespēj savas tiesības aizsargāt ar ieroču spēku. Bet šīs problēmas nozīme pieaug dažādu blakus apstākļu dēļ. Abās zemēs dzīvo civilizētas tautas, viņu panākumi runā tām par labu un tās apliecinājušas sevi par brīvības cienīgām."

„Bezjūtīga vienaldzība pret šīm divi mazajām un relātīvi demokratiskajām nācijām būtu trauksmes simptoms nākotnes Eiropai," turpina Jordans, sevišķi ja šī vienaldzība sniegtos līdz totalitāras varas principa atzīšanai, kas noteic kādas tautas sadzīves tiesības."

Tādēļ autors atzīst, ka šīm nācijām pašām jālemj par savu likteni tautas nobalsošanas ceļā, pie kam ievērojami šādi noteikumi: 1. Tautas nobalsošanas territorija jāpakļauj kādas neitrālas varas iespaidigai kontrolei jau vairākus mēnešus pirms nobalsošanas. Šai kontrolei jābūt tik stiprai, lai to respektētu. 2. Territorijai jābūt pilnīgi brīvai no jebkādām tās varas karaspēka vienībām un policijas (publiskas vai slepenas), kas ieinteresēta vēlēšanu iznākumā. 3. Nobalsošanai jābūt stingri aizklātai un vēlēšanu iecirkņiem jāatrodas neitrālu spēku apsardzībā. 4. Stingri jāraugās, lai novērstu visāda veida iebaidīšanu, sevišķi attieksmē uz balsotāju dzīvību un mantu. 5. Vēlēšanās var piedalīties tikai personas, kas dzimušas šīs zemes territorijā, ieskaitot arī tos, kas emigrējuši, bet vēlas atgriezties dzimtenē. Jaunnometinātajiem nav balstiesību. 6. Presei un propagandai jābūt starptautiski kontrolētai, lai izvairītos no uzpirkšanas un korupcijas mēģinājumiem. Baltijas problēmas iztirzājuma beigās P. Jordans raksta: „Šādi nosacījumi būtu jāiedzivina Baltijas valstīs. Demokratija nedrīkstētu atteikties no šo principu reālizēšanas, jo tikai šādā ceļā tā var turpināt savu ekksistenci." H. T. K.

INCOPORE ierosina dibināt IRO vietā jaunu bēgļu aprūpes organizāciju

Starptautiskās politisko bēgļu centrālās komitejas (INCOPORE) sēdē, kurā LCK pārstāvēja viceprieksšsēdis V. Lambergs, izstrādāja un pieņēma plašu iesniegumu IRO ģenerālpadomei Ženēvā. Memorandā norādīts uz visām tām problēmām un neskaidrībām, kādas paliks pēc IRO darbības izbeigšanas 1950. g. 1. jūlijā.

INCOPORE, kas reprezentē 18 tautu DP centrālās komitejas, memorandā lūdz pēc IRO likvidācijas neatstāt Vācijā nevienu DP, bet izvietot citās zemēs, kas panākams, ja valdības atceļ vecuma ierobežojumus emigrācijas likumos; padomdošanas komisiju darbā visos strīdus gadījumos uzklausīt attiecīgās nacionālās komitejas atsauksmi un padomu; IRO darbības un uzdevumu sekmēšanai iecelt IRO galvenajā mītnē Ženēvā pa vienam bēgļu organizācijas pārstāvim izvietošanas, aprūpes, grūti izvietojamo un tiesiskās un politiskās aizsardzības jautājumos; radīt sadarbībā ar nacionālām komitejām sevišķus organus, kas pēc IRO likvidācijas kārtotu vēl atlikušās problēmas; paplašināt bēgļu nacionālo komiteju sakarnieku pienākumus pie IRO joslu galvenajām mitnēm.

Tālāk memorandā izteikta pateicība kristīgajām valstīm, kas nodibināja IRO un dod līdzekļus bēgļu aprūpei un aizsardzībai un, beidzot, lūgts visas IRO uzturētājas valstis apsvērt jautājumu par jaunas bēgļu aprūpes organizācijas radīšanu, kā arī sakarā ar Rietumvācijas republikas nodibināšanos, panākt konvenciju starp IRO un jaunās valsts valdību, kas rēgulētu bēgļu tiesisko un politisko aizsardzību Vācijā. (in)

Oktobrī IRO flote pārvedīs caurmērā pa 1000 DP dienā

IRO flote oktobrī caurmērā katru dienu pārvedīs 1000 DP uz jaunām dzīves vietām, ziņo IRO Ženēvas štāba informācijas biletens. Šajā mēnesī paredzēti pavisam 28 kuģu braucieni ar caurmērā drusku vairāk par 1000 bēgļiem katrā braucienā.

Uz ASV oktobrī dosies 14 kuģi, kas spēj paņemt līdz 16.263 DP. 13 dosies ceļā no Bremerhavenas, bet viens no Neapoles, kas vedīs uz ASV pirmos DP izceļotājus no Italijas.

Uz Austrāliju oktobrī no Italijas dosies 9 kuģi ar 258 pasažieriem. Uz Kanādu divi kuģi no Vācijas ar kopā 2035 pasažieriem, bet uz Dienvidamerikas zemēm 3 IRO kuģi. Viens no tiem vedīs 169 bēgļus no Samaras un Filipīnu salām Tālajos austrumos.

Latvieņu vieglatlēti Anglijā beidz sezonu

G. VAINOVSKIS DODAS UZ ČĪLI PIE EDG. LAIPENIEKA

Latviešu vieglatlēti Anglijā sezonu beidza 8. oktobrī Tālavas rikotajās sacensībās Leitonā, kurās risinājās arī 8. g. meistarības izcīņa 3000 m skrējienā, veseŗa mešanā un pieccīņā, jo šīs disciplīnas laika un ierīču trūkuma dēļ notika meistarsacīktēs Londonā. Nestartējot Pukstam, labāko rezultātu sasniedza G. Vainovskis, aizmetot veseri 43,19 m tālu. Šķiet, ka šis bija viņa pēdējais starts Anglijā pirms došanās uz Čīli, kurp viņu aicina Edgars Laipenieks.

3000 m skrējienā vieglatlēta uzvarēja H. Riekstiņš, pārspējot abus konkurentus Mundeciemu un Šteinbergu, kas sākuši skriet tikai šajā rudenī. Pārāk straujais sākuma temps un pielijušais ceļš neļāva Riekstiņam veikt distanci labāk par 10 min. Anglijas latviešu labāko sasniegumu 1500 m reālizēja V. Kornejevs, veicot distanci 4:33,4 m, bet uzvaru pieccīņā un sporta pārvaldes ceļojošo kausu izcīnīja V. Priede.

Tehniskie rezultāti: 200 m 1. Feldmanis 24,3 sek., 2. Brencītis 25,0, 3. Priede 25,1; 1500 m 1. Kornejevs 4:33,4 min., 2. Salnajs 4:50,7, 3. Brencītis 5:05,0; 3000 m 1. Riekstiņš 10:04,8 min., 2. Mundeciems 10:33,3, 3. Šteinbergs 11:01,1; tāllēkš. 1. Mackars 6,28 m, 2. Priede 5,98, 3. Miķelsons 5,92; lodē 1. Priede 12,78 m, Laudobelis 11,65, 3. Miska 11,63; diskā 1. Priede 38,66 m, 2. Bergvalds 37,57, 3. Vainovskis 35,69; veserī 1. Vainovskis 43,19 m, Nikazis 32,77, Zaķis 27,69; šķēpā 1. Baltvilks 51,33 m, Miķelsons 49,26, 3. Brencītis 43,94; pieccīņā 1. Priede 2511 p. (200 m — 25,1, disks 38,66, tāllēkš. 5,98, šķēps 42,69, 1500 — 5:26,4), 2. Brencītis 2320, 3. Miķelsons 2311 p. A. Z.

Liepaskalns sasniedz jaunu pasaules rekordu

Latviešu soļotāji, kas palikuši dzimtenē, saka nopietnu vārdu soļošanas sporta sasniegumos. A. Liepaskalns nupat sasniedzis jaunu pasaules rekordu 30 km soļošanā, veicot distanci 2:28:32,4 stundās. 30 km soļošanā pasaules rekords savā laikā piederēja J. Dalinam. Tajās pašās sacīkstēs krievs I. Popkovs reālizēja jaunu Padomju savienības labāko laiku 20 km soļošanā — 1:35:06,6 st.

Prof. Dr. Dimu apmeklējumam ieradusi indiešu sporta skola Abraoti.

Karlu Vaculeku, Vācijas slidskriešanas meistaru 1939./41. g., kas startēja arī Eiropas meistarsacīkstēs Rigā, par trenera izraudzījusi zviedru ātrslidotāju Izlase.

Profesionālu rindās pārgājis arī viens no izcilākajiem ASV tenisistiem Franks Parkers. Amerikāņu menedžers Bobijs Rigs grib sarīkot 100 ASV pilsētās 6 mēnešu turneju, kurā piedalītos viņa 8 profesionālie „dūži" — Džeks Kremers, Pančo Gonzaless un Franks Parkers. Šajā turnejā Parkers nedēļā saņemtu 500 dolaru.

Vai Konecka un Veides vienība būs nākamais meistars

1. oktobrī Rietumvācijā izbeidzas treniņā ledushokeja spēlētāju pārejai no vienas vienības uz otru, un vācu sporta žurnālisti jau sākuši kalkulēt katras vienības izredzes nākamās sezonas meistarībā. Sporta prese sevišķi izceļ Preussen Krefeld izredzes, atzīmējot, ka tā sevišķu pastiprinājumu ieguvusi ar izcilo valstsvienības spēlētāju Herbertu Sibukatu, kas pārnācis no Nauheimas. Nosaucot Krefeldas nākamās sezonas ledushokeja vienības sastāvu, angļu josla lielākais laikraksts Die Welt izcilā vietā min latviešus Rudolfu Veidi, un „latviešu brīnumspēlētāju" Eriku Konecki. Die Welt domā, ka krefeldiešiem ir lielākas izredzes nākamajā sezonā izcīnīt Vācijas meistartitulu, kaut gan savus spēkus pastiprinājusi arī pag. sezonas uzvarētāja Fisenes vienība. (b)

ZEME, KUR DARBĀ JĀBŪT SKAISTAI

VĒSTULE LATVIJAI NO ŅUJORKAS

Jā, Amerikā viss iespējams... Neskumstiet, ja pasaulei nepatīk jūsu ārējais izskats, ja jūs nepieņem darbā tāpēc, ka esat nemoderna, neglīta vai par tuklu. Ņujorkā ir kosmētikas skolas, kas 6 nedēļās, mācoties 3 stundas dienā, jūs pārveidos no pelnrušķītes par princesi, ja vien princese pēc jūsu domām skaistāka par pelnrušķīti. Kāda no Ņujorkas skaistumkopšanas skolām ar pasaules slavu līdz šim pārveidojusi jau vairāk nekā trešdaļu miljona sieviešu par „glamour girl" tipu, kas Amerikā tik iecienīts. Ja Eiropā skaistuma kopšana ir katras sievietes privāta lieta, tad šeit, Savienotajās valstīs, tas ir jautājums, no kā atkarīga katras darba sievietes nākotne. Nerunāsim par laukiem un mazākām pilsētām, bet Ņujorkā velti cerēt atrast darbu sievietei ar nekoptu un nolaidīgu ārieni.

Nav taisnība, ka nevar pārveidot to, ko daba radījusi. Skaistums taču nav vienīgi klasiskās līnijās. Skaista var būt ikkatra sieviete, ja vien viņa to prot. Kosmētikas skolas tad nu māca, kā izcelt dabas dotās skaistās līnijas un maskēt neglītās. Mācības sākas ar pamatīgu jūsu personības analīzi. Pati skolas direktrise jūs aplūko ar kritisku skatu no galvas līdz kājām. „Par tuklu, protams... Svars jāsamazina par 20, 30 mārciņā vai vairāk.., Seja nemākulīgi kopta... Neglīts dubultzods, neveikla gaita, trūkst pašapziņas. Nemīlīga balss..." Visus šos diskrētos jautājumus mierīgi pārrunā ar direktrisi personīgi. Viņa redz ne tikai, kā jūs izskatāties pašlaik, bet arī kāda jūs varētu izskatīties. Viņa nosprauž programmu, kas un kā jādara jums, tieši jums personīgi, lai pārveidotos.

Skolnieču skaits klasē aprobežots līdz 20 personām, lai labāk varētu iztirzāt ikkuŗas individuālās problēmas. Pirms iestāšanās ārsts pārbauda jūsu veselību, un ārsta uzraudzībā izstrādā arī diētas un vingrošanas programmu, kas atbilst tieši jūsu vajadzībām. Iestājoties skolā un arī to beidzot, jūs nofotografē, lai parādītu lielo starpību un 6 nedēļu laikā notikušo pārveidību.

Skolas princips ir veselība un skaistums. Jūs sver katru dienu un mērī katru nedēļu. Jums māca, kā skaisti strādāt, kā strādāt, lai nenogurtu, kā sēlot, kā celt, grūst, nest, sēdēt, stāvēt, noliekties. Māca arī dejot. Sporta zālēs jums ļauj nodarbojas ar vingrošanu. Bez šaubām, lielu vērību veltī tieši sejas un ķermeņa kosmētikai. Tāpat svarīgi ir arī atrast matu sakārtojumu, kas būtu jums visvairāk piemērots. Sevišķus skaistuma kopšanas paņēmienus lieto, kamēr jūs šūpojaties speciālās šūpolēs, vienādā ritmā ar sirds pukstiem. Skolā māca arī, kā un ko ēst, lai saglabātu slaido liniju. Nav šaubu, ka arī balsi mēģina pārveidot, ja tā ir nemīlīga un skarba. Jums liek ierunāt skaņu platē, pēc tam notiek rūpīgas balss studijas. Bez tam skolā māca gērbšanās „mākslu".

Sieviete, kas iestājusies skolā neglīta un nemoderna, pēc 6 nedēļām to atstāj pārveidota „līdz nepazīšanai". Tā amerikāņu „business girl" lauž sev ceļu uz labāku karjēru.

M. V.

„Pēterīt, nāc paspēlēsimies mammu un papu!"

„Nē, māmiņa taču teica, ka mēs nedrīkstam kildoties!"

Dažu praktiski padomi sievietēm

Lai pēc sīpolu, loku vai kiploku tīrīšanas atbrīvotos no nepatīkamās smakas, rokas pamatīgi jānoberzē ar rupju sāli un pēc tam jānoskalo remdenā ūdenī. Vēl iedarbīgāks ir saimiņka ūdens. Pēc aivju tīrīšanas ieteicams rokas nomazgāt ūdenī, kam pievienota karote ūdeņraža pārskābes.

*

Pārāk sausai sejas ādai der uztriept olu, kas saputota ar nedaudz ēļļas. Masu atstāj uz sejas 45 minūtes, tad nomazgā seju karstā un pēc tam aukstā ūdenī. Šo metodi der šad tad atkārtot.

*

Sasvīdušu un nogurušu sejas ādu var atsvaidzināt ļoti labi, uzkļājot uz iepriekš rūpīgi notīrītās sejas svaigā nevārītā pienā samērcētu drānu, paturot laicīgu un tad nomazgāt seju aukstā ūdenī. Sejas ādas atsvaidzināšanai arī noder svaigs lietus ūdens, ko viegli iemasē ādā un ļauj tam iežūt. Augļu laikā ļoti labus panākumus dod sejas nosziešana ar izspiesto augļu sulu vai visas sejas noklāšana ar plānām augļu šķēlītēm. Ieteicamākie ir citroni, apelsīni, tāpat svaigi gurķi un burkāni, bet nodēr arī citi augļi un saknes.

*

Jā, piemēram, dodoties viesībās, grib lepoties ar sevišķi stingru un maigu ādu, saputojiet olas baltumu līdz drusku citrona sulas un putas uzklājiet iepriekš notīrītajai sejai un kaklam. Kamēr šī sejas maska iedarbojas, uzlieciet uz aizvērtiem acu plakstiņiem vates vīšķus, kas samērcēti stipri sīkā kumelīšu tējā; pēc kompreses atdzišanas to atkrtojiet kādas 10 minūtes ilgi. Pa to laiku jutīsat, ka jūsu sejas un kakla āda sāk knudēt un viegli sastiepties. Tad putas ar aukstu ūdeni jānomazgā. Āda būs kļuvusi stingra un maiga, acis spodras un svaigas. Šo paņēmienu gan nedrīkst lietot biežāk nekā augstākais reizi nedēļā.

Mūsu mīļais Eku pārvaldes darbinieks

Augusts Miliņš

dzim. 1914. g. 22. sept., traģiskā nāvē šķīrās no mums 1949. g. 11. oktobrī. Apbedīts 1949. g. 13. okt. Vircburgas Mocarta kapos.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

Es sapni par dzimteni pagalvī likšu.

Vircburgas Centrālās nometnes administrācija.

Mūsu mīļotais vīrs un tēvs

Arturs Sils

dzim. 1889. g. 26. jūnijā, miris pēc 5 mēn. ilgas grūtas slimības Minchenē 8. g. 6. oktobrī. Apbedīts 8. g. 11. oktobrī Minchenē,

Dziļās sērās

sieva Minchenē, dēls Felbachā, meitas Polijā un Amerikā

Pēc grūtām ciešanām Libekas slimnīcā 1949. g. 28. sep. miris mūsu trimdas ceļu līdzgaitnieks

Pēteris Breikšs

dzim. 1877. g. 12. apr. Vecpiebalgā. Apbedīts Libekas Forwerka kapos 1949. g. 4. oktobrī.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

Ķīles latviešu saime.

PATEICĪBA

Izsaku vissirsnīgāko pateicību par parādīto līdzjūtību un atbalstu mana mīļā vīra

MATĪSA ĶERIS-KARZONA

nāves gadījumā IRO Area 2. centrālās noliktavas Supply Officer A. Wiesman'a kungam un darba biedriem, kā arī pārējiem pavadītājiem. (427)

Dziļi apbēdinātā sieva

Iznākusi E. Tomāsa

EIROPAS ĢEOGRĀFIJA,

ilustrēta DM 4.50

Dziļiejas Poētika . . . DM 6.—
Gaides un Endziņa
Tēvu valodas mācība DM 3.—
Mazais hatķisms . . . DM 1.—
E. ĶIPLOKS,
(21a) Augustdorf b. Detmold. (428)

A. Šēlzemnieka apgādā,
(24) Geesthacht/Elbe, Lettenlager
tikko iznācis
SIENAS KALENDĀRS 1950. gadam
divkrāsainā iespiedumā uz krīta papīra ar dzimtenes skatu ilustrācijām. Maksā DM 1.—. Pasūtinot pēcmaksā līdz 50 eks., aprēķ. 20 proc. rabatu, bet virs 50 eks. 25 proc. rabatu.
Krājumā skolām
labas kvalitātes uzdevumu un šķērsliniju burtnīcas (423)

LAVISKAS BALSS ILGOJAS DVĒSELE!

Mīļās latvietes, svešās Austrālijas malā gaidām latviešu meitenes kopīgai dzīvei un ģimenes laimei. Rakstiet ar foto. Atbilde katrai sirds — vienai. Ačuks, 23 g. v., Pičuks, 20 g. v. un Ričuks, 29 g. v. Latvians, c/o S. A. R. Railways, Binnum, S. A. Australia. (431)

PABALSTIET INVALIDUS UN BĀRENUS,
pasūtinot grāmatas
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNICĀ,
Ulm Borike-Kaserne (14a),
Pieprasiet jauno katalogu. (417)

Latviešu mākslas propagandēšanai meklēju
G. Branta grāmatu
„Latviešu balets"
Of. šīs av. kant. ar Nr. 430. (430)

IRO STARPTAUTISKAIS MEKLĒŠANAS DIENESTS, AROLSENĀ, MEKLĒ:

Leo Edelmani, dzim. 1912. g. Daugavpilī, dziv. Liepājā, pēd. z. 1941. g.; Hachili Edelmani, dzim. 1931. g. Latvijā, dziv. Liepājā, pēd. z. 1941. g.; Kārli Ermani, dz. 1925. g. 30. 8. Talsu apr., 1944. g. augustā deportēts uz Vāciju, bijis Dachavā, pēd. z. no Hersbrukas; Aleksandru Feldhūnu, dz. 1938. g. 28. 8. Rīgā, 1944. g. 23. 4. deportēts nezināmā virzienā; Reinholdu Galiti, dz. 1921. g. Valmieras apr., dziv. Valmierā deportēts uz Vāciju; Voldemāru Grīnvaldu, dz. 1924. g. 1. 9. Latvijā, dziv. Latvijā bijis hospitāli Veldenā pie Vertas ezera, 1945. g. aprīlī evakuēts nezināmā virzienā; Valfrīdu Grotiņu, dz. Rīgā, dziv. Meža parka. Pāvu ielā 10, pēd. z. no Gnēzenes; Lidiju Gusevu, apm. 34 g. v., dziv. Rīgā, pēd. z. no Veinbolas, Drēzdenes apr.; Irmu Ķerī, dz. 1922. g. 6. 11. Liepājā, no kādas sieviešu slimnīcas, Kēnigsbergā evakuēta uz Greifsvaldi Pomerānijā, pēd. z. 1945. g. 20. 4.; Fricī Kivīlu vai Rokivīlu vai Kivell, dz. Liepājā, dziv. Liepājā, pēdz. 1940. g. (433)

Latviešu jūrnieks Osvalds Eglītis meklē sievu VERONIKU EGLĪTI, dzim. Dunski (pēd. zin. adrese 1943. g. pavasarī — Rīgā, Modeļeju ielā 1—5) un māsu MARTU BODI, dzim. Eglīti (pēd. zin. adrese 1943. g. vasarā — Berlīn, Gandystr. 9). Lūdz rakstīt Mr. Osvalds Eglītis, M/S „Mercator", American Overseas Chartering Corp. 80 Broad Str., New York 4, N. Y., USA. (432)

Maskava atzīst Austrumvaciju par suverenu republiku

STAĻINA VĒSTULE PĪKAM UN GROTEVOLAM. PADOMJU SAVIENĪBA IECEĻ VĒSTNIEKU BERLĪNĒ

Maskava (A). Staļins sācis jaunu politisku ofensīvu Vācijā. Svētdien Maskavas radio paziņoja, ka Padomju savienība jau nosūtījusi uz Berlīni savu sūtni pie Austrumvācijas valdības. Par pirmās padomju diplomātiskās misijas šefu izraudzīts bij. padomju vēstnieks Ungārijā Georgijs Maksimovičs Puškins. Bez tam Staļins personīgā vēstulē Austrumvācijas „valsts prezidentam" Vilhelmam Pīkam un ministru prezidentam Grotevolam piesūtījis apsveikuma vēstuli, kurā gratulē abus ilggadīgos Maskavas kaipus ar Austrumvācijas republikas nodibināšanu un uzsver, ka tas ir vēsturisks pagrieziens Eiropas attīstībā. Staļins šai rakstā Austrumvāciju apzīmē par „vienotās miermīlīgās Eiropas pamatakmeni" un izsaka cerības, ka Austrumvācijas komūnistu valdība būs tās spēka avots, kas atraus Eiropu kapitālistiskajiem imperiālistiem.

Maskavas jaunākie soļi Vācijā visā pasaulē izraisījuši lielu ievērību. Lai gan tiklab Vašingtonā, kā Londonā jau pirms Bonnas parlamenta ievēlēšanas noteikti rēķinājās ar to, ka arī Padomju savienība tādā gadījumā novedīs savu okupācijas politiku pie līdzīgām konsekvencēm, tik krasu un steidzinātu rīkošanos negaidīja. NBC komentātors Pīrsons pirmdien uzsvēra, ka Vašingtonā rēķinās ar jaunu smagu saspīlējuma un bažu periodu. Paredzējumi, ka ar Padomju savienību pēc tam, kad viņai ir atombumba, saprasties būs vēl grūtāk nekā amerikāņu atommonopola laikā, šķiet, piepildāmies raitāk nekā to bija domājuši pat tādi starptautiskās politikas pesimisti kā Fosters Delless un senātors Vandenbergs.

Svarīgākais jaunākajos Maskavas paziņojumos ir tas, ka Padomju savienība stāvokli Austrumvācijā uzskata par galīgo atrisinājumu, no kura kā pamatcelma jāizaug visai turpmākai nākotnes konstrukcijai. SED partijas ziņu aģentūra no Berlīnes vēsta, ka vēstnieka Puškina iecelšana Berlīnē ir pierādījums tam, ka Padomju savienība jau nākošo divu mēnešu laikā ar Austrumvāciju slēgs galīgo miera līgumu. Šim Padomju savienības piemēram tad dabiski sekotu arī visi tās satelīti, kas ar Vāciju savā laikā atradušies karastāvoklī. Pēc tā paša avota uztveres Oderas-Neisas robeža uzskatāma par galīgo Vācijas austrumu robežu.

Arī „Vācijas demokratiskā republika" jau pasteigusies iecelt savu vēstnieku Maskavā. No Pīkam tuvām aprindām kļuvis zināms, ka par Austrumvācijas sūtni Maskavā tiks iecelts līdzšinējās Austrumvācijas ārējās tirdzniecības pārvaldes priekšsēdis Rudolfs Apelts.

Staļina vēstule Pīkam un Grotevolam skan šādi: „Atļaujiet apsveikt caur Jūsu personu visu vācu tautu Jūsu ievēlēšanas gadījumā par vācu demokratiskās republikas prezidentu. Šīs demokratiskās un mieru mīlētājas vācu republikas nodibināšana nozīmē pagriezienu Eiropas vēsturē. Nav šaubu, ka miermīlīgas Vācijas nodibināšanās blakus miermīlīgajai Padomju savienībai pilnīgi izslēdz kara jauna kara iespēju Eiropā. Ar to pienācis gals turpmākai asins izliešanai Eiropā un pasaules imperiālistiem darīta neiespējama Eiropas nāciju paklaušana. Pēdējā kara piedzīvojumi rādījuši, ka vācu un padomju tautas cietušas vislielākos zaudējumus. Bet tāpat pierādījies, ka šīs abas tautas ir lielākais spēks varenu darbu veikšanai Eiropā, kas atbalsosies visā pasaulē. Ja šīs abas tautas tagad cīnīsies par mieru ar tādu pat spēku, kā tās cīnījās karā, tad Eiropas miera nodrošinājums uzskatāms par pilnīgu.

Likdami pamatakmeni vienotai demokratiskai un miermīlīgai Vācijai, Jūs esat paveikuši lielu darbu visai Eiropai. Iedami tālāk pa šo ceļu un nodrošinādami ilgstošu mieru, Jūs atradīsiet pie visas pasaules tautām vislielākās simpatijas un atbalstu, arī pie amerikāņu, angļu, franču, poļu, čechu un itaļu tautām, bet jo sevišķi miermīlīgajā Padomju savienībā."

Šīs Staļina vēstules teksts, lai gan tas sastādīts no parastajām nogludinātajām frazēm, runā skaidru valodu. Starp rindām jaužāmā pamatnoskaņa, ka Maskava nolēmusi Austrumvāciju izmantot par ķīli Rietumeiropas saskaldīšanai, dodot, kaut vai tikai formāli, Austrumvācijai suverēnās valsts tiesības un visas Vācijas kāroto miera līgumu. BBC ziņo, ka šīs nedēļas sākumā Rietumvācijas augstie komisāri apspriedīsies ar savām valdībām, kas tālāk darāms.

Šķiet, ka arī rietumnieki nevarēs stāvēt dīkā, it īpaši ne tad, ja Maskava tiešām jau tuvāko nēnešu laikā ar Vāciju slēgs formālu miera līgumu. Lai gan Rietumvācijā arī katram bezdarbniekam un bēglim skaidrs, ka Pīkam un Grotevolam dotie Staļina solījumi ir tikai ārējā čaula bez īstena satura, patstāvīgas valsts spožums ar akreditētiem pārstāvjiem ārzemēs ir ideāls, ko kāro iegūt arī Adenauers un sirmais Heiss. Kāmēr stāvajā Reinas krastā virs Bonnas pīšļētas augsto komisāru mītnē Petersbergā, plīvos franču trikolora, britu Union Jack's un ASV zvaigžņotais karogs, arī labi padušajiem un nevainojami tērptiem rietumvāciešiem iekšķīgā miera nebūs. Pašreizējā starptautiskā konjunktūra arī Rietumvācijas politiķus mudināt mudina izmantot labvēlīgo stāvokli. Vai piedzīvojušie un apdomīgie Bonnas parlamentārieši noturēsies uz šī slidenā Maskavas politikas tramplīna, rādīs nākotne. Katrā ziņā Staļins turpmākās nedēļās ar lielāku sparu nekā līdz šim centīsies uzkurināt vāciešu nacionālismu, lai Meklojam, Robertsonam un Fransua-Ponsē pirti padarītu jo karstu.

Par to liecina UP telegramma, ka Rietumvācijas valdība jau tuvākajā laikā paredzējusi augstajiem komisāriem iesniegt lūgumu Rietumvācijas republikai atļaut arī savu ārlietu ministriju. Kā zināms, pašreiz spēkā okupācijas statūts, kas visas ārlietu funkcijas piešķir tikai augsto komisāru padomei. Minētā aģentūra piebilst, ka patstāvīgas ārpolitikas veidošana Rietumvācijai būtu jāpiešķir neatkarīgi no tā, ka sabiedroto starpā par to valda zināmas domstarpības. Kamēr amerikāņi pret patstāvīgu Bonnas ārlietu ministriju necel nekādus iebildumus, angļu un it īpaši franči tam noteikti pretojas. Kāda Londonas svētdienas avīze jau pasteidzās ziņot, ka rietumu demokratijas nolēmušas slēgt ar Rietumvāciju separātu miera līgumu. Šo ziņu pirmdien angļu valdības aprindās kategoriski atsauca. „Lai gan Padomju savienība līdz šim soli pa solim mēģinājusi ārējās formās atdarināt mūsu politiku Rietumvācijā, mums nav nekādas vajadzības atdarināt Maskavas pašreizējo rīcību Austrumvācijā," uzsvēra oficiālais Etlija valdības pārstāvis. Toties, paskaidroja Dauningstrītā, Rietumvācija jau tuvākajā laikā atvērs savus konsulātus Londonā, Liverpulē un citos lielākajos centros. Šie konsulāti gan būšot tikai tirdznieciskas, ne politiskas pārstāvības.

Vācu redzamākie politiķi kopš pirmdienas nepārtraukti konferē. Īpaši Dr. Šumachers, gluži kā vēlēšanu kampaņas laikā, uzrāda sevišķu aktīvitāti un mudina mērenākos ieņemt krasāku nostāju pret augsto komisāru padomi. Vācu politiķi nolēmuši tuvākajā laikā pieprasīt konferenci ar Mekloju, Robertsonu un Ponsē, jo esot apspriežams nevien jaunais stāvoklis Austrumvācijā, bet arī sasāpējušie demontāžas plāni, tālākā ERP palīdzība Rietumvācijai un Berlīnes statūts.

Neru aicina atzīt sarkano Ķīnu

Vašingtona (B). — Indijas ministru prezidents Pandits Neru esot uzaicinājis ASV valdību pēc iespējas drīz atzīt komūnistisko Ķīnu. Neru pašreiz viesojas Baltā namā un vairākās konferencēs ar amerikāņu ārlietu augstākajiem vadītājiem izklāstījis savus uzskatus par komūnisma ierobežošanu Āzijā. Viņš uzsvēris, ka tik un tā agrāk vai vēlāk ASV būšot jānodibina sakari ar Maotsetunga valdību, kāpēc esot labāk, ja to darot tūlīt.

No Tibetas Vašingtonā atgriezies amerikāņu radio komentātors Lovels Tomas. Viņš atvedis pergamenta rakstu prezidentam Trūmanim, kurā Tibetas ministru prezidents un augstākie Lamas lūdz amerikāņu ieročus un speciālistus tibetiešu sagatavošanai partizānu karam ar komūnistiem.

Pēc Kantonas otrdienas rīta komūnistu rokās kritusi arī pēdējā nacionālistu osta Amoja. Cīņa bijusi ļoti smaga un komūnisti sašāvuši pilsētu drupās. Nacionālistu valdība par pagaidu sēdekli izraudzījusi Jinanas provinces galvaspilsētu Kumingu.

Laslo Rajks pakārts

Budapešta (BBC). — Svētdienas rītā izpildīts nāves spriedums pirms divi nedēļām notiesātajam Ungārijas bij. ārlietu ministram Laslo Rajkam. Kopā ar Rajku pakārti arī notiesātie Tibors Šeniks un Andrejs Šalajs. Nāves spriedums izpildīts īsi pēc notiesātā pārsūdzības noraidīšanas. Notiesāto aizstāvji bija mēģinājuši spriedumu vēl pārsūdzēt Valsts padomes prezidijā, bet šo ierosinājumu tiesu iestādes noraidīja.

Tito diplomatu veikla cīņa Ņujorkā

VAŠINGTONA VAIRS NETIC, KA PADOMJU SAVIENĪBAI PIETIKS AR AUKSTO KARU PRET JUGOSLAVIJU. TITO BIĻETĒNU IZDALA MASKAVĀ

Belgrade (C). — Rietumnieku diplomāti vairākkārt ziņojuši pēdējās nedēļās valdībām uz Londonu un Vašingtonu par tālāku Tito aktivitāti aukstajā karā pret Maskavu. Tiklab Lielbritānijas sūtnis, kā amerikāņu diplomātiskais štābs vienprātīgi atzīst, ka jugoslavu diplomāti pierādījuši sevi par vismaz tikpat labiem cīnītājiem politiskajā laukā, kādi bija otrajā pasaules karā, Tito partizāni savos nepieejamos kalnos. Pašreiz Jugoslavijas lielākā politiskā ofensīva pret Maskavu risinās UN pilnsapulcē. Tas ir jautājums par jauna drošības padomes locekļa ievēlēšanu. Padomju savienības proponētās Ukrainas vietā rietumnieki atbalsta Jugoslavijas kandidatūru un jugoslavu delegācija Ņujorkā ar lielu veiklību noorganizējusi drošu balsu vairākumu gadījumam, ja šis manevris izdotos.

UN aizkulisēs Tito delegāti vispirms apstrādājuši Argentīnas un pārējo Dienvidamerikas labā spārna valdību delegātus. Tie iestāstījuši, ka Tito ir stingrs katoļu baznīcas sargs un archibīskapa Stepinača atbrīvošana tikai vairs laika jautājums. Pēc tam, kad dienvidamerikāņi bija jau kļuvuši domīgi, Beblera atašeji „iedzinuši kaktā" Lielbritānijas delegātu Hektoru Meknilu, iegalvodami viņam, ka „visas Dienvidamerikas valstis balsos par mūsu delegātu". Meknils tomēr pēc sazināšanās ar Londonu atteicies jugoslavus atbalstīt, jo Dauningstrītā baidījušies, ka Padomju savienība tādā gadījumā uzdrošināsies apstrīdēt arī pašas Lielbritānijas tiesības būt par drošības padomes locekli. Ečesonam jugoslavi argumentējuši, ka vieta drošības padomē mazinātu kara briesmas, jo Padomju savienība neuzdrošinātos atklāti uzbrukt UN drošības padomes locekļiem. Otrkārt, stāstīts Ečesonam, tādā kārtā nostabilizējot Jugoslaviju drošības sajūtu, Tito režīms sekmīgi varētu reālizēt saimnieciskās piecgades plānu, kas tad savukārt darītu Jugoslaviju tik stipru, ka Padomju savienība vairs to nopietni apdraudēt nespētu.

Ečesona vēlēšanos Jugoslaviju redzēt par Drošības padomes locekli pēdējās dienās stiprinājušas ziņas no Belgrades, ka Padomju savienība turpina nopietnu militāru gatavošanos pret Jugoslaviju. NBC komentātors Vinčels svētdien teica:

„Vašingtonā vairs nav pārliecības, ka Padomju savienība atturēsies pielietot varu pret Jugoslaviju. Vēl pirms dažām nedēļām šeit visi bija pārliecināti, ka konflikts neizies no nervu kara rāmjiem. Tagad turpretī augsti stāvoši diplomāti pārliecināti, ka Staļina cīņā ar Tito atlikusi vieta vairs tikai ieročiem."

Šo uztveri apstiprina arī ziņas par Maskavas vēlēšanos izbeigt partizānu karu Grieķijā. Newsweek 17. 10. ziņo, ka Padomju savienība pilnīgi pārtraukusi ieroču un karaspēka sūtīšanu uz Albāniju. Šai sakarībā arī Vašingtonā nolemts tūlīt samazināt amerikāņu militārā padomdevēja ģen. Flīta štābu Atēnās. Padomju savienība gribot atbrīvot sev rokas Grieķijā, lai tad pievērstos cīņai ar Tito.

Belgrades diplomātiskajā korpusā pēdējās nedēļās rēgulāri tiek izdalīts „antikominforma biletēns", ko izdod Tito ārlietu ministrija. Šis izdevums krievu valodā, lai cik fantastiski tas izklausītos, atkārtoti piegādāts arī visām ārzemju vēstniecībām un augstākajiem Padomju savienības ierēdņiem Maskavā. Biletēnā iespiesti pilni Tito protesta noti teksti un smagi apvainojumi ar materiāliem pierādījumiem par Staļina un viņa rokas puišu novēršanos no „īstā sociālisma ceļa". MVD aģentiem joprojām neesot izdevies atklāt ceļus, par kuriem antikominforma biletēns nonāk visās augstākajās padomju iestādēs.

Kantona komūnistu rokās

Hongkonga (BBC). — Komūnistu armijas vienības svētdien okupēja Kantonu. Pilsētas ieņemšana notika bez sevišķiem starpgadījumiem, jo nacionālistu valdības iestādes un pēdējās karaspēka vienības to bija atstājušas jau nedēļas sākumā. Komūnisti pārtraukuši visus sakarus starp Kantonu un angļu turēto Hongkongu. Hongkongā saņemtas ziņas, ka Kantonā valda miers un kārtība. Zināma pānika bijusi vienīgi ostā, kad pēdējie bēgļi katrā ziņā gribējuši tikt uz atlikušajiem kuģiem.

Sakarā ar komūnistu agresiju Ķīnā, Lielbritānijas valdība sasauks novembra sākumā Singapurā visu angļu dominiju diplomātu un militāro lietpratēju konferenci, lai apspriestos par politisko un strategisko stāvokli, kas Austrumāzijā radusies pēc komūnistu panākumiem Ķīnā.

Grieķu komūnisti kapitulē

Padomju savienība vēl nevar karot, saka angļu konservatīvie

Londona (1). — Grieķu komūnistiskie nemiernieki svētdien īpašā proklamācijā paziņojuši, ka viņu partizānu armija „pagaidām pārtrauc savas operācijas, lai izvairītos no pilnīgas Grieķijas izpostīšanas". Šī informācija devusi angļu konservatīvo laikrakstam Daily Mail ieganstu garākam iztirzājumam par padomju savienības līdzšinējās politikas bankrotu Balkānos un minējumus par to, kādā virzienā tā iedarbosies tuvākā nākotnē. Pretēji Ņujorkas minējumiem, angļu laikraksts tomēr netic, ka komūnisti tur gribētu sākt jaunu karu.

Padomju savienībai jāsamierinājās ar faktu, ka tās politika Balkānos bijusi nepareiza, konstatē iespaidīgais angļu preses organs. Komūnistu nemiernieki Grieķijā sakauti un pirms savas tagadējās kapitulēšanas jau vairākkārt lūguši Apvienoto nāciju Starpniecību miera noslēgšanai ar Atēnu valdību. Tai pašā laikā Tito turpina savu atklāto dumpošanos pret kominformu un no politiskās defensīvas palēnām, bet noteikti arvien vairāk pāriet ofensīvā. Komūnistu vara grilojās arī mazajā Albānijā, kas pēc grieķu komūnistu sakāves un lielā kaimiņa Tito politikas dēļ nokļuvusi pavisam neapskaužamā izolācijā.

Iztirzājis jauno situāciju, Daily Mail redaktors Bolings raksta: „Visticamākie izlūkošanas materiāli tomēr rāda, ka Padomju savienība tuvākajos desmit vai pat piecpadsmit gados par karu nevar domāt. Ja lielā Padomju savienība tagad uzbruktu Jugoslavijai, tā pati sevi nostādītu morāliskā un politiskā ziņā ārkārtīgi neizdevīgā stāvoklī. Drīzāk jāpieņem, ka Kremlis ies pavisam citus ceļus savu apdraudēto poziciju saglabāšanai. Ļoti iespējams, ka tas izvēlēsies tikai politiskus un saimnieciskas šantāžas taktiku.

Daži vērotāji grieķu nemiernieku kapitulācijā redz Padomju savienības diplomātisko spēli Ņujorkā. Tur Apvienoto nāciju Drošības padomē atbrīvojusies vieta, uz kuru pretendē Ukraina un Jugoslavija. Tito veiklajiem diplomātiem gandrīz jau bija izdevies pārliecināt tiem draudzīgās valstis par vakantā sēdekļa piešķiršanu jugoslaviem, kad nāca paziņojums par grieķu nemiernieku kapitulāciju, reizē ar ko atkal uzlabojās Ukrainas izredzes. Runā, ka atsakoties no Grieķijas dumpinieku atbalstīšanas, Padomju savienība nodrošinājusi Ukrainas kandidatūru Drošības padomē.

DAŽOS VĀRDOS

Edinburgas hercogs atstājis Londonu un aizlidojis uz Maltu, lai turpinātu aktīva flotes virsnieka dienesta gaitas uz kāda iznīcinātāja.

Pandits Neru runāja ASV kongresā par Indijas viedokli kara jautājumā. „Indija nevar un negrib palikt neitrāla, ja kāds agresors atkal apdraudētu pasaules brīvību," uzsvēra Neru.

Grāfs Kudenhove-Kalergijs aicina nodibināt Eiropas savienotās valstis vēl pirms Maršala plāna beigām 1952. gadā. Viņš aicināja savas Paneiropas kustības piekritējus nebalsot vēlēšanās par kandidātiem, kas neatbalsta Eiropas vienības ideju.

Patiesība par Ameriku — sauksies vairāku padomju kontrolēto Austrumvācijas raidītāju programmu cikls, kas atbildot uz Amerikas Balss raidījumiem „informēs" vācu klausītājus par amerikāņu politikas aizkulisēm.

Meklenburgā evakuēta Vustrovas pussala un Rerikas peldvieta, kur sākts iekārtot jaunus lidlaukus un celt kazarmas.

Gen. Bredlijs prasa 20 miljardus ASV bruņoto spēku pastiprināšanai

PADOMJU SAVIENĪBAI 175—600 KAUJAS DIVĪZIJAS UN 16.000 LIDMAŠĪNU

Vašingtona (C). — Ģen. Omars Bredlijs, ASV bruņoto spēku virspavēlnieks, sestdien senātā teica ievērojamu runu, kurā brīdināja, ka Padomju savienības rīcībā pašreiz ir 175 kaujas divizijas un vismaz 16.000 lidmašīnu. 60—90 dienu laikā teica Bredlijs, Padomju savienība šo skaitli var palielināt uz 300—600 divīzijām. Ģen. Bredlijs tālāk brīdināja, ka trešais pasaules karš drošī vien sāksies ar uzbrukumu Vašingtonai un prasīja, lai ASV valdība nekavējoties atbrīvo līdzekļus bruņoto spēku ievērojamai palielināšanai. Tūlīt esot nepieciešami 20 miljardi dolaru gaisa spēku pastiprināšanai no 48 uz 58 kaujas grupām.

Lai gan Bredlijs uzsvēra, ka stāvokļa nopietniba prasa, lai ASV savus kapitālus pirmā kārtā izlietotu pašu vajadzībām, viņš iestājās arī par tūlītēju palīdzību Rietumeiropai. Arī republikāņu senātors Vīrijs prasīja, lai Rietumeiropai nodrošina vismaz 50 labi apbruņotas divīzijas. Debates par militāriem budžetiem senātā turpināsies šonedēļ.

Prāgas valdība vairs nenoliedz masu arestus

Prāga (I). — Čechoslovaku presē un raidītājos sestdien publicēts valdības paskaidrojums, ka apcietināšanas un politiskās tīrīšanas akcijas turpināšoties tik ilgi, kamēr visi „tautas republikai naidīgie elementi un imperiālistu aģenti būs likvidēti". Ar šo paziņojumu Prāgas valdība pirmo reizi pieskaras pēdējā laika masu arestiem. Paskaidrojumā tālāk teikts, ka apcietināšanas notikušas, lai sargātu nāciju no Čechoslovakijai naidīgu svešu varu aģentiem.

Valsts prezidents Gotvalds parakstījis un publicējis parlamenta pieņemto likumu, kas valdībai praktiski ļauj ieļaukties visās baznīcas darīšanās. Likums paredz īpašas baznīcu lietu ministrijas nodibināšanu un nosaka, ka garidznieki turpmāk pielidzināmi valsts darbiniekiem. Reizē ar jaunā likuma publicēšanu Čechoslovākijas valdība aizliegusi pāvesta vēstījumu izplatīšanu valsts territorijā. Uz pēdējo rīkojumu jau atsaucies Vatikāna raidītājs, kura ziņotājs piektdienas vakarā izteicās: „Čechoslovākijas valstī katoļiem iestājušās smagas dienas. Valdības rīkojumi panākuši, ka ticīgie tur tagad jūtas kā cietumā." Ārzemju novērotāji ziņo no Prāgas, ka turienes katoļu garīdznieku aprindās sakarā ar jaunajiem likuma noteikumiem sagaidāmas jaunas garīdznieku apcietināšanas.

Prāgas laikraksti ziņo, ka nākošo svētdienu visā Čechoslovākijā notiks bērnu manevri kuŗus rīko čechu komūnistu jaunatnes organizācija „Mlada Fronta". Manevru uzdevums būšot izpletņu lēcēju meklēšana un gūstīšana. 11 līdz 15 gadus vecie bērni, tikšot iepazīstināti ar dzimtenes aizsardzību ienaidnieka izplētņu lēcēju uzbrukuma gadījumā"

Eiropas padomes organu darbība

Parīze (I). — Darba sēdē Parīzē 3. novembrī sanāks Eiropas padomes ministru komiteja un konsultatīvās padomes Strasburgas sesijā izvēlētā permanentā komisija. Ministru komitejai, ko sastāda 12 valstu ārlietu ministri, paredzēta sevišķi plaša darba kārtība. Tai vispirms būs jāizdebatē konsultatīvajā padomē pieņemtie dažādie ierosinājumi un tad jālemj par to iedzīvināšanu. Strasburgas sesijā ierosināti arī vairāki papildinājumi Eiropas padomes statūtā, ar kuriem tiktu paplašinātas „Eiropas parlamenta" pilnvaras. Ministru komitejai tā tad būs jālemj, vai nu kā sašaurināt pašai savas tiesības konsultatīvās padomes labā. Pēc Strasburgas eksperimenta ministriem tagad būs vieglāk orientēties arī jautājumos par Eiropas padomes budžetu un pastāvīgā personāla štatu. Permanentā komisija sagatavos materiālus, kas liekāmi ministru komitejas darba kārtībā.

LUTERĀŅU PASAULES FEDERĀCIJAS amerikāņu joslas direktors Kents Zenfts piektdien laulāsies studiju centrā Berchtesgādenā Insulā. Laulāšanu izdarīs archibīskaps T. Grīnbergs, asistējot Luterāņu federācijas Vācijas direktoram Dr. P. Lindbergam.

LATVIA
Latvian Newspaper
Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number: UNDP 196. Publisher and Editor: Valdemārs Lamsters, Ettlingen/N., Breite Str. 14. Printer: Ungeheuer & Sohne, Ludwigsburg, Körnerstr. 4. Published twice weekly. Circulation 11.000.

...ārī izklīdusi

...sūtnis K. Zariņš Bavā...

...TRIMDINIEKU TAU... AUGSTAJIEM...

Latviešu trimdinieku saime Vāci... Latvijas ārkārtējā pilnvarotā, sūtņa K... starpniecību joslu. Dodoties ... uz mūsu centrālo organizāciju... pie tās ēkām un patieso sirsnību, ar kādu... tās locekļu. Pārpildītās svinīgo aktu... Latvijas un skolu jaunatne ar lielu uzm... Tā apgaidīdami, ka dzirdētie vārdi p... tālu latviešu vispārīgās situācijas m... mieru saklausīt tajos stiprinājumu sa... personību un Latvijas valsts augstāk... pie nometņu apmeklējuma viesis pēc... Brēriņu, ierazdamies Memingenā, K... ar Traunšteinā un Berchtesgādenā.

Tiesojoties Vācijas amerikāņu josl... sūtnis K. Zariņš visilgāk uzturē... lielākajā latviešu kolonijā Es... reģionā. Pēc plašās apmeklējumu un... tikšanās programmas svētdien, ... pēc ziņojām iepriekšējā numurā, ... tās pirmdienas rītā devās uz ... Ašaffenburti pie ASV augstā komisāra ... Makloja, bet tās pašas dienas pie... Frankfurtes stigriezās vēlreiz Eslingenē. ... Latvijas kundze pirmdienu pavadīja ... Eslingenas latviešiem, iepazīsto... tuvāk ar dažādiem nometnes ... jautājumiem. Kolonijas pārvalde bi... sūtņa vizītē par viesu iespējamām ... tikšanās, iekārtojot sūtņa un viņa ... kundzes mīļmei divas mājīgas kolo... nijas administrātora J. Aperāna ...

Apcietināts Bulgārijas ģenerālštāba sefs

(I). — Parīzes laikraksts ... ziņo, atsaucoties uz sava Sofijas korespondenta informāciju, ... sestdēļ apcietināts Bulgārijas ... štāba priekšnieks ģen. Ti... Tanu reizē komandēja arī bul... pirmo armiju. Cietumā ieslo... bez tam vēl Sofijas garnizona ... priekšnieks ģen. Točevs. France Soir ... zināmām, ka Bulgārijā pašreiz ... lielas tīrīšanas armijā. Pa... nedēļas beigās pēkšņi pazu... daudzi bulgāru augstāki virs... Apcietināšanas vilnis sevišķi ... Sofijas garnizonu un ģenerāl... Parīzes politiskās aprindās ... arī Bulgārijā jau tuvākā... nākotnē notiks tā saucamie „ska... procesi", kuŗos tiesās Tito piekrī... un kominforma ienaidniekus.

Čechu strādnieki brīdina no komūnisma

Parīze (I). — Šinīs dienās Parīzes ... laikraksts Figaro publicējis ... strādnieku atklātu vēstuli sa... franču darba biedriem. Šis ... no Čechoslovakijas pārgādāts ... pāri robežai un nodots laik... redakcijai. Vēstuli rakstījuši ... fabriku strādnieki. Viņi brī... savus franču kollēgas neticēt ... nemam un nelolot veltīgas il... ka šī māciba var dot kādu ... strādniekiem. „Tad, kad ... zemē notika apvērsums un ... sagrāba Maskavas algotņi, mēs ... stiķējāmies, ko nozīmē Padom... vienības propaganda. Mēs ne... brīvi. Mums jāklausa vienīgi ... pavēlēm. Gotvalda un Za... ... aludinātais uzplaukums ir ... melš. Nepaklausātājes nekad ko... nam, jo tad jūs zaudēsit brī... vēstules beigās raksta čechu ...

14. JŪNIJS ARĪ...

Vašingtona (B). — ASV ārlietu ... departaments pirmdien oficiāli publicēja ... amerikāņu slepenā dienesta ... materiālus par masu depor... Padomju savienībā. No šī ži... redzāms, ka šī gada 14. jū... deportētas un pilnīgi evakuētas ... Kaukaza pilsētas gar Irā... Turcijas robežām. Amerikā... runā pa radio, kas ārlietu mi... ziņojumu publicē, ļoti plaši ... necilvēcīgos apstākļus, kādās ... notikušas. Ģimenes ... atzvešana notikusi nakts vi... tikai pusstundu laika sa... Aizvesto vidū vairums ... ... Kopējais aiz...